

Täiskasvanute
hingamispäevakooli õppetükid
oktoober • november • detsember 2019

ESRA JA NEHEMJA

Originaali pealkiri:

“Ezra and Nehemiah”

Jiřík Moskala

© Seitsmenda Päeva Adventistide Peakonverents. Kõik õigused kaitstud.

Ühtki osa Täiskasvanute hingamispäevakooli õppetükist ei või üksikisik ega üksus toimetada, ümber teha, muuta, kohendada, tõlkida, paljundada või kirjastada ilma SPA Peakonverentsi eelneva kirjaliku loata. SPA PK volitab divisjonide ametnikke korraldama Täiskasvanute hingamispäevakooli õppetükkide tõlkimist vastavate juhtnööride kohaselt. Tõlgete ja nende publikatsioonide autoriõigus jääb Peakonverentsile. „Seitsmenda päeva adventistid“ ja „adventistid“ ning leegiga logo on SPA PK registreeritud kaubamärgid ja neid ei või kasutada ilma Peakonverentsi eelneva loata.

Täiskasvanute hingamispäevakooli õppetükid valmistab ette Seitsmenda Päeva Adventistide Peakonverentsi alluvuses olev täiskasvanute hingamispäevakooli õppetükkide osakond. Õppetükkide ettevalmistamist suunab otseselt hingamispäevakooli väljaannete nõukogu, mis on hingamispäevakooli õppetükkide kirjastaja – Peakonverentsi Administratiivkomitee (ADCOM) – alakomitee. Trükitud õppetükid kajastavad ülemaailmse hindamiskomitee poolset osa ja hingamispäevakooli kirjastusnõukogu heakskiitu ega esinda seega ainuliselt või tingimata autori(te) kavatsust.

Tõlge: AKEL 2019

Tõlkija: Mall Kaaver

Toimetaja: Ly Kaasik

Küljendus: Kaile Tuvi

Kaaned: Justinen Creative Group

Trükitud Euroopa Liidus

Esra ja Nehemja olid erakordsed, Jumala-kesksed, Jumala Sõnast juhitud ja Vaimust suunatud juhid, kes soovisid sügavalt, et Jumala rahvas edeneks ning Jumala nime ülendataks ja kuulutataks üleilmselt. Kummagi elu on näide sellest, mida Jumal saab teha pühendunud, ustavate, end sulasena tundvate juhtide kaudu.

Meie patuse loomuse, kasvada lastud harjumuste ja pärilike iseloomujoonte tõttu saame kogeda tõelisi, püsivaid muutusi ainult Jumala ümbermuutva Sõna uurimise abil ja Püha Vaimu toetusel. Usklikud elavad „ei väe ega võimu läbi, vaid minu Vaimu läbi“ (Sk 4:6) ning võtavad usu kaudu omaks Jumala töötused (Ha 2:4), mille tulemuseks on ettevõtlik vaimulik elu.

Selle veerandaasta õppetükid näitavad ilmekalt, et elu on keeruline. Niipea, kui püüame teha head, ilmnevad takistused ja kerkib vastuseis. Sõbradki võivad meile kas avalikult või salaja vastu olla. Võib-olla saavad neist meie vaenlased. Heale vastu panemine ja takistused näitavad, et Saatan elab ja patt on tegelikkus. Saatanaga võitlemine on inimlikult võimatu, sest kurjus on meist tugevam. Ainult Jumal saab kindlustada võidu, tuua pöörde mõtlemisse ning anda meile jõu elada tasakaalustatud elu. Heidutavad kogemused on võimalus muutuseks. Pettumused võivad aidata meil keskenduda kõige tähtsamale ja kiirendada vaimulikku kasvamist, kui saavutame Jumala antud jõu tõttu võidu igas kriisis.

Kumbki raamat – ei Esra ega Nehemja oma – ei lõppe optimistlikult. Patt on tõsine probleem, see levib kergelt ja kiiresti. Suurim katsumus ei tule väljastpoolt, vaid on tingitud Jumala rahva truudusetusest, kuna nad ei tegutse Tema ilmutatud tahte kohaselt. Jumala koguduse tugevaim katsumus on olla ustav Issandale ja järgida püsivalt Tema juhiseid. Esra mõistis õigesti, et ainus jõud muutumiseks tuleb Pühakirja hoolika uurimise, endasse haaramise ja olemuse osaks saamise kaudu.

Selleks, et alustada 70 nädalast ning 2 300 öhtust ja hommikust rääkiva prohvetikuulutuse täitmist (mis mõlemad algasid 457. aastal eKr), sekkus Jumal armulikult ja mõjutas kuninga Artaxerxes I lubama Esrat koos hulga iisraellastega pöörduda tagasi Jeruusalemma, tagama neile ohutu teekonna ning isegi varustama neid templi teenistuse jaoks vajaminevate füüsiliste ja rahaliste vahenditega (Esr 7:11–28).

Neis kahes raamatus on teoloogiliste teemadena kõne all põhiliselt Jumala kaitse, ustavus ja leping. Jumal täitis oma töötused ka siis, kui Tema rahvas oli ahtameelne, ekslik, tähelepanematu ja kangekaelne. Oma sulaste kaudu kutsus Ta inimesi nende unisest olekust virguma ja oma usku uuendama.

„Taastamistöö ja uuendused, mida tegid pagulusest naasnud juudid Serubababeli, Esra ja Nehemja juhtimisel, sobib hästi kujutama vaimulikku äratus- ja usupuhastustööd, mida tehakse maailma ajaloo lõpupäevil. Iisraeli jääk oli väikesearvuline rahvas, kes ei suutnud tagasi lüüa vaenlaste rüüstet, ent ometi kavatses Jumal nende kaudu säilitada maa peal Jumala tundmise ja Jumala käsu tundmise. Nad olid tõelise jumalateenistuse ja Jumala Sõna hoidjad.“ – Ellen G. White, Prohvetid ja kuningad, lk 677.

Esra ja Nehemja raamat on ajalooliselt seotud ning räägivad olulisest üleminekuperioodist Jumala rahva elus. Need 23 peatükki moodustavad ühe suure loo, mille alalõigud täiendavad üksteist ja räägivad sarnastest teoloogilistest küsimustest. Kõnealuse kahe raamatu kompositsioonis avalduvat mustrit hoolikalt uurides avastame Jumala suured teod ajaloos ja armulise juhtimisviisi.

Pea meeles, et mitte kõik kõnealuses kahes raamatus esitatu ei ole kirjutatud kronoloogilises järjestuses ning nii mõnedki osad on koostatud temaatilisena.

Hakkame nägema, et Esra ja Nehemja jaoks esitasid väljakutse Jeruusalemma linna ülesehitamine, selle juhtimine ja rahvuslik autonoomia (riigi iseseisvus), mitte aga templi uuesti ehitamine (see lõpetati ja pühitseti sisse aastal 515 eKr, rohkem kui 50 aastat enne Esra kohalejõudmist). Kõik eelnev sillutas viimaks tee Messia tulekuks.

Kui õpime sellel veerandaastal Jumala Sõna, õnnistagu Jumal meid sellega, et hingestab meid, puudutab meie südant, muudab meie mõtlemist ja teeb meid iga päev võimeliseks käima ustavalt ja innukalt Tema järel.

Jiří Moskala, ThD, PhD on Vana Testamendi eksegeesi ja teoloogia dekaan ning professor Seitsemenda Päeva Adventistide Teoloogilises Seminaris Andrews Ülikoolis. Ta tuli sellesse teaduskonda 1999. aastal. Enne Andrews tulekut teenis Moskala erinevatel aladel (ordineeritud pastorina, administreeriva ametiisikuna, õpetajana ja rektorina) Tšehhi Vabariigis. Ta on mitme teoloogiaühingu liige ning terve rea tšehhi ja inglise keeles avaldatud artiklite ja raamatute autor või toimetaja. Lisaks on ta osalenud paljudel arheoloogilistel ekspeditsioonidel Tell Jalulis, Jordaania.

Panna ajalugu kõnelema: Serubbaabel ja Esra

Hingamispäeva pärastlõuna

Selle nädala õppeaine: Jr 25:11, 12; Tn 9:1, 2; Esr 4:1–7; Js 55:8, 9; Esr 7:1–28.

Juhtsalm: „Nõnda ütleb Koores, Pärsia kuningas; Issand, taevaste Jumal, on andnud mulle kõik kuningriigid maa peal ja ta on mind käskinud ehitada temale koja Juudamaal olevas Jeruusalemmas“ (Esr 1:2).

Jeremija kirjutistes oli Jumal lubanud, et Tema rahvas pöördub koju tagasi pärast 70aastast vangipõlve Babüloonias. Kuningas Koores (Kyros) oli Jumala tööriist, kes lasi selle tagasipöördumise toimuda. Jumalast võituna (Js 45:1) väljastas Kyros 538. aastal eKr käskkirja, mis laskis Jumala rahva vabaks ning lubas neil pöörduda tagasi oma maale ja ehitada tempel taas üles.

Jumal (mitte Kyros) oli see, kes ütles Jeruusalemma kohta: „Sind ehitatakse üles ja rajatakse tempel!“ (Js 44:28). Jumal vastutas Jeruusalemma ülesehitamise eest ning Tema äratas Kyrose südames mõtte anda luba templi ehitamiseks.

Alati on julgustav näha Jumala rahvast positiivselt reageerimas Issanda tegevusele: „Siis tõusid Juuda ja Benjamini perekondade peamehed ning preestrid ja leviidid, kõik, kelle vaimu Jumal äratas, et minna üles ehitama Issanda koda Jeruusalemmas“ (Esr 1:5).

Näeme siin näidet sellest, kuidas inimesed asusidki tegutsema vastavalt Jumala võimsale ja armulisele tegevusele. Meie parimaks liikumapanevaks jõuks on arusaamine, kes on Jumal ja mida Ta on teinud, ning teadmine, kui armastavalt Ta sekkub oma rahva heaks.

Selle nädala õppetükki õppides valmistud hingamispäevaks, 5. oktoobriks.

Loe Jr 25:11, 12 ja 29:10 ning Tn 9:1, 2. millal toimus pagendatute esimene tagasitulek? Millise prohvetikuulutuse see naasmine täitis?

Issand mõjutas Kyrost esimeseks tagasitulekuks luba andma, et täituks Jeremija prohvetikuulutus 70 aastast. Jeremija oli kirjutanud, et Juudamaa jääb 70 aastaks laastatuks Babüloonia käe läbi (see toimus vahemikus 606/605 eKr kuni 537/536 eKr), kuid siis pidi Jumal avama vangisoliijaile uksed tagasipöördumiseks. Kui Taaniel uuris Jeremija kirjutisi, mõistis ta, et oli saabunud aeg töötatud tagasipöördumiseks.

Tn 9. peatükis on Taaniel ärevil, sest 70 aastat olid peaaegu täis, kuid nähtavat muutust polnud ning uus Pärsia impeerium oli nüüd võimule tõusnud. Ta kurvastas ja pöördus Jumala poole, anudes halastust ja Jumala töotuste täitumist. Samas peatükis (Tn 9:24–27) kinnitas Jumal Taanielile, et Tema valvab kõige üle ja Ta plaanis on tulevik koos Vabastajaga, kes sureb rahva eest ning lepitab sellega nende patud, toob õiguse ja paneb punkti ohverdamissüsteemile. Tegelikult ütles Jumal: „Taaniel, ära ole mures. Kuna tõeline Vabastaja (Jeesus) tuleb kindlasti, saadan ma sulle ka nüüd vabastaja.“ Varsti pärast seda muutis Jumal Pärsia kuninga Kyrose meelt, et ta annaks korralduse vabastada vangid. Jumalal on oma töotustega alati tõsi taga. (Vaata Tn 10. ptk lugu sellest, kuidas Jumal sekkus, et tagada oma rahvale nende kodumaal õitseng.)

Esr 1. peatükk talletab kuningas Kyrose teadaande, et Iisraeli rahvas oli vaba Jeruusalemma tagasi pöörduma ja Issanda koda üles ehitama. See korraldus anti ajavahemikus 539–537 eKr. Kyros laskis rahval minna, kuid seisis hea ka selle eest, et nad pöörduksid tagasi kingituste ja andidega, sealhulgas templisse algselt kuulunud anumatega, mida Nebukadnetsar oli ära võtnud. See seik meenutab meile Iisraellaste lahkumist Egiptusest palju aastaid varem, mil Jumal liigutas samuti inimeste südant neile lahkumiskingitusi andma. See esimene rühm, kes Juudamaale tagasi pöördus, koosnes umbes 50 000 inimesest, kuhu kuulusid tõenäoliselt teistelt maa-aladelt pärit naised ja lapsed.

Millised teised prohvetikuulutused ajaloos on täitunud täpselt nii nagu Sõnas töötatud ning kuidas saame neist enda jaoks julgustust selle osas, et Jumal teab tulevikku ja me võime usaldada töotusi, mida Ta on meile andnud?

Tagasipöördujate esimene rühm sai ülesandeks Jumala tempel uuesti ehitada. Ühes hilisemas õppetükis uurime vastuseisu, mida templi ülesehitamisele osutati. Praegu räägime Pärsia kuningatest, kes järgnesid üksteisele templi pikaajalise ehitamise jooksul, ning samuti vaatleme Jeruusalemma ülesehitamist. Tähtis on teada Esra ja Nehemja raamatute taga olevat ajalugu, kuna see võimaldab nende sõnumitele paremini pilku heita.

Loe Esr 4:1–7. Kes olid need erinevad kuningad, kelle valitsemisajal ilmes vastasseis templi ehitamisele?

Loetleme siin Esra ja Nehemja raamatuga seotud Pärsia kuningaid nende kronoloogilises järjekorras. Loetelu algab Kyrosegaga, kes rajas Pärsia impeeriumi ja vallutas 539. aastal eKr Babüloonia:

Kyros II „Suur“ (559–530 eKr)

Kambyses II (530–522 eKr)

Dareios I (522–486 eKr)

Xerxes I (485–465 eKr) (*Teda tuntakse Estri raamatu järgi ka Ahasverosena.*)

Artaxerxes I (465–424 eKr).

Kõnealuseid raamatuid uurides on väga tähtis teada, et Esra raamatus ei nimetata kuningaid kronoloogilises järjekorras. Näiteks on vahelekirjutis Esr 4:6–24, enne 5. peatükki, mis jätkab vastasseisu lugu templi ehitamisele. Järelikult ilmusid Esr 4. peatükis kirjeldatud kirjad, milles on juttu Xerxes I-st (Ahasveros) ja Artaxerxes I-st, *pärast* 5. ja 6. peatükis kirja pandud sündmusi, mis käsitlesid Dareios I-st. Selline jada võib lugejatele näida kimbatusse viivana ja selle arvele võib panna osa segadust, mis on inimestel sajandite jooksul nende raamatute suhtes olnud. Praeguse veerandaasta käigus aitab sündmuste järjestamine meil paremini mõista Esra ja Nehemja sõnumeid.

Kui sageli oled leidnud Piiblist seda, mis on sind kimbatusse viinud? Kuidas õpid usaldama Jumalat ja Tema Sõna isegi siis, kui satud millelegi, millel ei näi mõtet olevat? Miks on sinu jaoks tähtis usaldada? (Vaata Js 55:8, 9.)

Esr 7:1–10 ja 8:1–14 näeme, et kuningas Artaxerxes I lubas Esral Jeruusalemma tagasi pöörduda (457. aastal eKr) ja võtta endaga kaasa igaüks, kes tahtis tagasi minna. Kuigi palju pole teada kuninga ja Esra vahelisest sõprusest või sellest, kas Esra töötas õukonnas. Esr 8. ptk loetletakse tagasipöörduvate perekondade peamehed, alustades preestrisoost tagasipöördujatega, seejärel kuninglikku liini kuulujatega ja lõpuks juutidest elanikkonnaga üldiselt. Eriliselt on nimetatud kahteist perekonda, mis jätab mulje, et tegemist on Israeli kaheteistkümnne suguharu kavatsusliku meenutamisega.

Siin lõigus loetletakse umbes 1 500 meest; neile naisi ja lapsi juurde arvates saame ühtekokku umbes 5 000–6 000 inimest. See hulk oli tunduvalt väiksem esimesest, kes Serubbaabeli ja Joosua juhtimisel tagasi pöördusid.

Loe Esr 7:1–10. Millise teabe annab see meile Esra kohta?

Esra oli preesterlikku päritolu kirjatundja. Preestrina oli ta Moosese venna Aaroni järeltulija, kes oli Israeli rahva esimene preester. Esra raamatus talletatud aruannete kohaselt ning samuti juudi traditsiooni põhjal hinnati Esrat väga kõrgelt. Ei ole teada, kas Esra teenis kirjatundjana kuningas Artaxerxese õukonnas; järelilikult osutab Esra nimetamine kirjatundjaks kas tema varasematele kohustustele või oskustele, mida ta hakkas kasutama pärast Juudamaale saabumist. Ometi pidi Esra töötama Artaxerxesele küllaltki lähedal, kuna muidu poleks kuningas teda retke juhina teele saatnud.

Esr 7:6 ja 10 märgivad Esra kohta, et ta oli „vilunud“ ja pühendunud kirjatundja ehk õpetaja. Sõna „vilunud“ esmane tähendus on „kiire“ ning tähistab kedagi, kes taipab kiiresti ja paigutab teabe õigele kohale. Esral oli kiire taip – teda tunti tema Jumala Seaduse tundmise ja vaimse tarkuse poolest. Peale selle tunnistab tõsiasi, et kuningas valis Esra iisraellaste salka Juudamaale viima, Esra julgusest ja juhtimisvõimest.

Pane tähele, Esra valmistas oma südame „nõudma ja täitma Issanda Seadust“ (Esr 7:10). Kuidas meie praegu seda põhimõtet oma ellu rakendame?

Loe Esr 7:11–28. Millistest osadest kuninga käskkiri koosnes? Miks olid need juhtnöörid Iisraeli rahva jaoks tähtsad?

Artaxerxese käskkiri sarnaneb Kyrose esimese käskkirjaga. Kuningas annab nõu igaühele, kes tahab, eriti aga preestrite suguvõsadele, asuda teekonnale Jeruusalemma. Ajaloolise Murašu dokumendi kohaselt jäi suurem osa juute küll veel Pärsiasse (nagu näitab Estri lugu), kuid oli neid, kes olid oodanud võimalust alustada uut elu oma eelkäijate kodumaal. Valdav osa dokumendis olevaid märkmeid oli mõeldud Trans-Eufrati ala varahoidjate jaoks. Varahoidjad pidid varustama Esrat kõigega, mida ta iganes vajas linna taastamiseks ja Issanda koja „toredaks tegemiseks“ (Esr 7:27). Lõpuks kohustas kuningas Esrat looma õigussüsteemi ja tagama sellega nii Jumala kui ka maa seaduste nõuetekohase järgimise. Kord ja kohus, mida see käskkiri pidi tekitama, on iga ühiskonna nurgakivid. Peale selle tegi kuningas Esra ja Iisraellaste jaoks kergemaks kodumaa jalule aitamise.

Kas kuninga hool linna ja templi ülesehitamise asjus näitab, et temast oli saanud Esra Jumalasse uskov inimene? Artaxerxes nimetab Jumalat „Iisraeli Jumalaks, kelle eluase on Jeruusalemmas“ (Esr 7:15). Sõnastus, mida kuningas Iisraeli Jumala kohta kasutas, annab mõista, et ta nägi Issandat lihtsalt veel ühe kohaliku jumalusena, keda oli kingitustega vaja lepitada. Ta ei tahtnud, et see kohalik jumal oleks tema ja ta poegade peale vihane (Esr 7:23). Lisaks sellele peab märkima, et 457. aasta eKr oli Pärsia valitsuse vastu suunatud egiptlaste mässu aasta; niisiis on väga tõenäoline, et kuninga järeleandlikud teod olid mõeldud Juuda provintsi lojaalsuse tagamiseks.

Kahjuks ei muutnud kuninga suhtlemine nii Esra kui ka Nehemjaga teda Jumalasse uskuvaks inimeseks. Vähemasti ei viita piiblisalmides miski sellele, et ta oleks uskuma hakanud. See tähendab, et Issand saab kasutada ka mittepöörduvat inimesi oma tahte teostamiseks maa peal.

Kuidas õpime meie keset rohket valu ja kannatusi usaldama Jumala ülemvõimu maailma üle – nagu me seda siin näeme?

Loe Esr 7:6 ja 10. Mida kõnelevad need piiblisalmid meile kohase vaimuliku kasvatuse tähtsusest?

Esra kogu südamest tulev pühendumine Jumalale ning tema otsus Jumala Sõna uurida, ellu rakendada ja õpetada (Esr 7:6, 10) valmistasid ta ette suuremaks tööks Iisraelis. Piiblitekst märgib sõna otseses mõttes, et ta pühendas ennast nõudma/uurima, täitma/tegema ja õpetama Issanda seadust.

Ellen G. White annab tähtsa ülevaate: „Aaroni suguvõsasse kuuluv Esra oli saanud preesterliku kasvatuse. Lisaks sellele oli ta tutvunud Meeda-Pärsia kuningriigi nõidade, astroloogide ja tarkade kirjutistega. Kuid Esrat ei rahuldanud tema vaimulik olukord. Ta igatses olla täielikus kooskõlas Jumalaga ning saada tarkust, et täita jumalikku tahet. Ja nõnda oli ta „oma südant valmistanud Issanda Seadust nõudma ja täitma“ (Esr 7:10). See juhtis Esrat hoolsalt õppima ka Jumala rahva ajalugu, millest prohvetid ja kuningad oma kirjutistes kõnelesid. Ta uuris Piibli ajaloolisi ja poeetilisi raamatuid, et teada saada, miks oli Jumal lubanud hävitada Jeruusalemma ja lasknud oma rahva viia vangi paganlikule maale.“ – Prohvetid ja kuningad, lk 608.

„Esra püüdis äratada huvi Pühakirja uurimise vastu ning nägi kogu elu vaeva pühade kirjutiste alalhoidmise ja paljundamisega. Ta kogus kokku kõik leida olevad käsuõpetuse koopiad, laskis need ümber kirjutada ja levitas siis. Seliselt paljundatud ja paljude inimeste kätte jagatud hindamatu puhas Sõna pakkus väärtuslikke teadmisi.“ – Lehekülg 609.

Pööra tähelepanu sellele, et Esra oli õppinud paganate suunitlusi ja nägi, et need ei olnud õiged; niisiis püüdis ta tõde leida tõelisest allikast, milleks oli Jumala Sõna ja „Issanda Seadus“. Tal tuli unustada hulgaliselt maisetes ülikoolides õpitut, kuna – kahtlemata – suur osa sellest, mida nad õpetasid, oli vale. Mida head pidid küll „nõidade, astroloogide ja tarkade kirjutised“ talle andma?

Mismoodi tuleb meil tänagi unustada palju seda, mida meile maailmas on õpetatud?

Toetav mõte: Loe Ellen G. White'i raamatust Prohvetid ja kuningad peatükki „Esra – preester ja kirjatundja“, lk 607–617.

Mõtiskle Esra usina töö üle: „Esrast sai Jumala hääletoru, kes õpetas kaaskodanikele taevas valitsevaid põhimõtteid. Oma elu ülejäänud aastatel tegutses ta peamiselt õpetajana nii Meeda-Pärsia kuningakoja läheduses kui ka Jeruusalemmas. Tema töövõime kasvas sedamööda, kuidas ta jagas teistele tõesid, mida ise õppis. Temast sai vaga ja agar mees, kes Issanda tunnistajana näitas maailmale, kuidas Piibli jõud õilistas argielu.“ – Ellen G. White, Prohvetid ja kuningad, lk 609.

„Tänapäeval teostatavas usupuhastustöös vajatakse Esra ja Nehemja taolisi inimesi, kes ei kaunista ega vabanda pattu, vaid kaitsevad kohkumatult Jumala au. Need, kes vastutavad selle töö eest, ei jää kõrvaltvaatajaiks, kui valesti käitutakse, ega mätsi kurjust kinni vale armulikkusega. Nad peavad meeles, et Jumal ei ole erapoolik ning et mõne suhtes rakendatud karmus võib osutuda armuks paljudele. Nad hoiavad meeles tõsiasja, et Kristuse meelsus peaks alati ilmnema inimeses, kes noomib kurja.“ – Lehekülg 675.

Arutelüküsimused:

1. Jah, Issand on andnud meile palju imelisi töotusi. Samas aga ei sunni Jumal ennast meile peale. Milliseid valikuid saame oma elus langetada, mis võivad takistada Tema töotuste täitumist meie suhtes?
2. Loe Taanieli palvet Tn 9:1–23. Milliseid põhimõtteid siit saad rakendada oma isiklikku kogemusse? See tähendab, mida Taaniel tegi, milline oli tema hoiak ja mille pärast ta palus? Mida näed siin veel, mida tänapäeval kohaldada?
3. Neljapäevases osas lugesime Ellen White'i kirjutatut sellest, kui keskne koht oli Esra töös Jumala Sõnal ja kui usinalt ta tegutses selle nimel, et Jumala Sõna inimeste hulgas levitada. Millise ilmselge ja tähtsa õppetunni leiame siit tänapäeval selle kohta, kui kesksel kohal peab Jumala Sõna olema meie elus ja koguduses?

Happerünnak

Loo on kirja pannud Andrew McChesney Adventmisjonist.

Pühapäeva pidava koguduse pastor Banza Mwela Kongo Demokraatlikust Vabariigist pidi peaaegu ära surema, kui tema naine ja poeg valasid talle kaela nahka söövitavat hapet päeval, mil ta ristiti seitsmenda päeva adventistide kogudusse.

Kuid Banza, kelle nägu sai jäädavalt moonutatud, jäi ellu ja on praegu adventistide ilmikpastor, kes edastab jõulist tunnistust, mis tõmbab inimesi Jeesuse juurde.

„Kiidan Jumalat, et kuulun seitsmenda päeva adventistide perekonda ning et kurat on saanud lüüa,“ ütles Banza.

Lugu sai alguse 2013. aastal, mil Banza käis evangeelsetel seeriakoosolekutel riigi kaguosas asuvas Likasi linnas. Olles innukas õppima rohkem tundma adventistide õpetusi, astus ta kohapealse Filip Lamoni Ülikooli juures asuvasse pastorite väljaõppe kooli.

Oma ristimispäeval saabus Banza rõõmsalt koju, lauldes üht Jeesuse väest kõnelevat kirikulaulu. Kui ta majja astus, tegi ta täiskasvanud poeg tema suunas paar kiiret sammu ning paiskas ta näole ja kehale ämbritäie väävelhapet. Pimestatuna ja põletava valuga kisendas Banza agoonias ja oli põrandal kägaras.

„Banza naine ja poeg, kes olid raevunud seepärast, et ta oli nende kiriku maha jätnud, kavandasid selle rünnaku ja lootsid, et ta sureb kohapeal,“ ütles Ida-Kongi uniooni esimees Robert S. Muhune.

„Kuid õnneks toimus ime,“ ütles ta. „See mees ei surnud.“

Naabrid kuulsid Banza kisa ja ruttasid temaga haiglasse.

Arstid polnud kuigi kindlad, kas nad saavad Banzat aidata. Ta kaotas ühe silma ja suurema osa oma ihunahka. Ta viibis nädalaid intensiivravis ning naha siirdamine ja taastava plastilise kirurgia operatsioonid toimuvad veel nüüdki. Ülemaailmne adventkogudus on aidanud katta operatsioonide kulud.

Banza naine ja poeg kadusid pärast rünnakut.

Kuigi Banzal on jätkuvalt valus, viibib ta haiglavoodis lühikest aega. Ta edastab aktiivselt oma tunnistust kogudustes ja laagrikoosolekutel. Tema lemmiktekst Piiblis on Js 43:1–3, mida ta oma lugu jutustades ikka loeb: „Aga nõnda ütleb nüüd Issand, kes sind, Jaakob, on loonud, ja kes sind, Iisrael, on kujundanud: Ära karda, sest ma olen sind lunastanud, ma olen sind nimepidi kutsunud, sa oled minu päralt! Kui sa lähed läbi vee, siis olen mina sinuga, ja kui sa lähed läbi jõgede, siis ei uputa need sind; ja kui sa käid tules, siis sa ei põle ja leek ei kõrveta sind. Sest mina olen Issand, su Jumal, Iisraeli Püha, su Päästja; su lunahinnaks ma annan Egiptuse, sinu asemel Etioopia ja Seba.“

Nehemja

Hingamispäeva pärastlõuna

Selle nädala õppeaine: *Ne 1. ja 2. ptk; 5Ms 7:9; Ps 23:1–6; 4Ms 23:19.*

Juhtsalm: „Kui ma neid sõnu kuulsin, siis ma istusin maha, nutsin ja leinasin mitu päeva, ja ma paastusin ja palvetasin taeva Jumala ees. Ja ma ütlesin: „Oh Issand, taeva Jumal, suur ja kartustäratav Jumal, kes hoiab lepingut ja heldust neile, kes teda armastavad ja tema käske peavad““ (**Ne 1:4, 5**).

Selleks ajaks oli kaks rühma vangisõlnuid Juudamaale tagasi pöördunud, täites seega vähemalt osaliselt heebrea rahva kohta antud Jumala töötused.

Kuid pagenduses on veel hulk inimesi, keda Jumal ette valmistab. Vangisõlnute viimane rühm saab ülesandeks ühe probleemi lahendamise. Kuigi kaks esimest rühma naasid kodumaale Jeruusalemma üles ehitama ja selle projekti osana sai ühtlasi valmis tempel, jäi ülejäänud ehitamine soiku siis, kui tärkas ümberkaudsete rahvaste vastuseis. Ümberkaudsete piirkondade inimesed ei tahtnud, et iisraellased ehitaksid linna ja linnamüürid üles, sest nad kartsid, et iisraellastest võib saada selline võimas riik, nagu see kunagi oli olnud (Esr 4:6–24). Seega tundus iisraellaste tagasipöördumine olevat ohuks, millele nad otsustasid piiri panna. Kuid Jumal ei kutsunud oma rahvast selleks, et jätta nad maha selle töö käigus, mille Ta neile andnud oli.

Niisiis valmistas Ta ette veel ühe mehe Tema tahet edasi viima ja Tema eesmärgi täitma. Selle mehe nimi oli Nehemja ning me asumegi vaatama teda ja tema tehtud Issanda tööd.

Selle nädala õppetükki õppides valmistud hingamispäevaks, 12. oktoobriks.

Nehemja raamat algab sarnaselt, nagu algas Taanieli raamat (loe Tn 1:1, 2) – halbade uudistega. Jah, paljud olid pöördunud tagasi esivanemate kodumaale, kuid elu ei sujunud neil seal kuigi hästi.

Loe Ne 1:1–4. Mis Nehemjat niivõrd masendas? Kuidas ta reageeris saadud halbadele uudistele?

Osa juute, kes aastaid tagasi vangistati, oli toodud Suusanisse, mis oli üks Pärsia impeeriumi neljast halduskeskusest. Nehemja töötas seal kuningalosis joogikallajana. Väljend „Hanani, üks mu vendadest“ osutab tõenäoliselt verevennale, sest Ne 7:2 on sarnane, kuid veel perekondlikumalt kõlav viide Hananile, kuigi see võib viidata lihtsalt ka ühele iisraeli mehele. Vestlus Hananiga toimus kõige tõenäolisemalt ajavahemikus novembri keskpaigast kuni detsembri keskpaigani aastal 445 eKr, umbes 13 aastat pärast Esra jõudmist Jeruusalemma. Hanani annab teada, et olukord Jeruusalemmas on kohutav. Inimesed ei ole suutnud Jeruusalemma üles ehitada, see on jätetud kaitsetuks ja kõledaks.

Nehemja võis olla kuulnud jutte, et samaarlased olid linnamüüre maha kiskunud, kuid siamaani ei olnud tal kindlaid teateid. Järelikult oli kuningas Artaxerxes ise purustanud tagasipöördunute lootuse sellega, et oli ehitustöö peatanud pärast seda, kui jõetagine rahvas oli kaebuse esitanud (Esr 4. ptk).

Kuigi tempel oli taastatud, ei toiminud see täielikult, sest templiteenistuse korraldamiseks vajaminevad inimesed ei suutnud Jeruusalemmas elada. See olukord kurvastas Nehemjat, sest uudiste tagamõte lämbistas ta hinge: juudid ei olnud austanud Jumalat, kuigi nad olid sellel eesmärgil koju naasnud. Nad olid ju kartuses vaenlaste ja surveavalduste ees Jumala koja ja Püha Linna tähelepanuta jätnud.

Nõnda pöördub Nehemja otsemaid Jumala poole. Ta ei kaeble, et Juuda rahval puudub usk, ega tembelda neid argpüksideks, ka ei löö ta käega ega lepi olukorraga. Nehemja lihtsalt laskub põlvedele ning hakkab palvetama ja paastuma.

Nende halbade uudiste juures Nehemja nuttis, paastus ja palvetas. Mida peaks see meile ütlema, kuidas meil tuleb Issandat anuda – eriti katsumusaegadel?

Loe Nehemja palvet, mille leiad Ne 1:5–11. Millistest osadest see palve koosneb? Miks kaasab ta palvesse enda kui süüdiolija?

1. Jumal, sa oled suur ja halastusrikas (Ne 1:5).

2. Kuule mind (Ne 1:6).

3. Pattude tunnistamine (Ne 1:6, 7).

4. Tuleta meelde oma töotusi (Ne 1:8, 9).

3. Sina oled meid lunastanud (Ne 1:10).

2. Kuule mind (Ne 1:11).

1. Jumal, anna kordaminek ja arm (Ne 1:11).

Nehemja palve on ilusa ülesehitusega; ta räägib Jumala suurusest, loetleb juutide oma patte ja palub lõpuks abi. See palve meenutab Taanieli palvet Tn 9. peatükis ning on võimalik, et Nehemja oli Taanieli palvega tuttav. On märkimisväärne, et Nehemja ei alusta appihüüdega, vaid toob esmalt just esile tõe, et Jumal on suur ja kartustäratav. Samuti osutab ta sellele, et Jumal peab oma lepingut ning halastab neile, kes Teda armastavad; Nehemja tulebki justkui Jumalale meelde, et Ta on alati olnud ustav ega saa nüüd olla teistsugune.

See palve on erilise (eespool kujutatud) ülesehitusega, mille keskmeks on 8. salm, kus Nehemja toob selgelt esile Jumala töötused. Nehemja ütleb: „Tuleta nüüd meelde!“ Teisisõnu: Tuleta, Jumal, meelde, et Sa töotasid, et Sa pillutad meid laiali siis, kui oleme truudusetud, kuid Sa töotasid ka meid tagasi tuua ja kõik oma kohale asetada. Kuna esimesena öeldu on toimunud, siis on nüüd aeg täita teine, sest me tuleme tagasi Sinu juurde. Nehemja ei karda toetuda Jumala töotustele ja neid Jumalale meenutada. Muidugi ei tähenda see, et Jumal ei teaks või ei mäletaks oma töotusi. Jumalale valmistab heameelt meie tahtlikkus toetuda Tema töotustele. Ta tahab, et me nendesse usuksime ja seega neid Temale ka kõva häälega välja ütleksime. Pannes sõnadesse Jumala töotatu, saab kinnitust sinu enda otsus neid töotusi usaldada, eriti neil kordadel, kui kõik näib lootusetu.

Millistele Jumala töotustele saad sa toetuda just praegu? Miks on tähtis, et me ei lõpetaks kunagi nendele töotustele toetumist? (Lõppude lõpuks, kui sa need kõrvale jäta, millele siis veel toetuda?)

Nehemja räägib avameelselt

Ne 1:11 ütleb, et Nehemja oli kuninga joogikallajate ülem. Joogikallajad maitsevad kuninga jaoks jooki, et ennetada kuninga haigestumist või surma. Herodotos osutab tõsiasjale, et pärslased austasid joogikallajaid kõrgelt, kuna neid peeti kõrgeteks ametimeesteks. Näiteks oli Assüüria kuninga Esarhaddoni joogikallaja ühtlasi kuninga peaminister. Seega oli Nehemja kuningriigis kõrgel kohal ja kuna ta pääses kuningale ligi, anus ta, et Jumal kasutaks teda kuningaga rääkimiseks Juudamaa olukorra pärast.

Loe Ne 2:1–8. Mis juhtus Nehemja palve ja paastumise järel?

Palve sai vastuse niisanikuus, mis on ligikaudu 444. aasta eKr aprill. Neli kuud oli möödunud ajast, mil Hanani ja juudid töid Nehemjale Jeruusalemma kohta käiva ärevusttekitava uudise. Neli kuud Nehemja palvetas ja paastus ning iga päev võis talle tunduda, et Jumal ei vastagi. Kuid Jumala ajastus on alati täpne. Jumal valmistas kuningat ette Nehemjat ära kuulama ja soosivalt vastama.

Kaugeltki iga päev ei tulnud ette, et joogikallaja vabastati teatud ajaks oma kohustustest ja saadeti valitsejaks hoopis teisele maale. Jumal rääkis Nehemja kaudu ja mõjutas Pärsia kuningas Artaxerxes I nimetama Nehemjat Juuda alade maavalitsejaks. Kuninganna mainimine annab mõista, et tegemist oli tõenäoliselt mitteametliku sündmusega, sest ei olnud tavapärane, et kuninganna olnuks alati igal ametlikul banketil kohal. Nehemja ei nimeta targu Jeruusalemma nime selleks, et hoiduda kuningat eelarvamuslikult mõtlemast; ta esitab kuningale palve hoopis tundeküllase, tema jaoks isiklikult paljutähendava nurga alt. Ajaks, mil nimetatakse konkreetne koht, on kuningas juba võidetud.

Kuidas võivad omavahel sarnaneda Nehemja amet selles õukonnas ja Taanieli oma Babüloonias? Mida räägib Nehemja iseloomu kohta tõsiasi, et kuningas näib olevat tema suhtes väga positiivselt meelestatud?

Kuningas saatis koos Nehemjaga kirjad hooronlasele Sanballatile ja ammonlasele Toobijale, teisel pool jõge asuva piirkonna kõrgetele ametnikele, et silutada tee Nehemja tööks. Lisaks sellele andis kuningas korralduse kuninga metsaülemale Aasafile varustada Nehemjat kogu linna, müüride ja templi väravate ülesehitamiseks vajamineva puiduga.

Loe Ne 2:9, 10. Mida jutustavad need salmid vastuseisust, millega Nehemja ja juudid üldiselt silmitsi seisid?

Nehemja saabus Jeruusalemma 445/444. aasta paiku eKr. Vastuseis näib esile tulevat juba enne, kui Nehemja ühtki tööd alustada püüab, sest valitsejatele edastatud palve elavdab probleeme. Kuigi Toobija on juudi nimi, mis tähendab „Issand on hea“ (tema pojal Jehohanani oli juudi nimi, „Jumal on armuline“), töötas ta Ammoni kaavalitsejana. Niisiis ümbritsesid Jeruusalemma vaenlased: Samaaria kuberner Sanballat põhja pool, Ammoni kuberner Toobija ida pool ja Araabia kuberner Gesem (Ne 2:18, 19) lõuna pool, kes hoolitses Edomi ning Moabi eest. On kahetsusväärne, et selle piirkonna juhtkond vältis Nehemjat, kes oli mures rõhutute „hea käekäigu“ pärast. Eesõigustatute hulka tõusnud isikud ei rõõmusta nende õnne üle, keda nad hirmu all hoiavad.

Nehemja saabumine Jeruusalemma sõjaväe saatel näitas seda, „et ta oli tulnud täitma mingit tähtsat ülesannet, [ja] tärkas lähedal elavate paganlike hõimude kadedus. Need hõimud olid tihti vaenulikud juutide vastu, solvanud neid laimuga ja kahjustanud otseselt. Sellise öela tegevuse poolest olid tuntud mõned hõimupealikud nagu hooronlane Sanballat, ammonlane Toobija ja araablane Gesem. Algusest peale jälgisid need mehed kriitilise pilguga Nehemja samme ning püüdsid kõikvõimalike vahenditega nurjata tema plaane ja takistada tööd.“ – Ellen G. White, *Prohvetid ja kuningad*, lk 635.

Millised piiblilood veel näitavad, kuidas inimesed, keda Jumal on kutsunud Tema tahet täitma, seisavad silmitsi vastupanuga? Jaga oma vastust hingamispäeval klassiga.

Nehemja valmistub ülesannet täitma

Kahtlemata kutsus Issand Nehemja seda ülesannet täitma ja varustas ta kõige vajaminevaga. Varustatud Jumala töotuste tundmisega ja kindla teadmisesega, et Jumal tema kutsus, läks Nehemja edasi. Kuid ta liikus ettevaatlikult ja palvemeelselt. Teisisõnu, kuigi ta teadis, et Jumal oli temaga, ei jätnud ta selle teadmise pärast oma tegevust läbi mõtlemata.

Loe Ne 2:11–20. Millised ettevalmistused teeb Nehemja müüri ülesehitamiseks?

Juhtimise õppetunnid: 1. õppetund: Nehemja ei räägi kellelegi, millised on plaanid, mis Jumal „mu südamesse oli pannud Jeruusalemma heaks teha“ (Ne 2:12). Vähe sellest, et ta ei räägi neist vaenlastele, hoiab ta need enda teada ka juudi juhtide eest. Ta on maakuulamisretkel, et saada aimu, mida on vaja teha. 2. õppetund: Enne, kui ta midagi räägib, teeb Nehemja ära kodutöö ja planeerib vajamineva tegevuskava. 3. õppetund: Kui Nehemja ülesandest räägib, toob ta kõigepealt esile selle, mida Jumal siiani selle retke juhtimisel teinud on, ja lisab siis kuninga sõnad. Ta julgustab, enne kui palub panustada. Pole ime, et juudid reageerisid sellise poolehoiuga ja otsustasid ehitada, vaatamata vastupanule, mis ees ootas. Jumal valmistas Nehemja palvete ja paastumise kaudu ette nii kuninga kui ka Juuda rahva, nii et nad reageerisid julgelt ja vapralt.

Loe Ne 2:19, 20. Mida räägivad need salmid meile Nehemja usust? Kuidas sellised piiblisalmid nagu 5Ms 7:9, Ps 23:1–6 ja 4Ms 23:19 Nehemjat aitasid?

Meie jutuajamised näitavad, kes me oleme ja mida me tegelikult usume. Nehemja kipub rääkima ülesehitavaid sõnu. Ta ei karda tuua Jumalat kõigesse, mida ta ütleb, ning austada Teda isegi siis, kui inimesed teda pilkavad ja tema üle naeravad. Kuigi Nehemja teab, mismoodi vaenlased teda põlastavad, ei jäta ta otsekoheselt rääkimata ega jäta Jumalat oma kõnelusest välja. Sarnaselt Joosepiga Egiptuses palju aastaid tagasi ei karda Nehemja ülendada oma Jumalat inimeste ees, kes Temasse ei usu.

Toetav mõte: Mõtiskle peatüki üle „Mees, kes kasutas võimalust“ raamatust *Prohvetid ja kuningad*, lk 628–634.

Nehemja oli palvemees: „Nehemja oli sageli palvetanud hardalt oma rahva pärast. Kuid sel korral hakkas palve ajal idanema tema mõtetes üks püha plaan. Ta otsustas, et kui ta saab kuningalt nõusoleku ning vajaliku abi tööriistade ja materjali muretsemiseks, lööb ta ise käed külge Jeruusalemma müüride ülesehitamisel ja Iisraeli rahvusliku tugevuse taastamisel. Ta palus, et Issand laseks tal selle plaani elluviimiseks leida armu kuninga silmis. „Ja lase siis täna korda minna oma sulase nõu,“ palus ta tungivalt, „ja anna temale halastust selle mehe ees!“ Neli kuud ootas Nehemja soodsat võimalust oma palve esitamiseks kuningale.“ – Ellen G. White, *Prohvetid ja kuningad*, lk 629, 630.

Arutelüküsimused:

1. Lähtudes kolmapäevase osa küsimusest, mida see tähendab, et kogu Piibli jooksul – nii Vanas kui ka Uues Testamendis – seisid Jumala kutsutud inimesed silmitsi kohutava vastupanuga? Mida tähendab, et neile pandi peaaegu iga kord vastu? Võib-olla oleks parem küsida, milliseid näiteid leiad sa inimestest, keda Jumal kutsus ja kes *ei seisnud silmitsi* vastupanuga? Mida peaks niisugune teadmine rääkima meile sellest, kuidas meie ei tohi muutuda araks, kui vaatame isegi Jumala tahet täites otsa tugevatele takistustele, kuigi teeme seda, mida usume, et Issand meid tegema kutsus?
2. Loe Ne 2:18. Mida räägib see meile isikliku tunnistuse jõulisusest? Kui otsustav osa oli sellel positiivses vastuses, mille Nehemja oma kaasjuutidelt sai?
3. Ei Esra ega Nehemja poleks suutnud teostada midagi ilma kuninga abita. Teisisõnu tegid need Jumala mehed koostööd poliitiliste võimukandjatega, kes olid paganad. Millise õppetunni saame siit selle kohta, millal ja kuidas saame kogudusena töötada koos mistahes poliitiliste jõududega? Samas, miks peab kogudus niiviisi tehes olema väga ettevaatlik?
4. Loe klassis uuesti Nehemja palvet (Ne 1:1–11). Mis siinolevast aitab süvendada sinu suhet Jumalaga? Mida õpetab see alistumise, patukahetsuse ja töotustele toetumise kohta?

Kingituseks 4 000 eurot

Loo on kirja pannud Viriato Ferreira.

Reede hommikul saabus ootamatult tõsine kimbatus.

Meie VitaSaluse tervisekeskuse arhitekt teatas, et meil on kiiresti vaja paigaldada piirded paljude hoonete ümber.

„Kui keegi kukub, siis olete hädas,“ hoiatas ta.

Teadsime, et ta rääkis õigust. VitaSalus – Ellen White’ist inspireeritud „mõjukeskus“, mis toimib kooskõlas seitsmenda päeva adventistide koguduse eetiliste, ametialaste ja vaimulike põhiväärtustega – asub mäenõlval Penela linnakese ligidal, umbes 185 km Portugali pealinnast Lissabonist põhja suunas.

Arhitekt arvestas piirderinnatiste hinnaks 4 000 eurot.

Pöördusin meie pearaamatupidaja poole.

„Kas meil on see raha?“ küsisin ma.

„Päris kindlasti mitte,“ ütles ta. „Raha ei ole.“

Muremõtted valgusid pähe. Järsku tabas mind veendumus.

„Kelle projekt see on?“ mõtlesin ma. „See ei ole minu oma. See on Jumala oma!“

Rääkisin sellest veendumusest pearaamatupidajale ja teistele inimestele, kes koosolekul viibisid.

„Jumal tagab vahendid nende piirete jaoks,“ ütlesin ma. „Kas tunnete end julgena edasi minema ja piirdeid tellima?“

Nad noogutasid nõusoleku märgiks pead ja ma palvetasin: „Issand, me hakkame piirderinnatise tellima, sest neid on tõesti vaja.“

Tellisime rinnatised.

Viis päeva hiljem, kolmapäeval, sain kirja kelleltki, kellega ma polnud kunagi kohtunud.

„Doktor,“ kirjutas ta. „Tahtsin teile öelda lihtsalt seda, et tegin 4 000 euro suuruse ülekande VitaSaluse pangaarvele.“

„Tänu Jumalale!“ hüüatasin ma häälekalt.

Kirjutasin annetajale elektronkirjas möödunud reede hommiku sündmustest.

Ta vastas kohe.

„Doktor, see kinnitab, et minu antud raha on selle projekti tarvis,“ kirjutas mees. „Ärkasin reede hommikul sooviga aidata VitaSalust. Ma pole selles paigas kunagi olnud, aga mul oli lihtsalt selline tundmus. Ma polnud küll veel kindel, kas mu naine minuga nõustub, seepärast esitasin lühida palve: „Issand, kui see on sinu tahtmine, siis pane sama soov mu naisegi südamesse.“

„Niipea, kui palve lõpetasin, astus naine mu töötuppa ja ütles: „Kallis, kas sa tead projektist Penelas? Arvan, et peaksime neid aitama.“

Ma ei suutnud oma kõrvu uskuda ja küsisin naiselt: „Mida sa arvad, kui palju peaksime andma?“

„Arvan, et 4 000 eurot oleks hästi,“ ütles naine.

Missugune õppetund minu jaoks! Oleksime me peatanud tööd VitaSaluses fondide puudumise pärast, oleksime kaotanud suure õnnistuse, mis tuleb Jumala usaldamisest. Küsimus polnud piiretes. Küsimus oli selles, et Jumal tahtis meile näidata, kuidas Tema töö edeneb siis, kui me Teda usaldame.

Dr. Viriato Ferreira on VitaSaluse tervisekeskuse juht Penelas, Portugalis ning seitsmenda päeva adventistide ülemaailmse koguduse terviseteenistuse osakonna au-abiesimees.

Jumala kutse

Hingamispäeva pärastlõuna

Selle nädala õppeaine: *Esr 7:10; Ne 1:1–11; Tn 9:24–27; Tn 8. ptk; Rm 8:28, 29; Rm 9. ptk; 2Ms 3. ja 4. ptk.*

Juhtsalm: „Kiidetud olgu Issand, meie vanemate Jumal, kes pani kuningale südame peale Issanda koda Jeruusalemmas toredaks teha“ (*Esr 7:27*).

Kas Jumal kutsub iga inimese mingit ülesannet täitma? Kas on kriteeriume, mis teevad kellegi teatud ülesande jaoks kohasemaks kui teise? Kas need kriteeriumid on inimeste silmis teistsugused kui Jumala silmis? Enamik meist ütleks tõenäoliselt jah, eriti kahele viimasele küsimusele. On kordi, mil Jumal valmistab meid hariduse või kogemuse kaudu teatud ülesande jaoks ette; teistel kordadel valib Ta meid teenima lihtsalt sellepärast, et me oleme tahtlikud ja alandlikud. Alati pole siiski lihtne teada, mis on Jumala kutse meie elus. Sellele vaatamata on Piibel täis lugusid inimestest, keda Jumal valis konkreetse ülesande jaoks.

Huvitav on, et Jumal kutsus Esra ja Nehemja täitma sellist eriülesannet – ehitama üles seda, mis oli varemeis. Taasehitamine sisaldas antud puhul aga mitmesuguseid ettevõtmisi. Neil tuli juhtida Iisraeli rahvas tagasi Jeruusalemma ning ehitada üles templiteenistus ja linn. Samas tuli neil õpetada inimestele Jumala tundmist ning üle kõige juhtida nad tagasi pühendunud suhtesse Temaga. Juttu tuleb Jumala kutsest – ja väga tähtsast kutsest.

Selle nädala õppetükki õppides valmistud hingamispäevaks, 19. oktoobriks.

Võime öelda, et Esra valiti mitmel põhjusel: (1) ta oli valmis minema; (2) ta oli juht ning (3) ta oli meisterlik kirjatundja ja õpetaja. Võime leida veelgi põhjuseid. On üks salm, mis toob võib-olla kõige paremini esile selle, miks Esrale niisugune ülesanne anti.

Mida ütleb Esra kohta Esr 7:10? Kuidas sai Esra oma südant „valmistada“ ehk „häälestada“ „Issanda Seadust“ nõudma ja täitma?

Sõna, mis tähendab tõlkes „valmistama“ või „kindlat suunda võtma“, on heebreakeeles *kun*. Seda sõna võib tõlkida kui „valmistama, kindlat suunda võtma, valmis panema, otsustavalt kohale seadma, kindel olema või kindlustama“. Seega näib see lause tegelikult tähendavat, et Esra võttis oma südames kindla suuna otsida Jumalat.

Pärast Jeruusalemma jõudmist näitas Esra oma eeskujuga, mida tähendab pühendada end Jumalale, ning õpetas Jeruusalemmas Jumala Sõna 13 aastat. Talle võis tunduda, et ta ei muutnud nende 13 aastaga mitte midagi, kuid siis, pärast müüride valmimist, kogunesid inimesed ühtekokku – mitte sellepärast, et keegi neid selleks sundis, vaid sellepärast, et nad tahtsid nii teha. Jumala Sõna, mida nad Esra suust olid kuulnud, oli juurdunud.

Miks Nehemja valiti? Loe Ne 1:1–11.

Nehemja südamel oli Jumal ja oma rahvas. Ta oli mures, kui sai teada, et töö Jeruusalemmas oli peatunud. Nehemja oli selle suhtes kirglik ja Esra sarnaselt võttis ta töö ette vabatahtlikult. Jumal vastas nende palvetele ja igatsustele. Mõnikord on meil ettekujutus, et siis, kui me midagi armastame, ei saa see olla Jumalast, sest Jumal annab meile ainult raskeid ülesandeid, mida me ei pruugi teha tahta. Kuid juhul, kui käime koos Jumalaga, on igatsus teha midagi, mida me armastame, tihtilugu Jumala antud. Jumal tahab, et me teeksime Tema tööd kirglikult.

Kuidas oled kogenud, et Jumal kutsub sind tegema Tema heaks seda, mida sa armastad?

Käesoleva veerandaasta esimeses õppetükis saime teada, kuidas Jumal kutus oma erilisele tööle Serubbaabeli (umbes 538. aastal eKr) ja Esra (457 eKr). Teises õppetükis arutlesime Nehemja kutsumise üle (444 eKr). Meil tuleb tajuda, et need kutsumised toimusid Jumala ettenägelikkuse järgi. Näiteks mõjutas Jumal Serubbaabelit, et ta asuks täitma erilist ülesannet, kuna lõpemas oli 70aastane vangipõlv, mida Jeremija oli prohvetlikult ennustanud.

Mis aastal kutsuti tööle Esra? Tegu oli sama aastaga, mil kuningas Artaxerxes andis välja käskkirja. Millise prohvetikuulutuseliku tähtsusega see aasta oli? Vaata järele Tn 9:24–27.

Tn 9:25 märgib, et „alates sõna tulemisest Jeruusalemma taastamiseks ja ülesehitamiseks kuni võitnud vürstini on seitse aastanädalat, ja kuuskümmend kaks aastanädalat“. Viimast selle prohvetikuulutuse nädalat mainitakse 27. salmis. Kuna ühes nädalas on seitse päeva, võrdub üks prohvetlik nädal seitsme aastaga (4Ms 14:34, Hs 4:5, 6). Niisiis räägib see prohvetikuulutus 70 nädalast, mis võrduvad 490 aastaga. Vastamist vajab küsimus: Mis on selle 70nädalase prohvetikuulutuse algusaeg? Tekst ütleb, et selle alguseks loetakse aega, mil antakse välja käskkiri Jeruusalemm taastada ja üles ehitada.

Juudi rahva ülesehitustöödega seoses anti ühtekokku kolm käskkirja. Kõik kolm – Kyros, Dareios ja Artaxerxes – andsid ülesehitamise käsu. Kuid ainult Artaxerxese antud käskkiri kandis hoolt Jeruusalemma linna eest ning ainult selle käskkirjaga seostub tänu toomine Jumalale Tema sekkumise eest (Esr 7:27, 28).

Me loeme 70nädalase prohvetikuulutuse alguseks aastat 457 eKr, kuningas Artaxerxes I seitsmendat valitsemisaastat, nagu nimetab Esr 7:7–26. Lisaks sellele – kuna aasta 457 eKr on ka Tn 8:14 nimetatud 2 300päevase prohvetikuulutuse (vaata homset osa) alguspunkt – on kõnealune käskkiri nende kahe prohvetikuulutuse alguspunkt. Seitsekümmend nädalat lõppesid aastaga 34 pKr, mis tähistas aega, mil evangeeliumi kuulutamine sai laiemad mõõtmad ja jõudis paganateni (mida märkis varakristliku koguduse tagakiusamine ja Stefanose märtrisurm). Viimase nädala keskpäik pidi olema aasta 31 pKr ja see on aasta, mil Jeesus ristil suri.

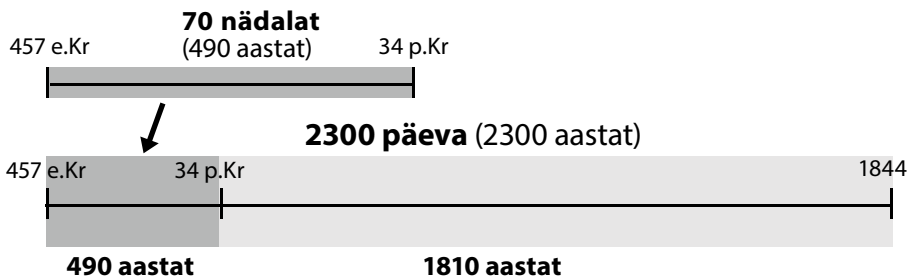
Vaata Tn 9:24–27 prohvetikuulutust. Kuidas avab see hämmastava täpsusega Jeesuse tegevuse? Kuidas peaks seesugune prohvetikuulutus aitama otsustavalt paika panna meie usu?

Tn 9:24s leiduv sõna „on seatud“ („seitsekümmend aastanädalat on seatud“) tähendab otsetõlkes „seitsekümmend aastanädalat on ära lõigatud“. Kuigi sõna, mida tõlgitakse „on seatud“ ei kasutata Piiblis mitte kuskil mujal, leidub seda juutlikus kirjanduses ja see tähendab millestki pikemast millegi „maha lõikamist“. Kuna Taanieli 8. peatükk tutvustab 2 300 aasta pikkust prohvetikuulutust, mille alguspunkti Tn 8. ptk ei anna, on loogiline järeldada, et siis, kui järgmine peatükk (Tn 9) räägib 490 aastast kui „seatust“ ehk „maha lõigatust“, saavad need olla maha lõigatud ainult eelmises peatükis nimetatud 2 300 prohvetlikust aastast. Millest muust saaks seda perioodi „maha lõigata“ kui mitte teisest – ja pikemast – ajalisest prohvetikuulutusest?

Loe läbi Tn 8. peatükk. Milline oli see osa nägemusest, mida ei selgitatud (vaata eriti Tn 8:14, 26, 27)?

On palju põhjuseid, miks prohvetikuulutus 70 nädalast Tn 9:24–27 ning prohvetikuulutus 2 300 öhtust ja hommikust Tn 8:14 kuuluvad kokku: (1) mõlemad on ajast rääkivad prohvetikuulutused; (2) neid seob eriterminoloogia – „nägemus“ ja „mõistma“ (vaata Tn 8:26, 27 ja 9:23); (3) mõlema prohvetikuulutuse seletus andis Gabriel (vaata Tn 8:16 ja 9:21); (4) ainus osa nägemusest, mida Tn 8. peatükis ei seletatud, oli nägemus 2 300 öhtust ja hommikust (mõnikord tõlkes „päevast“) Tn 8:14; (5) Tn 8. ptk sisuks on nägemus ja selle osaline seletus, kuna Tn 9. ptk on ainult seletus – antud juhul Tn 8. ptk ainsa seletamata jäänud osa tõlgendus, milleks oli Tn 8:14 olev 2 300päevane prohvetikuulutus, üks osa nägemusest, mida Taaniel ei mõistnud (vaata Tn 8:27).

Esra raamatus meile antud teave täidab Taanieli raamatu prohvetlikus ettekuulutuses esinevad tühimikud, nimelt selle, mis aastast alustada meie heaks tehtavast Kristuse teenimistööst rääkiva prohvetliku aja arvestamist.

Jumala valitud

Palju räägitakse sellest, et Jumal valib meid välja või eelistab meid millegi tegemisel. Paljudel on erinevad ettekujutused selle kohta, mida niisugune väljavalimine tähendab. Mida ütleb Piibel meie väljavalimise kohta?

Loe Rm 8:28, 29. Mida tegema Jumal meid kutsub? Mille jaoks Ta meid valib?

See lõik toob eriti esile tõsiasja, et Jumal määras inimesed ette olema Tema Poja moodi. See ei ütle, et Jumal määrab meid ette saama päästetud või hukka mõistetud ning et meil pole selles valikut. Võime öelda ka nii: välja-valimise eesmärgiks on meie ümberkujundamine. Me peame muutuma, et peegeldada Jumala Poega. Seda muutust töötatakse järgmises salmis (Rm 8:30), milles nende sõnade kirjutaja Paulus ütleb, et inimesi, keda Jumal kutsub, teeb Ta ka õigeks (teeb meid õigeks) ja kirkastab (pühitseb). Seega ei jäeta meid ennast ise ümber kujundama, vaid Jumal töötab meid ümber kujundada oma väes.

Loe Rm 9. ptk. Millist jumalikku valimist või kutset see peatükk kirjeldab?

Rm 9. peatükis arutleb Paulus Jumala valiku üle eriülesande jaoks. Iisraellased valiti edastama maailmale häid uudiseid Jumalast. Väljend „Jaakobit ma armastasin, Eesavit aga vihkasin“ (Rm 9:13) mõistetakse tavaliselt vääriti ja pannakse tähendama, et Jumal armastas vendadest ainult ühte. Siiski ütleb Paulus selle lõigu kontekstis, et Jaakob valiti, aga Eesav mitte. Mille jaoks Jaakob valiti? Ta valiti Iisraeli rahva isaks. Seega on olemas kaht sorti jumalikku valimist. Esiteks, Jumal valib meist viimse kui ühe päästet saama ja Ta tahab, et me saaksime ümber kujundatud Jeesuse sarnaseks. Teiseks, Jumal valib erinevad inimesed täitma erinevaid ülesandeid.

Miks peaks olema julgustav teada, et sind määrati ette ära päästet saama? Miks ei tähenda see samas, et sul ei ole võimalik kaotada oma valikute tõttu päästet, mida Jumal pakub?

Kui Jumal meid kutsub, jääb meile ikkagi vaba valik see kutse kas vastu võtta või hüljata, täpselt nii, nagu meil on vaba valik vastu võtta või hüljata pääste, mida Ta meile kõikidele pakub. Ta võib meid paigutada teatud ametisse, kuid meie võime valida Tema pakkumisele mitte järgneda. Jah, Ta tahab, et me täidaksime Tema jaoks kindlaid ülesandeid, täpselt sama palju, nagu Ta kutsub meid saama Tema sarnaseks. Jumala väljavalimine teatud ülesande jaoks on osa Tema plaanist meid päästa. Tehes seda, mida Tema meid tegema kutsub, ilmutame oma elus Tema antud päästmise tegelikkust.

Kuningas Saulile anti kuninga koht. Kahjuks ei andnud Saul oma südant kunagi täiesti Jumala valdusse, vaatamata temale antud ülesandele. See, et Jumal kutsub kedagi tegema Tema jaoks midagi erilist, ei tähenda, et see inimene saab Jumala omaks. Meie vaba tahe jääb otsustavaks tingimuseks ja kui me ei järgi Jumala juhtimist, kaotame kõik.

Loe 2Ms 3. ja 4. ptk. Mida õpetab loetu meile selle kohta, mis juhtub siis, kui Issand kutsub kellegi mõnd ülesannet täitma?

Me võime vastata nii, nagu Esra või Nehemja, kes läksid vastu vaidlemata, või võime olla nagu Mooses, kellel oli vastuväiteid ja vabandusi. Mooses lõpuks läks, kuid ta püüdis esialgu ülesandest vabaneda. Ta oli vastu, sest väitis, et polnud piisavalt hea, oli tundmatu ega olnud tähtsas ametis. Kuidas saaks vaarao teda niimoodi ära kuulata? Samuti muretses ta, et juudi rahvas ei usu temasse ega kuula teda ning töö oleks tühine. Lisaks kurtis ta, et ta polnud kohane – „mul on raskevõitu suu ja raskevõitu keel“ (2Ms 4:10) – ega vajalike oskustega. Viimaks palus ta rõhutatult, et Jumal saadaks kellegi teise. Ja ometi, kui loeme Moosese lugu, saame teada, milline mõjukas (kuigi mitte puudusteta) juht Moosesest sai. Ta oli inimene, kes täitis ustavalt ülesannet, milleks Issand teda kutsus.

Milliseid vabandusi leiutame meie sageli selleks, et hoiduda tegemast midagi, millest teame, et Issand on selle mõelnud meie jaoks?

Reede, 18. oktoober

Toetav mõte: Loe tähelepanelikult raamatust *Prohvetid ja kuningad*, lk 697–699, kus on juttu 70nädalasest prohvetikuulutusest ja selle täitumisest ajaloos.

„Kristuse tulemise aeg, Tema võidmine Püha Vaimuga, Tema surm ja evangeliseerimise ülekandumine paganatele oli seega täpselt ette öeldud. Juuda rahval oleks olnud võimalus mõista neid prohvetikuulutusi ja tunda nende täitumist Jeesuse elutöös. Kristus rõhutas oma jüngritele prohvetikuulutuste uurimise tähtsust. Osutades Taanielile antud ettekuulutustele, ütles Jeesus, et „lugeja mõtelgu sellele“ (Mt 24:15). Pärast ülestõusmist alustas Ta selgitust jüngritele, „hakates peale Moosesest ja Prohveteist“, näidates, et kõigest sellest oli ette öeldud (Lk 24:27). Päästja oli kõnelnud prohvetite kaudu. „Nendes olev Kristuse Vaim“ ilmutas Kristust tabavaid „kannatusi ja neile järgnevat kirkust“ (1Pt 1:11).“ – *Ajastute igatsus*, lk 234.

Aruteluküsimused:

1. Peatu pikemalt mõttel, et Jumal kutsub sind tegema midagi sellist, mida sulle teha meeldib. Millised on mõningad põhimõtted, millest juhinduda teadmaks, et sa täidad Jumala tahet; mitte ainult millegi sellise puhul, mida sa teha armastad, vaid üldse?
2. Loe läbi Joona lugu ja see, kuidas tema vastas oma elus Jumala kutsele. Mida saame tema kogemusest õppida? Võrdle samas seda, mida tegi Joona, sellega, mida tegi Paulus, kui Issand talle kutse esitas. (Vaata Ap 9:1–20.) Millised põhierinevused nende vahel olid?
3. „Juudase lugu näitab, kui kurvalt lõppes elu, mis oleks võinud austada Jumalat. Kui Juudas oleks surnud enne viimast käiku Jeruusalemma, oleks teda peetud meheks, kel oli vääriline koht kaheteistkümnne hulgas ja kellest oleks olnud suur puudus.“ – Ellen G. White, *Ajastute igatsus*, lk 716. Mõtles Juudas Iskarioti loole. Kas tema „kutsumuseks“ oli Jeesuse salgamine? Kui jah, siis kui õiglane oluks see tema suhtes? Kuidas saame aru Juudasest ja võimalustest, mis tal olid, erinevalt sellest, mida ta lõpuks tegi? Millise õppetunni tema loost saame oma elus oleva vaba valiku kohta?

Jaapani pastor leiab 30 000 dollarit

Loo on kirja pannud Andrew McChesney Adventmisjonist.

Kuna Seitsmenda Päeva Adventistide Amanuma koguduse veearve oli möödunud kuuga võrreldes kahekordistunud, võtsid üllatunud kogudusejuhid ühendust veefirmaga ning said peagi teada, et üks maa-alune toru oli purunenud ja sellest purskas vesi välja.

Seda veetoru ei saanud parandada ning veefirma andis kogudusele nõu paigaldada pealmaa veejuhe. Maksumus oli 7 miljonit jeeni (ehk umbes 70 000 USA dollarit).

Kogudusel ei olnud 7 miljonit jeeni.

Liati vaatasid koguduse juhid otsa veel ühele suurele väljaminekule. Nende kogudus pidi osalema 2018. aasta suures äratuskoosolekute ürituses, mis toimus Jaapanis 161 paigas, ja neil oli vaja koguda 16 miljonit jeeni (160 000 \$) varustuse ostmiseks.

Keeruliseks muutuv asukorras ei olnud koguduseliikmed äratuskoosolekutest innustatud ning kaeblesid liiga suurte kulude ja töömahu üle.

„Olukord oli väga pinev,“ ütles Kyoichi Miyazaki, kes vastutab Amanuma koguduse peavanemana ressursside eest.

Koguduse nõukogu kogunes veetoru pärast palvetama.

Kohe pärast palvet läks koguduse abipastor Myunghoon Rha oma kabinetti. Ta leidis oma laualt 3 miljonit jeeni (30 000 \$) sularahas.

Lõuna-Koreast pärit misjonär Rha oli elevil ning jagas põnevusega seda sõnumit koguduse nõukogu teiste liikmetega.

Järgmisel hingamispäeval teatas ta kogudusele veetoru vajadusest. Ta rääkis sellest, kuidas tema lauale oli ilmunud 3 miljonit jeeni ja tegi üleskutse panustada lisa.

Natukese aja pärast ilmus hingamispäevakooli annetuste taldrikule üllatus: ümbrik, milles oli 1 miljon jeeni (10 000 \$).

Koguduse juhid olid rahul, kuid muretsesid, kas andja oma teost endale ikka täielikult aru andis. Hetkel, mil annetus oli kokku kogutud ja üle loetud, olid nad otsusel, et selle raha andis üks esmakülastaja, ning nad tegid selle naisega juttu.

„Kas te kavatsesite tõesti nii palju raha anda?“ küsisid nad temalt.

Naine vastas: „Nägin möödunud öösel unenäo. Unes ütles keegi mulle, et mul tuleb ühele kristlikule kogudusele annetus teha. Ma ei ole kristlane ja ma ei tunne ühtki kristlikku kogudust. Niisiis otsisin mingit kristlikku kogudust ja leidsin teid.“

Ta palus tungivalt, et kogudus selle 1 miljoni vastu võtaks.

Pärast seda hingamispäeva pole naist enam kordagi näha olnud. Samuti pole kogudus teada saanud, kes annetas 3 miljonit jeeni.

Selliste imede kaudu õnnestus kogudusel kokku saada vajaminev raha uue veetoru jaoks – ja äratuskoosolekute jaoks.

Rha ütles, et imelised annetused ja ristimised on aidanud muuta Amanuma koguduse õhkkonda; Amanuma kogudus oma 900 liikmega on suurim adventkogudus Jaapanis.

„Inimesed olid negatiivsed, kuid nüüd on entusiastlikud,“ ütles Rha. „Nad teavad, et Jumal on elav Jumal.“

Silmitsi vastuseisuga

Hingamispäeva pärastlõuna

Selle nädala õppeaine: *Esr 4:1–5; 2Kr 6:14; Esr 5:1–5; Hg 1. ptk; Esr 4:6–24; Ne 3:33–4:17; Ne 6:1–13.*

Juhtsalm: „Aga juutide vanemate peal oli nende Jumala silm, ja neid ei takistatud, seni kui ettekanne oli jõudnud Daarjaveseni ja kuni määrus selle kohta oli tulnud tagasi“ (**Esr 5:5**).

Esra raamatu 3.–6. peatükk on üles ehitatud temaatiliselt ja katavad templi ehitusele vastu panemise erinevaid ajajärke. Sellise temaatilise käsitlemise äratundmine aitab kogu sõnumist selgemini aru saada.

Esrat nimetatakse nime pidi esimest korda Esr 7:1. Tema saabumisega aastal 457 eKr olud muutusid ning Jeruusalemma linna koos selle müüridega hakati hooti üles ehitama. Kolmteist aastat hiljem saabus Nehemja (kelle saatis Artaxerxes aastal 444 eKr) ning müürid said lõpuks valmis. Ehkki vastuseis oli pingeline, lõpetati töö 52 päevaga (Ne 6:15).

Esra ja Nehemja raamatu valdavaks teemaks on Jumala tööle vastu panemine; pole ju imekspandav, et templi ja Jeruusalemma ülesehitamine kihutas üles vastuseisu ja tagakiusamise. Kõikjal, kuhu me tänases maailmas pilgu pöörame, pannakse Issanda tööle vastu. Saatan püüab kindlustada, et evangelium ei leviks kiiresti, kuna see on oht tema ülemvõimule. Kuidas toimeisid juudid Esra ja Nehemja raamatu järgi vastuseisu korral?

Selle nädala õppetükki õppides valmistud hingamispäevaks, 26. oktoobriks.

Loe Esr 4:1–5. Mis sa arvad, miks keeldus Iisraeli jääk teiste rahvaste abist templi ehituse juures?

Pealispinnalt vaadatuna näis ettepanek heanaaberliku žestina, nii et miks abist keelduda? Teatud mõttes peitub vastus tekstis endas. „Vaenlased“ tulid abi pakkuma. *Vaenlased?* See annab juba ise jõuliselt mõista, miks iisraellased niimoodi reageerisid.

Miks nimetati neid inimesi „vaenlasteks“? 2Kn 17:24–41 selgitab, et need inimesed olid muudest riikidest Samaariasse ja ümberkaudsetele aladele sisse toodud pärast seda, kui iisraellaste põhjapoolse kuningriigi elanikud olid maalt välja saadetud. Assüüria kuningas saatis neile preestreid, kes pidid neile õpetama, kuidas teenida selle maa Jumalat, see tähendab Iisraeli Jumalat. Ja ikkagi oli tagajärjeks religioon, millesse olid kaasatud ka kaananlaste jumalad. Iisraeli jääk kartis, et niisugune religioon tuuakse sisse nende templeteenistusse. Seega oli parim ja taiplikem teha nii, nagu nad tegid, öeldes: „Ei, tänane!“

Meil tuleb meenutada sedagi, miks kogu toimunu alguse sai. Juutide esiisade pidev järeleandmine neid ümbritsevatele paganlikele uskudele viis selleni, et nende tempel hävitati ja nemad pagendati. Eeldatavasti oli viimane, mida nad templit uuesti üles ehitades teha tahtsid, end ümberkaudsete rahvastega liiga lähedalt siduda.

Mis neis salmides veel näitab, et keeldumine oli õige? (Vaata Esr 4:4, 5.)

Mõtle sellele, kui kergesti võinuks juudid pidada arukaks sellise abi vastu võtmist. Mida on 2Kr 6:14 meile selles kontekstis öelda?

Prohvetid julgustavad

Kahjuks tegi Esr 4.–6. ptk kirjeldatud ümberkaudsete rahvaste vastupanu, millele juudid pörkasid, nad araks ja võttis tahte töötada templi heaks.

Juba varem sai mainitud, et Esr 4:6 ei ole kirjutatud kronoloogilises järjestuses. Seepärast vaatleme 5. peatükki enne 4. peatükki.

Loe Esr 5:1–5. Miks saadab Jumal juutide juurde prohvetid Haggai ja Sakarja? Mis on nende prohvetlikult kuulutamise tulemus?

Juudid olid lõpetanud ehitustöö kartuse pärast. Jumal aga oli nad Juudamaale saatnud selleks, et templiteenistus ja linn saaks taastatud, ning Temal oli plaan. Kuna juudid kartsid, tuli Tal teha midagi nende julgustamiseks. Sellepärast kutsus Ta tegevusse kaks prohvetit. Inimese vastuseis ei peata Jumalat; isegi siis, kui juudid sellele vastuseisule oma tegevusega kaasa aitasid, ei andnud Jumal alla. Ta tegutses prohvetite kaudu, et inimesi innustada ja taas tegutsema panna.

Loe Hg 1. ptk. Milline sõnum juutidele edastati ja mida saame siit enda jaoks?

„Jumal äratas prohvet Haggai ja Sakarja tekkinud kriisi lahendama. Sütitavate tunnistustega näitasid need Jumala sõnumitoojad rahvale hädade põhjust. Prohvetid selgitasid, et kuna ehitajad ei pidanud Jumala tööd tähtsaimaks, ei saanud nad ka ajalikult edeneda. Kui iisraellased austanuks Jumalat, teeninuks Teda kohase lugupidamisega ja teinuks Tema templi ehitamise oma tähtsaimaks tööks, saanuks nad osa Tema ligiolekust ja õnnistustest.“ – Ellen G. White, *Prohvetid ja kuningad*, lk 573, 574.

Mida „vaenlased“ tegid selleks, et peatada töö Jeruusalemmas (Esr 4:6–24)?

„Maa rahvas“ kirjutas juutide ja nende töö vastu süüdistuskirju esmalt Dareio-sele (Esr 5. ja 6. ptk), siis kuningas Xerxesele (Ahasverosele) ning ka Artaxerxesele. Nad tegid kõik, mis nende võimuses, et peatada töö Jeruusalemmas.

Inimesed ümberkaudsete rahvaste hulgast väitsid, et juhul, kui linna müür taastatakse, kaotab kuningas siin oma võimu, sest Jeruusalemm on möödunud ajal ikka olnud vastuhakuline ja probleemne koht. Kahjuks mõjutati Artaxerxest uskuma, et juudid ehtasid ainult sellepärast, et saavutada iseisvus ja õhutada seega vastasseisu. Ta andis käsu töö peatada ning kohalik rahvas saatis teele sõjaväe, et hoida ära linna edasine ehitamine. See jõuline samm viis Jumala töö peatumiseni.

Loe Esr 4:23, 24. Miks juudid ehitamise lõpetasid? Kas nad ei teadnud, et Jumala tahte kohaselt tuli neil linn üles ehitada? Mis jäi teele ette?

Ilmselt mõistsid juudid, et Jumal oli nad kutsunud taastama linna ja templiteenistust, kuid tugeva vastuseisu tõttu nad kartsid. Võib-olla tulid nad lagedale selliste vabandustega nagu „nüüd ei saa selleks olla õige aeg“ või „kui Jumal tõesti soovib, et me seda teeksime, siis avagu Tema tee“ või „võib-olla polnudki mõeldud, et me siia tagasi tuleme“. Kui vastupanu kerkib sellise ülesande täitmisel, millest usume, et Jumal meid seda tegema kutsub, kaldume kõhkleva ja Jumala juhtimises kahtlema. Suudame ennast kergesti veenda selles, et oleme eksinud. Hirm halvab meie meeled ning mõtetesse tuleb meelega ja abitus selle asemel, et hoida pilk Jumala väel.

Kas sa oled kogenud midagi sarnast: olid veendunud, et Jumal kutsus sind midagi tegema, ning takerdusid kahtlustesse, kui lugu karmiks läks? (Mõtle näiteks Ristija Johannesele.) Mida oled sellest kogemusest õppinud?

Loe Ne 3:33–4:17. Mida tegid juudid Nehemja juhtimise all vastupanuga võitlemiseks? Miks oli nende jaoks tähtis seada ennast võitluseks valmis selle asemel, et mitte midagi teha ja uskuda, et Jumal kaitseb neid?

Pärast alustamisi ja seisakuid hakkas rahvas jälle tööle. Juudid palvetasid ja Nehemja pani välja tegusa valve. Inimesed olid vahetuste kaupa päeval ja öösel valmis tagasi lööma iga ähvardavat rünnakut. Nehemja korraldas ka nii, et inimestel olid kogu müüri pikkuses relvad ja iga perekond oli valmis võitlema.

Lisaks sellele jagas ta oma sulased kahte gruppi, kellest ühed töötasid ja teised kandsid relva. Samuti hoolitseti eriliselt nende eest, kes töötasid müüril, kus nad olid enim ohustatud. Iga ehitaja hoidis ühe käega mõõka ja teisega lisas seina telliseid/kive ning mörti. Nad olid valmis seisma vastupanuga silmitsi. Nad tegid oma osa; Jumal tegi ülejäänu. Nehemja usk Jumala kaitseks on innustav. Ometi ei istunud ta sohval ega oodanud, et Jumal kõik ära teeks. Nad valmistusid oma parima suutlikkuse kohaselt.

Kaks lõiku – „Ärge kartke neid! Mõelge suurele ja kardetavale Issandale ja võideldge oma vendade, poegade ja tütarde, naiste ja kodade eest!“ (vaata Ne 4:7, 8) ning „Meie Jumal sõdib meie eest“ (Ne 4:13, 14) – on ühed innustavaimad ütlused Piiblis.

Juudid võinuksid visa vastupanu tõttu taas kord ehitamise lõpetada, kuid sel korral, laskmata hirmul endast võitu saada, hoidsid nad kinni töotusest, et Jumal sõdib nende eest. Kui meie kohtame vastuseisu Jumala nime, oma uskumuste või selle pärast, mida Jumal meid tegema kutsub, tuletagem meelde, et „Jumal sõdib meie eest!“

Lõpuks tajusid juudid, et Issand oli selle taga, mida nad tegid, ning see andis neile julgust edasi rühkida.

Miks on väga tähtis teada, et see, mida teeme, on Jumala tahte kohane? Seega on tähtis esitada küsimus: Kuidas tean, et see, mida ma teen, on Jumala tahtmine?

Loe Ne 6:1–13. Miks näeb Nehemja, et töö, mida ta Jeruusalemmas teeb, on „suur töö“ (Ne 6:3)? Millega püüti teda antud juhul peatada?

6. peatükk kirjeldab mitut katset Nehemja elu kallale kippuda. Sanballat ja Gesem saatsid Nehemjale jätkuvalt kutseid tulla nendega väidetavaks nõupidamiseks kohtuma. Kohtumispaiagaks oli aga Oono org, mis oli vaenlase valdus ja reetis seega kutse tõelise kavatsuse. Sanballat, Toobija ja Gesem nägid, et võimalus oli avatud ainult niikaua, kuni müür valmib ja väravad suletakse. Juutidel oli Pärsia kuninga kaitse ja seepärast ei saanud vaenlased neid neid otserünnakuga alistada. Kuid kui oleks võimalik juht kõrvaldada, pidurduks töö või lõpetaksid juudid oma tegevuse ehk üldse ära. Vastased ei loobu. Kui Nehemja ei reageeri, üritavad nad edasi. Nehemja jaoks pidi olema päris masendav tegeleda igast kandist tuleva vastupanuga. Ta teatab neile vastuseks: „Mul on suur töö teha“ (Ne 6:3).

Maailma mõõdupuu kohaselt tegi Nehemja suurt tööd kuninga joogikallajana, mis oli austusväärne amet, üks kõrgeimaid ameteid sellel maal, kus ta kuninga nõuandjana teenis. Maailma silmis polnud ju kuigi tähtis ehitada üht varemeis linna! *Seda aga nimetab ta suureks tööks?* Nehemja pidas Jumala heaks tehtavat tööd „suureks“ ja palju tähtsamaks, sest ta mõistis, et Jeruusalemmas oli kaalul Jumala nime au.

Siis, kui Jumal seadis sisse pühamuteenistuse, rajas ta preesterkonna. Selleks, et pühamut inimeste meeltes püha ja erilisena hoida, lubas Ta ainult preestritel toimetada templis vajalikke ülesandeid. Endastki teame, et on aegu, mil on raske näha Jumala pühadust; seepärast andis Jumal korraldused, mis aitasid iisraellastel tulla Jumala juurde lugupidamisega. Nehemja teadis, et templi õued olid igaühe jaoks, kuid siseruumid mitte. Tema sõnade kohaselt näitas Semaja oma ettepanekuga koguneda templi sisemusse, et ta oli valeprohvet, kuna pakkus välja midagi, mis oli Jumala juhtnööride vastane. Lisaks paljastas ta end äraandjana.

Mil viisil saame meie tänapäeval, mil pole maist pühamut, hoida oma silme ees tajutavalt Jumala pühadust? Kuidas suunab Jumala pühaduse mõistmine – vastandina oma patususele – meid risti juurde?

Reede, 25. oktoober

Toetav mõte: Ellen G. White'i raamatust *Prohvetid ja kuningad* peatükid „Ehitajad müüril“, „Noomitus väljapressimise eest“ ja „Paganate vandenõud“, lk 635–660.

„Samasugust vastuseisu ja arakstegemist, mida kogesid ehitajad Nehemja päevil nii avalike vaenlaste kui ka teesklevate sõprade poolt, kogevad tänapäeval need, kes teevad Jumala tööd. Kristlased tunnevad oma nahal vaenlaste viha, põlgust ja halastamatust, kuid neid panevad proovile ka avalike sõprade ja aitajate loidus, järjekindlusetus, leigus ja petlikkus.“ – Ellen G. White, *Prohvetid ja kuningad*, lk 644.

„Põhjus, miks Nehemja vaenlased ei suutnud teda oma võimule allutada, oli Nehemja kindel pühendumine Jumala tööle ja sama kindel usaldus Jumalasse. Loid hing langeb kergesti kiusatusse, kuid kurjusel on raske kinnitada kanda sellise inimese elus, kes sihikindlalt püüab teha õilsat tööd. Pidevalt edasi liikuva inimese usk ei nõrgene, sest ülal, all ja kõige taga näeb ta tegutsemas lõpmatut Armastust nii, et kõik toimub Tema hea tahte kohaselt. Jumala tõelised sulased võivad töötada kõigutamatu kindlusega, sest armutroon on nende alalise usalduse alus.“ – Lehekülg 660.

Arutelüküsimused:

1. Aseta ennast Serubbaabeli ja Joosua ning teiste juhtide kohale ajal, mil nood mehed tulid neile oma abi pakkuma. Nüüd tagasi vaadates näeme, et pakkumist tagasi lükates tegid nad õigesti. Kuidas teame adventistidena, millal oma usus teistega koostööd teha ja millal mitte? Kuidas otsustame, kas see on õige või vale? Milliseid kriteeriume järgida?
2. Kogu Piibli ajaloo jooksul näeme ohte minna oma usus maailmaga kompromissile. Tegelikult oli kogu vana-aja israeli ajalugu kuni Babüloonia vangipõlveni sellise kompromissi võimas näide. Samas aga, mis juhtub siis, kui inimene läheb äärmustesse, püüdes seda ohtu *vältida*? Kas Jeosuse süüdistamine hingamispäeva rikkumises (vaata Jh 9:14–16) pole mitte tugev näide sellest, kuidas Tema süüdistajad teise äärmusse läksid? Kuidas saavutame tasakaalu?

Raha misjonäride heaks

Loo on kirja pannud Horacio Rizzo.

Plaan oli lennukas: saata 25 abielupaari Lõuna-Ameerikast misjonäridena evangeeliumi viima 10/40 aknasse kuuluvatesse riikidesse.

Kuulasin tähelepanelikult, kui Lõuna-Ameerika Divisjoni esimees Erton Köhler esitles algatust „Misjonärid maailma“ 80-le seitsmenda päeva adventistide koguduse juhib, kes olid 2014. aastal üle kogu Lõuna-Ameerika kogunenud divisjoni peakorterisse Brasiilia pealinnas Brasílias.

Pastor Köhler rääkis tohututest väljakutsetest, millega adventkogudus Lähidas silmitsi seisis, ning mainis, et puudu oli rahalisi vahendeid ja inimressurssi. Meie divisjon oleks saanud aidata sellega, kui saatnuks 25 abielupaari ja kandnuks kõik nende kulud, sealhulgas lennupiletid, ning viie aasta jooksul nende toidule ja kindlustusele kuluva.

Pastor Köhler kutsus meid seda algatust rahaliselt toetama. Kõik me seal olime Lõuna-Ameerika divisjonis kas liidu või misjonipõllu esimehed. Mina olin väikese maa-alaga ja vähese rahaga Kesk- ja Lääne-Argentiina misjonipõllu esimees. Me sõltusime Argentiina unioonist, et ots-otsaga kokku tulla.

Pastor Köhler pakkus välja mõtte, et meie panuse määrab see, kui palju liikmeid meil oli.

Kuid mitte kõigil liitudel ja misjonipõldudel pole ühesugune rahaline olukord, mõtlesin ma. Teiseks probleemiks oli erinevus koguduse amelik liikmeskonna ja selle arvu vahel, kui palju liikmeid tegelikult regulaarselt kirikus käis. Minu misjonipõllul oli liikmete arvuks 10 000, kuid tegelikkuses käis igal hingamispäeval kirikus üksnes 5 000 liiget.

Mul tuli nõusolek anda. Mu süda oli raske, kui ma seda teemat kaalutlesin. Teadsin, et ette pandud panus oli meie eelarvega võrreldes kõrge. Misjonipõllu laekurit ei olnud minuga ja ma ei saanud küsida, kas suudame seda endale lubada. Mul polnud palju aega asja kaaluda.

Palvetasin usus ja lubasin annetada oma territooriumi 10 000 liikme jaoks ette nähtud summas.

Siis saatsin laekurile tekstisõnumi: „Meil tuleb selline asi ära teha.“

Ta saatis kohe vastuse: „Hästi.“ Temagi tahtis projekti toetada.

Kaks nädalat hiljem ootas mind mu kontoris suur üllatus. Üks koguduseliige müüs ootamatult omandi maha ja tõi suure summa kümniseks. See kümnise summa oli kolm korda suurem kui raha, mis meil tuli divisjoni misjonialgatu-
sele anda!

Usun kindlalt, et esimene inimene, kes andmisest kasu saab, on andja. See Lõuna-Ameerika divisjoni misjonialgatus oli lõpuks suureks õnnistuseks eelkõige Kesk- ja Lääne-Argentiina misjonipõllule.

Horacio Rizzo teenis ligi kolm aastat Kesk- ja Lääne-Argentiina misjonipõllu esimehena, seejärel määrati ta 2016. aastal Argentiinas asuva River Plate'i Adventistide Ülikooli juhiks. Kolm abielupaari, kes selle ülikooli lõpetasid, tegutsevad misjonäridena algatuse „Misjon maailma“ raames.

Rikkuda käsuseaduse Vaimu

Hingamispäeva pärastlõuna

Selle nädala õppeaine: Ne 5:1–5; 2Ms 21:2–7; Mi 6:8; Ne 5:7–12; 5Ms 23:22–24; Ne 5:14–19.

Juhtsalm: „Andke neile juba täna tagasi nende põllud, viinamäed, õlipuud ja kojad ja sajas osa rahast, viljast, veinist ja õlist, mida te neile olete laenanud“ (Ne 5:11).

Meie, inimesed, maadleme tänapäevani rikkuse ja vaesuse probleemiga, rikka ja vaese vahel oleva lõhega ning küsimusega, mida sellega peale hakata. Jah, Jeesus ütles, et „vaeseid on teie juures ju alati“ (Mt 26:11), kuid sellega ei saa me vabandada nende aitamisest hoidumist. Pühakiri manitseb meid tegema abistamiseks oma osa. Vastasel juhul ei saaks me end kuidagi krist-laseks nimetada.

Kui ilus, et see teema tuleb esile ka keset katsumusi ja viletsust, mida pagendusest tagasitulnud Jeruusalemma ülesehitamisel kogesid, ning mitte lihtsalt vaesuse ja vaeste teemana, vaid palju probleemsema küsimusena – rikkad rõhuvad vaeseid. See oli mureks enne pagendusse viimist ning nüüd, oma maal tagasi olles, ilmneb see taas.

Käesoleval nädalal vaatame selle igivana teema teist avaldumisvormi ning uurime, kuidas Nehemja seda käsitles. Nagu näeme, tegi rõhumise veelgi hullemaks tõsiasi, et seda tehti „seaduse kirjatähe“ raames. Siin on võimas näide, miks peame olema hoolsad, et me ei laseks reeglitel ega määrustel saada sihiks omaette, vaid jätaksime need eesmärgi saavutamise vahendiks ning võtaksime sihiks peegeldada Jeesususe iseloomu.

Selle nädala õppetükki õppides valmistud hingamispäevaks, 2. novembriks.

Loe Ne 5:1–5. Mis siin toimub? Mille vastu inimesed häält tõstavad?

Näib, et juudi kogukond astub Nehemja juhtimise all üksmeelselt vastu välisele survele. Kuid rahva keskel, kes seisab vastu tagakiusamisele ja kaitseb ennast võõraste rünnakute eest, pole kõik korras. Vaatamata sellele, et väliselt on näha sitkust ja ühtseid jõupingutusi vaenlase vastu, on kogukond sisemiselt katki. Juhid ja rikkad on kasutanud vaeseid ja elatisvahenditeta inimesi omakasu saamiseks ning olukord on muutunud nii halvaks, et perekonnad hüüavad leevenduse järele. Osa perekondi ütles, et neil ei olnud toitu, millega oma lapsi sööta; osa kisendas, et nälja pärast olid nad oma vara laenu katteks andnud ja nüüd olid nad varata; teised perekonnad kurtsid, et neil tuli Pärsiale maksu maksmiseks raha laenata ja nende lapsedki olid orjad.

Tundub, et peasüüdlaseks olid nälg ja maksud, mis panid vaesemad perekonnad oma naabritelt abi otsima. Pärsia valitsus nõudis Juuda provintsilt igal aastal 350 talenti hõbedat (vaata märge *Andrews Study Bible*, lk 598 Ne 5:1–5 kohta). Juhul kui inimene ei suutnud tasuda kohustusliku maksuga määratud osa, tuli perekonnal tavaliselt anda oma vara laenu katteks või laenata raha. Kui nad järgmisel aastal ei suutnud siiski raha teenida, pidid nad oma võlaga midagi peale hakkama. Tavaliselt oli järgmiseks sammuks võlaorjus. Nad olid juba oma maatüki kaotanud ja nüüd tuli neil saata keegi oma perekonnast, tavaliselt lapsed, võlausaldaja teenistusse, et võlg tasa teenida.

Elus on aegu, mil oleme omaenda tegevuse tõttu raskustes, aga on ka aegu, kui haigestume või ei ole ise süüdi oma rahalises kitsikuses. Ülaltoodud lugu jutustab ajast, mil riigi käitumisjooned seadsid inimesed ebasoodsasse olukorda ja viisid rahva süvenevasse vaesusesse. Inimesed sattusid üha sügavama vaesuse allakäiguteele, millest polnud väljapääsu.

Huvitav, et inimesed heitlesid toona majandusliku rõhumisega, täpselt nagu nüüdki. Millise sõnumi peaksime leidma tõsiasiast, et Piibel võtab selle teema sageli jutuks?

Loe Ne 5:6–8 (vaata ka 2Ms 21:2–7). Miks Nehemja nii ägedalt reageerib?

Ükskõik, kui keeruline on meil täna seda hoomata, oli orjus antiikmaailmas kultuurinormiks. Lapsevanem võis ise orjaks saada või müüa oma lapse. Sotsiaalselt ja seaduslikult oli lapsevanematel õigus oma pojad ja tütreid maha müüa. Kuid kuna Jumal annab vabaduse, seadis Ta Iisraeli elukorraldusse nõude, et võlausaldajad vabastaksid oma orjad igal seitsmendal aastal. Seliselt kaitses Jumal inimesi alalisteks orjadeks saamise eest ning näitas oma soovi, et inimesed oleksid vabad.

Kuigi laenamine oli seadusega lubatud, ei olnud lubatud viivist võtta (piibellike määrusi liigkasuvõtmise vastu vaata 2Ms 22:24–26; 3Ms 25:36, 37; 5Ms 23:20, 21). Ja ikkagi oli intress, mida laenuandjad nõudsid, väike, võrreldes sellega, mida nende ümberkaudsed rahvad nõudsid. Neil kästi maksta igas kuus üks protsent. Mesopotaamia kirjutised 7. sajandist määravad iga-aastaseks intressiks 50 protsenti hõbedas ja 100 protsenti teraviljas. Mesopotaamia riikide tavaga võrreldes oli 12protsendine intress aasta kohta seega madal. Kuid Jumala Sõna järgi tegid võlausaldajad üleüldse intressi nõudes valesti (Ne 5:10). Huvitav, et inimesed isegi ei maininud seda oma kaebuses. Kõik muu toimus sotsiaalse normi piires ning oli seaduse sätete kohane. Nii et miks Nehemja „vihastus väga”? Märkimisväärne on, et ta ei tegutse kohe, vaid ütleb olukorra kohta nii mõnegi tõsise mõtte.

Tõsiasi, et Nehemja käsitleb seda küsimust nii otsustavalt, on imetlusväärne. Ta ei jäta kaebust sinnapaika lihtsalt sellepärast, et see ei riku tehniliselt seadust või on sotsiaalselt vastuvõetav, maa tavadega võrreldes isegi „kena”. Siinkohal astuti üle seaduse vaimust. Eriti majanduslikult rasketel aegadel oli inimestel kohustus üksteist aidata. Jumal on rõhutute ja abivajajate poolel ning Tema kohustas prohveteid rääkima vaeste suhtes sooritatud kurjuse ja vägivalda vastu.

Mis viisil võime isegi ette kavatsemata täita seaduse kirjatähte, aga rikkuda samas selle taga olevat tegelikku tähendust? (Vaata Mi 6:8.)

Ilmselt ei toonud suurnikele ja ülikutele esitatud noomitus – „Te võtate üks-teiselt liigkasu!” (Ne 5:7) – soovitud tulemusi. Niisiis ei pannud Nehemja siin punkti, vaid jätkas võitlemist rahva hulgas olevate rõhutute eest. Ta võinuks lihtsalt öelda, et oli püüdnud suurnikke ja ülikuid õpetada, aga midagi ei tulnud välja ja ta oli seega sunnitud vastava teema kõrvale panema. Lõppude lõpuks olid ju need, kelle vastu ta astus, maa rikkad ja mõjuvõimsad isikud. Kuid ta ei rahuldunud enne, kui lahendus ellu rakendati, isegi juhul, kui ta tekitas selle käigus endale mõjukaid vastaseid.

Loe Ne 5:7–12. Millised on Nehemja argumendid toimuva vastu? Mida ta kasutab selleks, et veenda inimesi valesti tehtut heastama?

Nehemja kutsub kokku suure rahvakogu – kogu Iisraeli rahvas kutsutakse selle küsimuse pärast kokku. Tõenäoliselt arvestab ta võimalusega, et siis, kui kõik inimesed on kohal, hakkavad juhid häbenema ja ehk isegi kardavad rõhumist jätkata.

Nehemja esialgsed argumendid keskenduvad orjusele. Paljud juudid, Nehemja väga tõenäoliselt nende hulgas, ostsid nii mõnegi juudi välismaalaste teenistusest vabaks. Nüüd küsib Nehemja suurnikelt ja ülikutelt, kas nende meelest on vastuvõetav osta ja müüa oma rahvast. Mis mõtet on iisraellastel osta juute ja anda neile vabadus ainult selleks, et nad jõuaksid oma rahva käe läbi orjusesse?

Juhid ei vasta, sest nad näevad, et arutluskäik on mõistlik; seepärast Nehemja jätkab. Ta küsib neilt: „Kas te ei peaks mitte elama meie Jumala kartuses, paganate, meie vaenlaste teotuse vältimiseks?” (Ne 5:9). Siis nimetab Nehemja, et ta ise on laenanud inimestele raha ja vilja. Teatega „loobugem nüüd sellest nõudmisest” (Ne 5:10) taaskinnitab ta seadust, mis keelas niisuguse praktika oma kaasheebrealaste peal, ja näitab, et tahab oma juhtimise all näha inimeste lahkust üksteise vastu. Hämmastaval kombel on vastus ühehäälneline. Juhid nõustuvad rahvale kõik tagasi andma.

Kas sa oled kellelegi halba teinud? Enamik meist peaks ausalt ütlema „jah”. Mis hoiab sind tagasi heastama tehtut juba nüüd sel määral, mil võimalik?

Loe Ne 5:12, 13. Miks kuulutas Nehemja needust neile, kes ei pea oma osa lepingust?

Kuigi juhid nõustuvad heastama ja tagasi andma seda, mida nad on vägisi võtnud, ei rahuldu Nehemja ainult sõnadega. Ta vajab kindlat tõendit; seepärast paneb ta nad preestrite ees vannet andma. See toiming annab menetlusele õigusliku kehtivuse juhul, kui tal tuleb hiljem lepingule viidata.

Aga miks ütleb ta needuse? Nehemja paneb toime sümboolse teo: ta võtab oma kuuehõlmad kokku nii, nagu kannaks neis midagi, ja raputab need siis lahti, justkui puistaks midagi välja. Nii et need, kes vande vastaselt toimivad, kaotavad kõik. Tavakohane oli lausuda needusi selleks, et jätta kaasinimestele mulje seaduse või reegli vankumatusesest. Kui seadusest üleastumisega oli seotud needus, olid inimesed vähem varmad seadusevastaselt tegutsema. Nehemja tundis ilmselt, et tegemist oli väga tähtsa küsimusega ning tal oli vaja teha midagi muljetavaldavat, et suurendada edu tõenäosust.

Mida õpetavad järgnevad Vana Testamendi salmid meile vannete pühallikkusest tollaste inimeste jaoks? (4Ms 30:3; 5Ms 23:22–24; Kg 5:3,4; 3Ms 19:12; 1Ms 26:31.)

Lõpuks on kõnevõime vägev and, mille Jumal on inimestele andnud; see on midagi täiesti erinevat loomade häälistsustest. Meie sõnades on vägi, vägi lausa eluks ja surmaks. Seetõttu peame olema väga ettevaatlikud selles, mida ütleme, mida teha töötame ja missuguse suusõnalise kohustuse võtame. Samuti on tähtis, et meie teod vastaksid meie sõnadele. Kui palju inimesi on pööranud kristlusele selja nende pärast, kelle sõnad kõlasid kristlikena, kuid teod olid sootuks teistsugused?

Mõtlessele, millist muljet avaldavad sinu sõnad kaasinimestele. kuidas õppida olema väga hoolikad selles, mida ütleme, millal ütleme ja kuidas ütleme?

Loe Ne 5:14–19. Millega põhjendab Nehemja tõsiasja, et ta ei nõudnud inimeste käest „maavalitseja leiba“ (Ne 5:18)?

On küllaltki tõenäoline, et Nehemja kirjutas need salmid alles pärast tagasi-pöördumist kuningas Artaxerxese õukonda, pärast 12aastast maavalitsejaks olemist Juudamaal. Kuigi maavalitsejatel oli õigus saada oma alamate käest maksutulu, ei taotlenud Nehemja iialgi seda õigust, vaid elatas ennast ise. Vähe sellest, et ta tasus oma kulud, kandis ta hoolt ka oma perekonna ja kogu hoovkonna eest. Teame nimepidi veel vaid esimest maavalitsejat Serubbaabelit. Kui Nehemja ütles „endised maavalitsejad“, siis vihjas ta tõenäoliselt maavalitsejatele, kes olid ametis Serubbaabeli ja tema ametiaja vahepeal. Tagajärjeks oli see, et oma tööperioodi lõpetades oli ta tõenäoliselt rahast lage. Selle asemel, et rikkust soetada, nagu mainekal ametikohal olemisest eeldada võiks, kaotas tema ilmselt rikkuse ja omanduse. Nehemja oli rikas, seetõttu sai ta pakkuda iga päev süüa paljudele inimestele ja ta varustas kaasinimesi heldekäeliselt (Ne 5:17, 18).

Kuigi Aabrahami tegevus pärast seda, kui ta oli ümberkaudsete rahvaste poolt vangi võetud inimesed vabastanud (vaata 1Ms 14. ptk), oli Nehemja tegevusega võrreldes teistsugune, ilmneb siin sama eluline põhimõte.

Loe Ne 5:19. Mida Nehemja siin ütleb ning kuidas tuleb meil sellest evangeeliumi valgel aru saada?

Nehemja puhul näeme selle inimese eeskuj, kes paneb Issanda ja Tema töö oma isiklikust kasumist ja eelisest ettepoole. See on heaks õppetunniks meile kõikidele, olenemata sellest, milline on praegu meie ametipost. Kerge on Issanda heaks töötada siis, kui see ei lähe meile kuigi palju maksma.

Loe Fl 2:3–8. Mismoodi saad sa praegu oma elus ilmutada siin väljendatud ennastsalgavaid põhimõtteid?

Toetav mõte: Ellen G. White'i raamatust *Prohvetid ja kuningad* peatükk „Noo- mitus väljapressimise eest“, lk 646–652.

„Kui Nehemja kuulis sellisest julmast rõhumisest, sai ta väga pahaseks. „Kui ma nende kisa ja neid sõnu kuulsin,“ kirjutab ta, „siis ma vihastusin väga“. Ta mõistis, et väljapressimise harjumuse lõpetamiseks tuli tal asuda otsustavalt kaitsma õiglust. Temale omase tarmukuse ja otsustavusega asus ta leeven- dama oma vendade olukorda.“ – Ellen G. White, *Prohvetid ja kuningad*, lk 648.

„Jeesus jätkab, et sõnastada põhimõte, mis teeks vande andmise ebavajali- kuks. Ta õpetab, et kõnelemise seaduseks olgu täpne töö rääkimine. „Iga teie „jah“ olgu „jah“ ja iga „ei“ olgu „ei“, aga mis üle selle, see on kurjast.“ – Ellen G. White, *Mõtteid õndsakskiitmise mäelt*, lk 67.

„Need sõnad tunnistavad kõlbmatuks kõik mõttetud fraasid ja vannutamissõ- nad, mis piirnevad vandeandmisega. Need tunnistavad kõlbmatuks petlikud komplimendid, tõest kõrvalehoidumise, meelitused, liialdused, oma kauba headuse ülespuhumise, mis käibib ühiskonnas ja äriilmas. Need õpetavad, et igaüht, kes püüab välja näha see, kes ta ei ole, või räägib sõnu, milles pole tema südame tõeline hoiak, ei saa pidada ausaks.“ – Lehekülj 68.

Aruteluküsimused:

1. Miks on meie inimlike probleemide südamikus egoism, kui tegeleme rahaasjadega ja inimsuhetega?
2. Kuidas saab Jumala inimene vältida ahnust? Millise vahendi Jumal selleks varus? Õpi tundma järgnevaid salme: Js 58:3–12 ja Mi 6:6–8.
3. Mõtle veel pisut kõnevõimele ja meie sõnade jõule. Mida tähendab Jh 1:1, 2, kui see nimetab Jeesust „Sõnaks“? Kuidas aitab see meil aru saada sõnade tähtsusest ja tähendusest?
4. On üllatav, et Jeesus ütles tuhandeid aastaid tagasi, et vaeseid on meie keskel alati. Ühtlasi manitsetakse meid aitama abivajajaid. Kuidas sobivad need kaks mõtet kokku ning aitavad kristlasi innustada töötama vähem- kindlustatute heaks?

Jonnakas naine

Loo on kirja pannud Andrew McChesney.

Olles veendunud, et laupäev on piibellik hingamispäev, andis äriomanik Zelindo Jočo Lay oma naisele teada, et lahkub nende pühapäeva pidavast kirikust Lospalos, Ida-Timoris.

„Mis, oled hulluks läinud või?“ hüüatas tema naine Dulce. „Esmalt sulged laupäevaks meie kaks poodi ja nüüd tahad kirikust ära minna. Miks?“

„Ma olen leidnud Piiblist tõe,“ ütles mees.

Dulce keeldus selle teema üle pikemalt arutlemast.

„Nüüdsest peale mine sina oma teed ja mina lähen oma,“ ütles naine.

Naine lakkas mehele süüa tegemast ja lukustas ta mõnikord majja.

Zelindo nuttis ja palvetas. „Mis minuga juhtub? Leidsin Piiblist tõe, aga nüüd tahab naine minust lahutada sellepärast, et ma järgin Piibli õpetust hingamispäevast.“

Hommikuti läks Dulce nagu tavaliselt nende suurde poodi ja Zelindo hoidis kodus poega. Keskpäeval vahetas ta Dulce poes välja; Dulce tuli koju poja juurde ning Zelindo oli tööl kuni kella üheksani.

Ühel hommikul palvetas Zelindo: „Kui Sa tahad, et ma oma kirikust ära tuleksin, siis näita mulle imet.“

Keskpäeval sammus ta poodi ja oli rabatud, kui leidis Dulce Piiblit lugemas. Mees polnud kunagi varem naist Piiblit lugemas näinud. Ta nägi, et naine luges Ilmutusraamatu 12. peatükki naisest ja lohest.

„Kullake, kui sa ei saa loetust aru, siis saan seda sulle selgitada,“ ütles mees.

PÕMM! Dulce löi järsult käega lauale. Vali hää pani kaupu sirvivaid kliente jahmunult üles vaatama.

Dulce hakkas nutma. „Miks nad meile valetavad?“ küsis ta. „Miks nad seda meie eest varjavad?“

Zelindo embas naist. „Aitäh, Jumal, et vastasid mu palvele,“ ütles ta. „Ma olen näinud imet.“

Laupäeval läks perekond esimest korda koos seitsmenda päeva adventistide kirikusse.

Hiljem ristiti Zelindo ja tema naine adventkogudusse.

42aastane Zelindo ütles, et Jumal on õnnistanud ülikülluslikult, kui mees püüdis Teda töö juures austada. Ta lõpetas alkoholi, tubaka, kohvi ja tee müümise ning muutis tööhõivereegleid. Palkadele lisaks tagab ta töötajatele majutuse ja toitlustuse. Ta palub neid koos temaga igal hommikul ja õhtul palvusele ning viib korra nädalas läbi piibliuurimisi.

Zelindo palvetab iga päev: „Ma tahan kasutada seda äri Sinu austamiseks. Aita mul tuua inimesi Sinu juurde.“

Töötajad on Piiblit tundma õppides üllatust väljendanud.

„See, mida sa meile Piiblist õpetad, on täitsa tõsi,“ ütlevad nad.

Zelindo ütles, et Jumal on õnnistanud tema äritegevust üle ta suurimate lootuste: nelja aastaga on kaheksa töötajat ristitud.

Osa 2015. aasta kolmeteistkümnenda hingamispäeva annetusest aitas rajada Ida-Timori pealinna Dilisse esimese seitsmenda päeva adventistide kooli. Täname teid misjoni jaoks annetatud raha eest.

Sõna lugemine

Hingamispäeva pärastlõuna

Selle nädala õppeaine: *Ne 8:1–8; 5Ms 31:9–13; Mt 17:5; Ap 8:26–38; Ne 8:9–12; 3Ms 23:39–43.*

Juhtsalm: „Ja nad lugesid raamatut, Jumala Seadust, peatükkide kaupa ja andsid seletust, nõnda et loetust aru saadi“ (Ne 8:8).

Jeruusalemma müür saadi valmis. Väravate ettepanemisega lõpetasid iisraellased Nehemja juhtimisel oma põhiülesande. Kui müür valmis sai, tundsid ümberkaudsed rahvad aukartust ja tunnistasid, et „see töö oli tehtud... Jumala abiga“ (Ne 6:16). Vaenlased mõistsid, et Iisraeli Jumal oli tõeline, sest vaatamata tohutule vastupanule ja vihkamisele, mis iisraellastele osaks langes, said nad ikkagi valmis töö, mida tegema tulid.

Pärast müüride valmimist määras Nehemja ametisse Jeruusalemma ülema (oma venna Hanani) ja paleeülema (Hananja). Mõlemad mehed valiti sellepärast, et nad olid ausad, ustavad ja kartsid Jumalat (Ne 7:2), mitte aga päritolu pärast. Müür sai valmis elulikuus (kuues kuu; Ne 6:15).

Mis oli järgmisena vaja korda ajada? Nehemja raamatu järgmised peatükid (Ne 8.–10. ptk) kirjeldavad tähtsate sündmuste jada tišrikuus, seitsmendas kuus (Ne 8:2). Neis salmides näeme näiteid sellest, kuidas Iisraeli lapsi suunati kindlameelselt kuuletuma Jumala Sõnale ja kuidas nad selle üle rõõmustasid.

Selle nädala õppetükki õppides valmistud hingamispäevaks, 9. novembriks.

Loe Ne 8:1, 2. Mida on sel öelda meile Jumala Sõna tähtsuse kohta inimeste jaoks?

Kui juudid lõpuks müüri ehitamisega valmis said ja Jeruusalemma kolisid, kogunesid nad seitsmendas kuus kõik Jeruusalemma väljakule. Seitsmes kuu, tišrikuu, oli iisraellaste jaoks ehk kõige tähtsam kuu, kuna selles kuus oli pasunapuhumise püha (valmistumine Jumala kohtuks kuu 1. päeval), lepituspäev (kohtupäev kuu 10. päeval) ja lehtmajade püha (meenutus sellest, kuidas Jumal vabastas nad Egiptusest ja hoolitses nende eest kõrberännakul, kuu 15. päeval).

Kogunemine leidis aset kuu esimesel päeval, mil tähistati pasunapuhumise püha. Juhid kutsusid oma rahva mehed ja naised erilisele kokkutulekule selleks, et pakkuda neile Seaduse lugemise kaudu võimalust õppida tundma oma Jumalat ja ajalugu.

Inimesed kutsusid Esra, et ta tooks nende ette Moosese Seaduse raamatu ja loeks sealt. Nad ehtasid selleks puhuks lausa lava, kõnepuldi. Tegemist polnud millegagi, mida juhid kogudusele peale oleksid sundinud. Vastupidi, „nad“, rahvas, palus Esral tuua Moosese Seaduse raamat. Tõenäoline on, et Esra luges rahvale ette Moosese raamatuid, mille hulka kuulusid ka Siinai mäel Moosesele antud käsud.

Loe 5Ms 31:9–13. Mida Issand neile seal ütles ja millise õppetunni saame sellest enda jaoks?

5Ms 31:9–13 käskis Mooses iisraellasi lehtmajade püha ajal kokku tulla ja lugeda Jumala seadust; mainitakse ka erinevaid rahvagruppe, kes pidid kogunema: mehed, naised, lapsed ja võõramaalased, kes nende väravatest seespool elasid.

Ne 8:1 ütleb otsesõnu, et nad kogunesid „nagu üks mees“. Mida räägib see meile usklike hulga ühtsuse olulisusest?

Esra „tõi Seaduse“ koguduse ette, et seda lugeda. Mida ta neile luges? Kas kümmet käsku üha uuesti, pool päeva järjest? Viidet „Seaduse raamat“ tuleb mõista Moosese viie raamatu tähenduses – Moosese esimesest raamatust Moosese viienda raamatu lõpuni, mida tuntakse heebrea Toorana. Seega on sõna „seadus“ ainult osa sellest, mida loeti; parem oleks see sõna tõlkida „juhisteks“. Tegemist on Jumala juhistega, mis võimaldavad meil tunda teed, millel käia, selleks et me ei eksiks eesmärgi suhtes. Kui Esra luges, kuulasid inimesed oma rahva, Jumala rahva ajalugu – alates loomisest kuni Joosua ajani. Lugude, laulude, värssjutustuste, õnnistuste ja seaduste kaudu meenutati inimestele nende heitlusi Jumala järgimisel ja Jumala ustavust nende suhtes. Toora sisaldab „seadust“, kuid on enam kui ainult seadus; see hõlmab Jumala rahva ajaloo ja avab erilisel Jumala juhtimise. Seega andis kirjapandu ühiskonnale juured ja identiteedi.

Loe Ne 8:3; 5Ms 4:1; 6:3, 4; Jos 1:9; Ps 1:2; Õp 19:20; Hs 37:4 ja Mt 17:5. Mida õpetavad need salmid selle kohta, kuidas tuleb meil Jumala Sõnasse suhtuda?

Tõsiasi, et inimesed soovisid kuulata Jumala Sõna, oli tõenäoliselt selle tulemus, et Esra luges ja õpetas Sõna alates ajast, mil ta 13 aastat varem Jeruusalemisse saabus. Ta pühendus Jumala tööle ja otsustas midagi muuta. Jumala Sõna sai inimeste jaoks tõeliseks siis, kui nad seda ikka ja jälle Esralt kuulsid. Selle tulemusena tegid nad läbimõeldud otsuse kuulda ja kuulata, sest neid huvitas Jumala Sõna kuulmine. Niisiis liginesid nad antud juhul Toorale lugupidamise ja õppimissooviga. Enda immutamine Sõnaga loob meie elus sügavama igatsuse Jumala järele.

Kuidas suhtud sina Jumala Sõnasse? Isegi kui sa väidad, et usud seda, siis kuidas avaldub see väide sinu püüetes Sõna õpetustele kuuletuda? Kui teistmoodi elaksid sa juhul, kui sa poleks Piiblile kuulekas?

Loe Ne 8:4–8. Kuidas Seaduse lugemine toimus?

Lugemise ajal olid koos Esraga kaks 13-mehelist rühma. Esimene rühm (Ne 8:4) aitas Jumala Sõna lugeda ning teine rühm (Ne 8:7) aitas loetud lõikudest aru saada. Meil ei ole teavet selle kohta, kuidas niisugune ettevõtmine linnaväljakul korraldatud oli, kuid mehed, kes lugemisel aitasid, võisid Toorat hoida (heebrea kirjarullid olid rasked ja oli vaja inimesi, kes neid lahti rulliks) ning samuti seda kordamööda lugeda, ettelugejaid vahetades. Kuna nad lugesid hommikust keskpäevani, olid nad mõelnud välja viisi, mismoodi jõuda kõigi väljakul olijateni.

Väljend „nad ... andsid seletust, nõnda et loetust aru saadi“ (Ne 8:8) võib viidata nii lõikude tõlgendamisele kui ka tõlkimisele. Mõlemad on sel puhul tõenäolised. Inimesed olid tulnud tagasi Babülooniast, kus nad olid palju aastaid elanud, ning esmaseks keeleks oli seal aramea keel. Seega polnud paljude, eriti noorema põlvkonna jaoks ehk kerge heebreakeelsest lugemist kuulata. Samas on Piibli lugejatel kasu selgitustest ehk kommentaaridest. Jutlustamine ja selgitamine muudab teksti elavaks ja mõjutab kuulajaid rakendama teavet isiklikult.

Loe Ap 8:26–38. Mis juhtus siin sellist, mis oli paralleelne Nehemia raamatu tekstis Jeruusalemmas toimunuga? Millised õppetunnid on siin meie jaoks?

Protestantidena saame aru, et iga usklik peab tundma Jumala Sõna enda jaoks ning me ei tohi piibellike tõdede kohta pimesi omaks võtta kellegi teise sõnu, olgu tegemist nii suure autoriteediga kui tahes. Eks ole kõik samas tundnud õnnistust, kui keegi aitab selgitada piiblisalmide tähendust? Meil igapäeval on vaja tunda seda, mida me usume, kuid see ei tähenda, et meid ühel või teisel korral kaasinimese õpetused ei valgustaks.

Kui Esra avab Jumala Sõna, heebrea Toora, seisab rahvas püsti. Enne, kui Esra loeb, kiidab ta Jumalat. Pärast lugemist vastab rahvas ühehäälselt „Aamen, aamen!” (Ne 8:5, 6) ning tõstab käed taeva poole. Siis kummardavad nad pea ja põlvitavad silmili maha.

Ne 8:9–12. Miks ütlesid juhid rahvale, et „ärge leinake ja ärge nutke”?

„Hilisematel aastatel, kui Jumala Seadust loeti Babülooniast Jeruusalemma tagasi tulnud vangidele ja inimesed nutsid oma üleastumiste pärast, öeldi need kaunid sõnad: „Ärge leinake ja ärge nutke!... Minge sööge rasvaseid roogi ja jooge magusaid jookke, ja läkitage osa neile, kellel midagi ei ole valmistatud! Sest see päev on pühitsetud Issandale. Ja ärge kurvastage, sest rõõm Issandast on teie ramm!” (Ne 8:9, 10).“ – Ellen G. White, *Tervise teenistuses*, lk 281.

Kui inimesed kuulasid Jumala sõnu, rabas neid nende patusus ja nad hakkasid nutma. Kui Jumal ennast meile ilmutab ning me hoomame, et Jumal on läbini armastav, hea, halastav ja ustav, tulevad selle kõrval, millised me olema peaksime, esile meie puudused ja läbikukkumine. Jumala Sõna kaudu Tema pühadust nähes märkame oma kohutavust uues valguses. Selline äratundmine pani israeli rahva nutma ja leinama, aga neil ei tulnud kurvastada, „sest rõõm Issandas on teie ramm” (Ne 8:10). Teisisõnu, läbikukkumisest hoolimata tuli neil usaldada Jumala väge.

Ühtlasi oli see eriline päev, püha päev, pasunapuhumise püha (Rosh Hashana), mil lühikesed pasunatest välja puhutud helid märgistasid Issanda päeva jaoks (lepituspäevaks, mida peeti tišrikuu 10. päeval) „südame” ettevalmistamise tähtsust. Pasunate puhumine kutsus üles seisma Jumala ees ja kahetsema pattu. Kuna see päev oli mõeldud meenutama inimestele Jumala poole pöördumist, on nutt ja lein arusaadavad. Kuid juhid tuletasid neile meelde, et kui patt on kahetsetud, on Jumal neid kuulnud ja seepärast on aeg tunda rõõmu Jumala andestuse üle.

Mida peaks loetu rääkima meile sellest, kui halb on patt, mis viis Jeesuse ristile, kuna see oli ainus tee patu probleemi lahendamiseks ja meile lootuse andmiseks?

„Rõõm Issandast on teie ramm!“ (Ne 8:10) tuletab meelde Jumala tahet, et me rõõmustaksime ja tunneksime elust rõõmu. Eelkõige on see rõõm, mis tuleneb Jumala ja Tema armastuse tegelikult tundmisest. Kui meid vaimustab Jumal ja Tema headus, siis on rõõmustamine midagi sellist, mida teeme iga päev, sest Jumal on kõiges meie eest hoolitsenud. Pealegi annab rõõmu leidmine Jumalas meile tugevuse oma päevale vastu vaadata ja saada hakama sellega, mis meie teele tuleb.

Loe Ne 8:13–18. Mis siin juhtus ning mida räägib see meile tolle aja rahvast ja tema juhtidest?

Järgmisel päeval tulid rahvajuhid Esra juurde selleks, et Jumala raamatust veel enam teada saada. See juhtidepoolne initsiatiiv näitas nende soovi suunata kogukond Jumala juurde. Nad mõistsid, et rahva juhtimine õiges suunas ei toimi, kui nad ise ei otsi Jumalat ega püüa Teda paremini tunda.

Loe 3Ms 23:39–43. Mida kästi iisraellastel teha ja miks?

Märkad, et Ne 8:15 osutab tõsiasjale, kuidas see, mida nad tegid, oli kooskõlas „kirjutatuga“. Näeme siin veel üht näidet tõsidusest, millega nad nüüd tahtsid kuuletuda Jumala Sõnale; kuuletuda täiuslikult, sest vangipõlves veedetud aastakümnete jooksul olid nad õppinud sõnakuulmatuse õppetunni. Moosese 3. raamatu salmides tähistasid nad püha ja olid „seitse päeva rõõmsad Issanda, oma Jumala ees“ (3Ms 23:40). Võib öelda ka nii, et kui rahvas tuletas meelde Jumala halastust, armu ja päästetegusid, tundsid nad rõõmu selle üle, mida Issand oli nende heaks teinud.

Mõttele, mis on meile antud Jeesuses, keda sümboliseerisid kõik muistse Iisraeli pühad. Kuidas õpime tundma rõõmu Issandas ka keerulistes ja valulikes katsumustes? Miks on just neil kordadel väga oluline, et me seda teeksime?

Toetav mõte: Ellen G. White'i raamatust *Prohvetid ja kuningad* peatükk „Õpetatud Jumala seaduses“, lk 661–668.

„Nüüd tuli neil näidata, et nad usuvad Tema töotusi. Jumal oli vastu võtnud nende kahetsuse ja nüüd tuli neil rõõmustada, usaldades, et nad olid saanud patud andeks ja Jumala heasoovlikkus oli taas nendega...

Iga tõeline pöördumine Issanda poole toob ellu püsiva rõõmu. Kui patune alistub Püha Vaimu mõjule, näeb ta oma süüd ja määratud olekut suure Südameteurija pühaduse valguses. Ta näeb ennast hukkamõistetuna ülestumises. Kuid ta ei pea sellepärast lootust kaotama, sest talle on andestus juba kindlustatud. Andeksandva taevase Isa armastuses võib ta rõõmustada teadmises, et ta patud on andestatud. Jumalal on rõõm võtta pattukahetsevad inimolevused oma armastuse embusesse, siduda nende haavad, puhastada nad patust ja riietada nad päästeriietega.“ – Ellen G. White, *Prohvetid ja kuningad*, lk 668.

Arutelüküsimused:

1. Millistel tingimustel koged sina, et „rõõm Issandast“ (Ne 8:10) on su tugevus? Kas on midagi, mida meil tuleb teha selleks, et kogeda Jumala väge ja Tema andestust oma elus? Kui nii, siis mida?
2. Kuidas leiad tasakaalu oma pattude pärast kurvastamise ja Issandas rõõmustamise vahel? Kas üks neist räägib teisele vastu? Kuidas annab vastuse seaduse ja armu kokkukuuluvus? (Vaata Rm 3:19–24.)
3. Loe Ne 8:10, mil Nehemja ütleb rahvale: „Minge sööge rasvaseid roogi ja jooge magusaid jooke, ja läkitage osa neile, kellel midagi ei ole valmistatud! Sest see päev on pühitsetud meie Issandale. Ja ärge kurvastage, sest rõõm Issandast on teie ramm!“ Sööge rasvast, jooge magusat, varustage ka neid, kellel pole midagi valmistada – tehke seda kõike sellepärast, et „see päev on pühitsetud meie Issandale“? Kuidas õpetab see meile, mil moel saame rõõmustada Issandas? Mida tähendab selles kontekstis tõsiasi, et see on „püha/pühitsetud“?

Needusest vabaks

Loo on kirja pannud ChanMin Chung.

Sunny ja Salma kohtusid Lähis-Ida ülikooli esmakursuslaste infopäeva ajal. Sunny, kes on pärit Aasiast, on „valdeslasest üliõpilane“, seitsmenda päeva adventist, kes õpib ühes ilmalikus ülikoolis Lähis-Ida ja Põhja-Aafrika adventistide uniooni lähetusel.

Salma on kohalik üliõpilane, kes kasvas üles mittekristlikus peres.

Kahest noorest naisest said kiiresti sõbrad. Nad õppisid samu aineid ja elasid naabruses. Salma sai peagi teada, et tema uus sõber oli adventkristlane. Teda oli õpetatud kristlastega ettevaatlik olema, kuid Sunny näis nii hea ja ausana.

Sedamööda, kuidas nende sõprus edenes, võttis Salma vastu kutse osaleda reedeõhtusel koosolekul Sunny kodus. Salma kohtus koosolekul teiste adventistidega ja talle meeldis sõbralik vestlus. Varsti hakkas talle meeldima, et sai igal reede õhtul selles grupis laulda kirikulaule ja palvetada.

Aasta pärast kutsus Sunny Salmat külla adventkirikusse, ja Salma nõustus. Kuid Salma seisis silmitsi karmi kriitikaga oma pereliikmete ja sõprade poolt.

„Mida sa seal teed?“ küsis üks.

„Kas see tähendab, et sa hakkad kristlaseks?“ küsis teine.

Pereliikmed hoiatasid, et nad neetakse ära, kui Salma kristlaseks hakkab.

Salma oli mures, kuid jätkas kirikus käimist. Ta astus ka noortekoori ja võttis osa terviseseminaridest. Tema adventistidest sõbrad palvetasid tema eest.

Ühel reede õhtul vaatas nende grupp videot Jeessuse elust ja pärast seda palus Salma, et uuritaks Apostlite tegude raamatut.

„Olin üllatunud, sest umbes aasta aega polnud Piibli uurimised Salmat huvitanud,“ ütles Sunny.

Salma hakkas iga nädal Piiblit uurima, kuid kinnitas, et ei soovi saada ristitud. Ta muretses, et ta pere neetakse ära.

Ühel hingamispäeval võttis Salma osa naisteteenistuse väljasõidust, kus igal naisel tuli valida üks südamekujuline kaart ja mõtiskleda selle siseküljele kirjutatud piiblisalmi üle. Ta valis kaardi palvetades ja avas selle. Siseküljelt luges ta: „Usu Issandasse Jeessusesse, siis pääsed sina ja su pere!“ (Ap 16:31).

Kohe mõistis Salma, et tal pole vaja muretseda oma perekonnale langeva needuse pärast. Ta tõusis ja teatas väriseval häälel, et tahab saada ristitud.

„See ei ole lõpp, vaid algus,“ ütles Sunny. „Pärast oma õpingute lõppemist kavatsen jääda siia ja arendada eluaegset sõprust selliste inimestega nagu Salma. Palun, et Jumal saadaks rohkem temataolisi inimesi minu juurde.“

ChanMin Chung on Lähis-Ida ja Põhja-Aafrika uniooni teabevahetuse koordinaator.

Meie andestav Jumal

Hingamispäeva pärastlõuna

Selle nädala õppeaine: Ne 9:1–3; Tn 9:4–19; Ne 9:4–8; Kl 1:16, 17; Ne 9:9–10:1; Rm 5:6–8.

Juhtsalm: „Kes oma üleastumisi varjab, ei jõua sihile, aga kes neid tunnistab ja need hülgab, leiab armu“ (Õp 28:13).

Pärast seda, kui lehtmajade püha (Sukkot) oli lõppenud, kogusid juhid rahva jälle kokku. Nad olid veetnud aega lihtsalt pidutsedes, nüüd oli aeg pöörduda tagasi lõpetamata tegevuse juurde – tunnistada üles ja kahetseda Jumala ees oma patte.

Jah, enne olid juhid käskinud rahval lõpetada halamine ja oma vigade pärast kurvastamine, kuid see ei vähendanud kurvastamise ja patukahetsuse tähtsust. Nüüd, kui inimesed olid pidanud pühi, oli aeg teha läbi kohane patutunnistus.

Siin esitatud sündmuste järjekord ei tähenda, et rõõmustamist ja patutunnistust tuleks tingimata alati samas järjestuses teha; samuti ei tähenda see, et ainult vastupidine järjekord on õige. Kuigi võime loomuldasa tunnistada esmalt patud üles ning pidada selle järel rõõmupidu, siis võib-olla peaksime oma elus esmalt Jumalat ülistama. Ütleb ju Rm 2:4 meile, et „Jumala heldus“ juhib meid meelt parandama. Tema „heldus“ peaks esile kutsuma tänu ja rõõmupeo ning tuletama meile samal ajal meelde, et vajame Jumalat, kes meile andestab ning meid puhastab ja uueks loob.

Selle nädala õppetükki õppides valmistud hingamispäevaks, 16. novembriks.

Loe Ne 9:1–3. Miks tuli inimestel „lahutada ennast kõikidest muulastest“?

Kuigi Nehemja püüdis innukalt tagada, et inimesed seostaksid tolle aja rõõmuga, juhtis ta nüüd rahvakogu paastuma. Nad alandasid ennast Jumala ees, panid mulda pea peale ja riietusid kotiriidesse. Kuna muulastel ei olnud israeli rahva ühisest patust osa, eraldasid israellased ennast nendest, sest heebrealased teadsid, et nende endi patud vajasid andestamist. Nad tunnistasid üles oma rahva patud, mis olid sundinud nad kodumaalt lahkuma.

Rahva ühispalved ja patukahetsus näitasid, et nad said sügavalt aru oma patu olemusest. Israellased võinuksid olla vihased, et nende esivanemad tegid vigu ja põhjustasid kogu rahva pagendamise. Või oleksid nad võinud kulutada aega selleks, et kiruda oma juhtide valikuid ning kurta eelnevate põlvkondade poolt üles näidatud jumalakartlikkuse puudumise üle, mis oli nad toonud sinna, kus nad nüüd olid – käputäieke naasnud rahvast. Vihkamise ja kaeblemise külge klammerdumise asemel pöördusid nad alandlikult ja patukahetsuses Jumala poole.

Ne 9:3 annab teada, et inimesed lugesid veerand päeva Seaduse raamatut ning tunnistasid seejärel veerand päeva oma pattu ja kiitsid Jumalat. Tegemist on Toora kolmandat korda lugemisega. Toora lugemise juures on patukahetsus kesksel kohal, sest patukahetsuse aluseks peab olema tõde, mis pärineb Jumalalt. Kui meie Piiblit loeme, siis läheneb Jumal meile ning Püha Vaim saab meiega rääkida ja meid õpetada. Tema sõna tõde kujundab meie mõtlemist ja arusaamist, julgustab ja tõstab meid üles. Israellased kurvasid ja nutsid ka seetõttu, et Jumala pühas kohalolus viibitud aeg paneb meid tajuma Tema ilu ja headust ning me saame aimu, kui hämmastav on, et universumi Looja valib meiega koos olla, vaatamata meie ebaväärikale olekule. Seega mõistame, et ilma Jumalata meie elus ei erine me usu poolest sugugi ühestki oma vaimulikust eelkäijast. Ainult koos Jumalaga, kes meis tegutseb, saame olla need, kes me olema peaksime.

Loe Tn 9:4–19. Mismoodi on tema palve meie jaoks tänapäeval kohane? Mida peaks tõsiasi, et see on meie jaoks sobilik, ütlema igapäevaste isiklikult ja kogudusele tervikuna?

Palve algus

Inimesed vastasid Piibli lugemisele pika palvega, kus meenutasid uuesti Jumala headust vastandina Iisraeli truudusetusele. Võib täheldada, et see on rohkem jutlus kui palve, sest peaaegu igal salmil on paralleel mõne Piibli kirjakohta.

Loe Ne 9:4–8. Millistele põhiteemadele see palve neis avasalmides keskendub ja miks?

Palve esimeses osas ülistavad inimesed Jumalat ja eriliselt Tema nime. Heebrea kultuuris oli nimi midagi rohkemat kui vaid kellegi kutsumiseks vajaminev; nimi andis selle kandjale tema isikukuuluvuse. Seega on Jumala nime ülistamine märkimisväärne, kuna see näitab maailmale, et tegemist on nimega, mis väärib tänu ja lugupidamist. Tegu on universumi Looja nimega. Kõnealune palve algab Jumala kui Looja kummardamisega; Tema on see, kes „ükski on“ kõik (Ne 9:6; vaata ka Kl 1:16, 17). Väljend „sina ükski oled [Issand]“ tuleneb heebreakeelsest tegusõnast, mis tähendab „hoiad elus“.

Tema, kes kõik lõi, on Tema, kes valis Aabrahami – inimese, kes polnud mingil moel eriline, kuid „sina leidsid tema südame sinu ees ustava olevat“. Võib näida, et Aabrahamil nappis nii mõnigi kord usku, kuid siis, kui tal paluti loovutada poeg, ta ei takerdunud (vaata 1Ms 22. ptk). Ta õppis olema ustav – mitte üleöö, vaid pikka aega koos Jumalaga käies. Heebrea mõtteviis osutab „süda“ mõtlemisele. Teisisõnu arendas Aabraham ustavust mõtetes ja tegudes ning Jumal tunnustas seda.

Palve esimesed lõigud pööravad tähelepanu Jumalale kui (1) loojale, (2) eluhoidjale ja (3) töotuste pidajale. Inimesed tuletavad kõigepealt üksteisele meelde, kes Jumal on: Ta on meie ustav looja ja elushoidja ning Tema täidab alati meile antud töötused. Selle tõsiasi meelestpidamine aitab meil hoida oma elu õiges valguses ja õpetab usaldama Teda ka kõige keerukamates olukordades, mil võib näida, et Tema on meist kaugel ega huvitu meie katsumustest.

Miks on õpetus Jumalast kui meie Loojast meie usu jaoks niivõrd keskesel kohal? Jumal kohustab meid veetma igast nädalast oma elus seitsmendiku selle meenutamiseks, et Tema on meie Looja – milline muu õpetus on sellega võrreldes nii tähtis?

Ne 9:9–22. Kuidas erineb see osa palve algusest?

Palve läheb nüüd üle Jumala tänamiselt Tema ustavuse eest selle meenutamisele, et iisraellased olid Egiptuses ja kõrbes läbielatus truudusetud. Välja tuuakse kõik see, mida Jumal iisraellastele andis; kuid kahjuks reageerisid „isad“ nendele andidele uhkelt, kangekaelselt ja Jumala heldete tegude häbistamisega.

Patutunnistamise ja meeleparanduse oluliseks sammuks on ära tunda, et inimlikkus ebaõnnestub ja Jumalale ei pühenduta tõeliselt. Ning ehkki need salmid räägivad inimestest, kes elasid meist kauges ajas, ei saa keegi meist salata, et igaühel on tegemist samade probleemidega.

Muidugi tuleb evangeelium siinkohal meie jaoks samamoodi mängu nagu tollal nende jaoks. Meie patutunnistus ei päästa meid; ainult Kristuse ohver meie heaks teeb seda. Patutunnistus koos meeleparandusega on kesksel kohal äratundmises, et üksnes Kristuselt tuleb meie õigeks mõistmine. „Kui me kahetsuse ja usu kaudu võtame Kristuse vastu oma Päästjaks, annab Issand meile meie patud andeks ning kustutab karistuse, mida seadusest üleastumine ette näeb. Patune seisab siis Jumala ees õige isikuna; ta saab Taeva poolehoiu ning Vaimu kaudu omab osaduse Isa ja Pojaga.“ – Ellen G. White, *Valitud kuulutused*, 3. raamat, lk 191.

Samas on nii, et kuna Tema headus on põhjuseks, miks me oma patud tunnistame ja neid kahetseme, tuleb meil Jumala jõu abil neist otsustavalt ka loobuda.

Esiletõstmist leiab tõik, et Iisrael on olnud kangekaelne ja Jumal on olnud armastav. Tagasi vaatamine sellele, mida Jumal tegi Iisraeli rahva jaoks, tuletas inimestele meelde, et kuna Jumal tegi mõõdanikus nende jaoks nii palju, siis suudab Ta jätkata hoolekandmist nende eest olevikus ja tulevikus. Just sellepärast oli rahva jaoks nii tähtis alati meeles pidada, kuidas Jumal oli ajaloo kestel tegutsenud. Kui nad unustasid, siis sattusid nad hädta.

Mõtlesite uuesti neile kordadele, mil sa olid kindel, et Jumal tegutses su elus. Kuidas saad sellest julgustust järgmiseks korra, kui seisad raskete ülesannete ees? Kuidas õppida paremini usaldama Jumala headust ajajärgul, mil tunnend end täiesti heitununa, alt veetuna ja tuleviku pärast hirmununa?

Loe Ne 9:23–31. Kuidas kirjeldatakse iisraellasi võrdluses Jumala „suure headusega“ (Ne 9:25)?

Selle palve/jutluse järgmine lõik keskendub elule Kaanani, kui iisraellased omandasid maa, mille Jumal neile andis. Neile anti kätte kasutusvalmis maa, linnad, viinamäed ja põllud, kuid nad olid seda kõike pidanud enesestmõistetavaks. 25. salmi lõpus öeldakse meile, et „nad sõid, nende kõht sai täis, nad läksid lihavaks“. Lihavaks minemine on väljendus, mida Piiblis leidub üksikutel kordadel (5Ms 32:15 ja Jr 5:28) ja iga kord on sellel negatiivne varjund. Inimesed võisid „sinu suures headuses“ heameelt tunda, kuid nad ei rõõmustanud mitte Jumala pärast, vaid kõige selle pärast, mis neil oli. Ilmne on, et kõige omamine ei tekita tingimata lähedast suhet Jumalaga. Paljudel kordadel mõtleme: „Oh kui mul vaid oleks see ja too, siis oleksin õnnelik.“ Kahjuks näeme, et iisraellased said Jumala käest kõike ja ometi tegi nende „õnn“ neis asjus nad vähem pühendunuks Jumalale. Liiga sageli keskendumine üleliia kergesti andidele ja unustame Andja. See on saatuslik pettus.

Muidugi ei tähenda öeldu, et me ei tohiks rõõmu tunda selle üle, mida Jumal meile andnud on. Ta soovib, et meid rõõmustaksid Tema annid, kuid rõõm asjade üle, mida Ta meile annab, ei taga suhtlemist Jumalaga. Tegelikult on nii, et kui me ei vaata ette, võivad neist asjadest saada komistuskivid.

Kõigele vaatamata tunnistasid juhid selles peatükis nüüd, mil viisil olid nad olnud Jumalale truudusetud. Kui nad vaatasid ajaloos tagasi, töid nad esile just need üleastumised, mida nad rahvana olid sooritanud. Paar punkti tulevad nähtavale eriti tähtsatena, sest need korduvad: (1) iisraellased heitsid kõrvale Jumala seaduse ja (2) kiusasid taga prohveteid.

Teisisõnu mõistsid nad, et Jumala seadus ja Tema prohvetid olid ülimalt olulised nende kujunemisel jumalakartlikuks rahvaks ja jumalakartlikeks üksikisikuteks. See palve rõhutab niisugust järeldust, märkides, et inimene patustab „su seadluste vastu, mida peab täitma, et ellu jääda“ (Ne 9:29; tsiitaat võetud 3Ms 18:5), ning rõhutab, et prohvetite kaudu rääkis Vaim. Jumal on andnud meile oma käsud, et meie elu oleks külluslik, ning Ta saadab oma prohvetid juhtima meid arusaamisele Tema tõest. Meie kõigi jaoks muutub väga oluliseks küsimus, mida me nende andidega teeme.

Loe Ne 9:32–10:1. Mis on selle patukahetsuspalve kokkuvõtte keskpunkt?

Veelkord muutub palve Jumala tänamiseks selle eest, kes Ta on: suur, võimas ja aukartust äratav, kes peab lepingut ja osutab heldust. Näib, et inimesed tunnevad siiralt Jumala headust endi suhtes.

Samuti esitavad nad palvekirja Jumalaga lepingu tegemise vormis, mida kirjeldab üksikasjalikult 10. peatükk. Mida nad paluvad?

„Ja nüüd, meie Jumal, suur, vägev ja aukartustäratav Jumal, kes peab lepingut ja osutab heldust: ära pea väheseks kõike seda kannatust, mis on tabanud meid“ (Ne 9:32).

Kogukonnal tuli maksta andamit kuningatele, kes nende üle valitsesid. Rõhumine vaevab väikest Iisraeli kogumit igast küljest ja nad on sellest väsinud. Neil on tulnud taluda üht türanniat teise järel ning nad loodavad hingetõmbeajale.

Huvitav on, et nad nimetavad ennast „sulasteks“. Olles esile toonud oma rahva truudusetuse, viitavad nad endale sellise sõnaga. Sulased, muidugi, kuuletuvad nende üle valitsevatele kuningatele. Selle sõna kasutamine siinkohal annab mõista, et nad tajuvad vajadust kuuletuda Issandale sel viisil, kuidas enne neid elanud inimesed ei kuuletunud. Niimoodi väljendavad nad soovi olla truud Issandale ja Tema korraldustele. Jumala sulastena aga paluvad nad, et Ta nende heaks sekkuks.

Esra ja Nehemja ühiskond nimetab oma hetkeolukorda „suures hädas“ olemiseks (Ne 9:37); midagi, mida saab võrrelda Iisraellaste läbielatud viletsusega Egiptuses (Ne 9:9). Oma palves tänavad nad Jumalat, et Ta nägi nende viletsust Egiptuses ega jätnud seda tähelepanuta. See ühiskond palub nüüd, et Jumal sekkuks nii, nagu Ta sekkus möödanikus, ehkki nad ei vääri seda, sest mitte keegi – kuningas, vürstid, preestrid ja prohvetid ega isad polnud truud. Seega toetuvad nad ainult Jumala armule ja heldusele nende suhtes ning mitte endi ega eelkäijate tegudele, kui nad loodavad, et Issand nende heaks tegutsema asub.

Loe Rm 5:6–8. Kuidas kajastavad need salmid seda, mida Iisraellased Jumalalt palusid? Millist julgust saame sellest, mida Iisraellased palusid ja mida Paulus kirjas roomlastele ütleb?

Toetav mõte: Loe Ellen G. White raamatust *Tee Kristuse juurde* peatükk „Pat-tude tunnistamine“, lk 37–41.

Ne 9:25 rääkisid heebrealased, kuidas nende eelkäijad „elasid hästi“ Jumala suure headuse tõttu. Tegusõna tüvi on siin sama, mis nimes Eeden – nagu „Eedeni aed“ (1Ms 2:15). Küllap oleks parim tõlkida, et „nad eedenistusid“, kui *eedenistuma* oleks korrektne tegusõna.

Evangeelium on taastamine ning mis võiks olla Eedenist parem sümbol selle olukorra kirjeldamiseks, mis lõpuks taastatakse? Jumal äratas heebrea rahva ning tõi ta antiikmaailma ristteedele selleks, et peegeldada Eedenit nii ligi-lähedaselt kui pattulangenud maailmas võimalik. Isegi pärast vangipõlve ja tagasitulekut oli selleks ikkagi võimalus. „Sest Issand trööstib Siionit, trööstib kõiki selle varemeid; ja teeb selle kõrbe otsekui Eedeniks“ (Js 51:3).

Jah, inimesed tundsid rõõmu materiaaletest õnnistustest, mida Issand oli neile töötanud; õnnistustest, mis pattulangenud maailma võimaluste piires meenutasid Eedeni külluslikkust. Ja see oli hea. Eeldati ju, et nad rõõmusta-vad. Jumal lõi füüsilise maailma selliseks, et inimesed seda naudiksid, ning muistne Iisrael – Jumalast õnnistatud – nautis seda samuti. Nende patt oli selles, et nad unustasid Issanda (Hs 23:35), kelle headust nad nautisid, mitte aga selles, et nende elu oli Jumala suure headuse tõttu eedenlik. Õnnistused muutusid nende jaoks asjaks iseenesest, selle asemel, et olla vahendiks, mis pidi nende ümber olijatele ilmutama Jumalat.

Arutelüküsimused:

1. Jeesus on öelnud: „Ohakate sekka külvatu on see, kes sõna küll kuu-leb, ent selle ajastu muresemised ja rikkuse petlik ahvatlus lämmatavad sõna ning see jääb viljatuks“ (Mt 13:22). Mida Ta mõtleb „rikkuse petliku ahvatluse“ all ning kuidas on see seotud patukahetsuspalvega, mida sellel nädalal õppisime?
2. Mõtiskle veel loomise doktriini üle. Märkad, et Ne 9. ptk palves tehti üsna kohe juttu Issandast Looja ja Alalhoidjana. Mida räägib see tõsiasi meile, kui põhjanev on see õpetus meie usu jaoks?
3. Kuidas leida sobiv tasakaal meie omase patususe äratundmise ja selle vahel, et me ei laseks Saatanal kasutada oma patusust viisil, mis meilt jul-guse võtaks ja paneks meid usule kogunisti käega lööma?

Kingitus Uganda presidendile

Loo on kirjutanud Andrew McChesney.

Seitsmenda Päeva Adventistide Koguduse esimees Ted N. C. Wilson soovis vaimulikku kirjandust. Olin just jõudnud Ugandas ühe hotelli fuajeesse, et koos tema ja teiste kogudusejuhtidega kohtuda selle Aafrika riigi presidendiga, Yoweri Museveniga.

„Mul on presidendi jaoks sullepea,“ ütles pastor Wilson koguduse juhtidele, pidades silmas erilist sullepead, kuhu on graveeritud seitsmenda päeva adventistide koguduse nimi ja logo. „Aga kas teil on tema jaoks mõni raamat?“

Avasin suu. „Mul on toas hea väljanägemisega „Tee Kristuse juurde“,“ ütlesin ma.

Pilku kellale heitses kiirustas pastor Wilson mind ülakorruselt raamatut tooma.

Tormasin oma tuppa ja imestasin isegi, et olin selle raamatu endale kaasa pakkinud.

Kaks nädalat varem olin raputanud eituse märgiks pead, kui mu isa küsis, kas kavatsesin võtta mõne kinkimiseks mõeldud raamatu reisile kaasa. Selgitasin, et olin võtnud oma eelmisele reisile, Venemaale, kaasa viis eksemplari „Tee Kristuse juurde“ ja näinud vaeva, et neid ära kinkida.

„Peaksid siiski mõne raamatu võtma,“ käis isa peale.

Vastumeelselt ostsin adventistide raamatukeskusest Keenes (Texase osariik) viis eksemplari „Tee Kristuse juurde“.

Kuid need raamatud ei rahuldanud mu isa.

„Võta ikka üks uus Piibel ka kaasa, eks ole?“ ütles isa.

Ostan sageli enne uut reisi uue Piibli juhuks, kui mul palutakse jutlust pidada, ja kingin selle siis ära. Eelistan lugeda Piiblit oma mobiiltelefonist, kuid jutlustamise ajal ei taha ma mobiiltelefoni käes hoida.

„Piiblit pole vaja,“ ütlesin isale. „Mul ei tule jutlustada.“

Mu isa ei andnud järele. Ostsin mustakaanelise Piibli, King Jamesi uue tõlke.

Uganda hotellitoas meenus mulle Piibel ning ma viisin Piibli ja „Tee Kristuse juurde“ pastor Wilsoni kätte.

Mõne aja pärast tervitas president Museveni meid Uganda Riigimajas Entebes ja suunas pastor Wilsoni oma küsimustega otsekohe teemale, miks peavad adventistid pühapäeva asemel laupäeva. Pastor Wilson esitas lühida piiblitunni ja palus seejärel, et riigis muudetaks adventistidest üliõpilaste jaoks ära kohustus teha laupäeviti eksameid. Mul oli hea meel kuulda, et president Museveni nõustus seda küsimust üle vaatama.

Pastor Wilson kinkis president Musevenile graveeringuga sullepea sõnade saatel, et ta saab seda kasutada tähtsate dokumentide allkirjastamiseks, kuid – mis veelgi tähtsam – piiblisalmide allajoonimiseks.

Siis ulatas ta president Musevenile Piibli ja „Tee Kristuse juurde“, kes tõstis need, naeratus näol, külaliste silme ette.

Sel õhtul helistasin Skype'i teel isale, erutus hääles. „Aitäh, et sa kuulasid Püha Vaimu nõuandeid,“ ütlesin ma.

Nüüd kannan ma oma reisidel alati kaasas üht uut Piiblit ja „Tee Kristuse juurde“ eksemplare.

Jumal ja leping

Hingamispäeva pärastlõuna

Selle nädala õppeaine: *Ne 10:2–30; IMs 4:8–19; Hb 13:20; Jos 24. ptk; Ne 10:31–40; Hb 8:1–7.*

Juhtsalm: „Selle kõige tõttu me teeme ja kirjutame kindla lepingu, ja meie vürstid, meie leviidid ja meie preestrid kindlitavad seda pitseriga...Me ei jäta maha oma Jumala koda“ (*Ne 10:1; 10:40*).

Mida peab Piibel silmas siis, kui jutt on „lepingust“? Lihtsaim seletus piibellikule lepingule on see: tegemist on seadusliku algatusega Jumala ja Tema rahva vahelistes suhetes. Tegemist on Jumala ütlusega: „Teie olete minu rahvas ja mina olen teie Jumal.“ Taamal näeme, et teiste muistsete rahvaste hulgas kasutati juhtide ja neist sõltuvate isikute (vasallide) vahel kirjalikke lepinguid.

Neid lepinguid sõlmiti kasutoomiseks mõlemale osapoolele. Juhid kandsid ju hoolt rahva eest ja rahvas maksis maksu. Kuid Jumalaga oli leping teistsugune. Jumal ei saanud sellest tegelikult midagi ja ometi töötas Ta olla sellele truu isegi siis, kui inimesed ei olnud. Lepingule lisatud õnnistused ja needused võimaldavad iisraellastel loomulikult teada, et kui midagi halba juhtuma hakkab, on nad lepingut rikkunud.

Sellel nädalal vaatleme lepingut Ne 10. peatükis, mille iisraellased Jumalaga uuendasid, ning arutleme pisut Piiblis sõlmitud lepingute tähtsuse ja ajaloo üldteabe üle.

Selle nädala õppetükki õppides valmistud hingamispäevaks, 23. novembriks.

Loe Ne 10:2–30 (ja värskenda oma mälu, lugedes uuesti Ne 9:36–10:1). Kes selle lepingu teeb ja miks nad selle sõlmisid?

Kuigi ainult juhid kirjutasid dokumendile alla, juhib piiblisalm tähelepanu sellele, et „ülejäänud rahvas... liitusid... ja võtsid needuse ja vande kinnitusele endile kohustuse käia Jumala Seaduse järgi“ (Ne 10:29, 30). Mis oli selle lepingu puhul nii tähelepanuväärne, et nad kõik soovisid astuda Jumalaga lepingusse? Sellele küsimusele vastamiseks tuleb meil minna tagasi päris algusesse ning saada aru lepingu piibellikust mõttest.

Leping oli tähtis sellepärast, et see oli osa loost, mida Jumal patuse inimkonnaga ette võtab, ning see näitas Jumala igatsust suhelda oma rahvaga. Samuti võimaldas see inimestel näidata oma soovi Jumalale pühenduda.

Piibellik loomislugu 1Ms 1. ja 2. peatükis räägib nii esimeste inimeste loomisest kui ka nende ja Jumala vahelise suhte ning inimeste omavahelise suhte loomisest. Kuid siis sisenes patt ja purustas kõik loodud suhted. Patt on loomise vastand, mis tekitab üksnes loomisest loobumise (surma).

Aadama sugupuu jaguneb siis, kui Kain valib kurjuse (1Ms 4:8–19) ja Sett võtab omaks Jumala (1Ms 5:3–24). Kaini sugupuu märgitakse ära kuni Lemekini (1Ms 4:17–19), seitsmendani (kaasaarvvalt) Aadamast, kes toob sisse polügaamia ehk mitmikkooselu. Kaini suguvõsaliini vägivald ja kättemaks on kõrvuti Seti ustava suguvõsaliiniga. Seti pärivusliinis on seitsmendaks Eenok, kes „kõndis koos Jumalaga“ (1Ms 5:24) ja võeti taevasse.

Kahjuks võttis maailm omaks pigem kurjuse kui Jumala ning saabus ajahetk, mil ustavate pärivusliin jäi väga väikeseks. Peagi oleks võinud aset leida olukord, kus poleks jäänud ühtki perekonda, kelle kaudu Jumal oleks saanud täita enda lubadust saata töötatud Seeme inimkonda päästma. Sel hetkel sekkus Jumal veeuputusega. Veeuputus oli aga veel üks samm loomisest loobumises, tagurpidikäik ja elu hävitamine, ning ometi hävitas Jumal üksnes selle, mida inimesed olid juba hävitanud (1Ms 6:11–13).

Kuidas oled sa isiklikult kogenud patu laastavat jõudu? Mis on ainus jõud patu vastu ja kuidas me seda kasutame?

Lepingud ajaloos

Pärast veeuputust alustas Jumal uuesti, nüüd Noaga ja inimestega, kes tulid hiljem. Nendegagi püüdis Ta suhelda ning keskse kohta selles suhtlemises sai lepingu mõiste. Piibel tuvastab seitse põhilepingut, mida Jumal inimesega tegi:

1. **leping** – Aadamaga (1Ms 1.–3. ptk)
2. **leping** – Noaga (1Ms 6.–9. ptk)
3. **leping** – Aabrahamiga (1Ms 12: 1–3)
4. **leping** – Moosese ja Iisraeli rahvaga (tuntud kui Siinai või Moosese leping; 2Ms 19.–24. ptk)
5. **leping** – Piinehasiga (4Ms 25:10–13)
6. **leping** – Taavetiga (2Sm 7:5–16)
7. **leping** – uus leping (Jr 31:31–34)

Loe järgmisi piiblisalme. Mida need „igavese lepingu“ jaoks tähendavad? (1Ms 9:16; 17:7; Js 55:3; Hb 13:20).

Piiblis on kuusteist korda kirjas mõiste „igavene leping“. Kolmteist neist käivad konkreetsetl Aabrahamiga, Iisraeliga Siinai mäel ja Taavetiga tehtud lepingute kohta. Iga ülalmainitud leping, ehkki ainulaadne, kandis templit „igavene leping“. Igavest evangeeliumi kuulutati esimest korda 1Ms 3:15, kuid Piiblis avati seda edaspidi jätkuvalt, ning sama käib ka igavese lepingu kohta. Iga järgnev leping laiendab ja süvendab meie arusaamist igavesest armastuse lepingust, mis kõige täielikumal kujul ilmneb lunastusplaanis. Uus ja vana leping, nagu neid sageli määratletakse, sisaldavad samu koostisosi:

1. **Pühitsemine:** „Ma panen nende sisse oma Seaduse ja kirjutan selle neile südamesse“ (Jr 31:33; võrdle Hb 8:10).
2. **Lepitus:** „Ma olen neile Jumalaks ja nemad on mulle rahvaks“ (Jr 31:33; Hb 8:10).
3. **Missioon:** „Siis üks ei õpeta enam teist ega vend venda, öeldes: „Tunne Issandat!“, sest nad kõik tunnevad mind, niihästi pisikesed kui suured“ (Jr 31:34; Hb 8:11).
4. **Õigeksmõistmine:** „Ma annan andeks nende süü ega tuleta enam meelde nende pattu“ (Jr 31:34; Hb 8:12).

Lepingu ülesehitus

Piibli õpetlased möönavad, et piibellikel lepingutel on tüüpiline ülesehitus; seda oli näha ka muistsete hetitide lepingute juures. Seega võttis Jumal oma rahvaga ühendust viisil, millest nad oma kultuuris ootuspäraselt aru said.

Lepingud, mis olid vana-aja Iisraelis tavalised, sisaldasid järgmisi osi: sissejuhatuse (kes on Jumal); ajalooline eellugu (selgitatakse mineviku suhteid); kokkulepped või seadused; õnnistused ja needused; tunnistajad, lepingu eritingimus või tähis. Niisiis ei peaks meid üllatama, et Jumal kasutas midagi taolist (5Ms 30:19 tunnistajad) siis, kui Ta toona oma rahvaga suhtles. Ta kasutas neile tuttavlikku.

Näiteks on kogu Moosese viies raamat kirjutatud lepingu vormis, sest Mooses kutsus Jumala rahvast astuma uude lepingusuhtesse oma Jumalaga. Leping avaldub siin järgmiselt: (1) sissejuhatuse (5Ms 1:1–5); (2) ajalooline eellugu (5Ms 1:6–4:43); (3) kokkulepped või seadused (5Ms 4:44–26:19); (4) õnnistused ja needused (5Ms 27. ptk–30. ptk); (5) tunnistajad 5Ms 30:19 ning lõpuks (6) eritingimus (5Ms 31:9–13).

Loe Jos 24. peatükki. Kuidas avaldub lepingu muster selles peatükis?

Sama kehtib Joosua juhtimisel tehtud lepingu uuendamise puhul.

Esmalt tuuakse ära sissejuhatuse, kus Jumal esitleb ennast „Issanda, Iisraeli Jumalana“ (Jos 24:2). Siis järgneb pikk ajalooline eellugu, mil Joosua tuletab inimestele meelde, mida Jumal on nende heaks minevikus teinud (Jos 24:2–13). Pärast ajalugu loetletakse kokkulepped või seadused (Jos 24:14, 15, 23), nimetatakse õnnistused ja needused (Jos 24:19, 20), määratletakse tunnistajad (Jos 24:22, 27) ja öeldakse välja eritingimus (Jos 24:25, 26). Siingi kasutati Iisraeliga suhtlemisel lepingu põhivormi ning näidati neile nii seda, kuidas Jumal juhtis neid minevikus, kui ka seda, mida neilt nõuti, et lõpuni lepingusse jääda.

Loe Jos 24:15. Milliseid põhimõtteid saame siit täna enda jaoks rakendada?

Loe Ne 10:31–40. Millist nelja punkti lubasid iisraellased täita uuen- datud lepingu osana?

Inimesed lubasid järgmist:

1. Ei toimu segaabiellusid (ei abielluta inimesega, kes võib juhtida ebajumalateenistusse).
2. Hingamispäeva peetakse õigesti (ei hálbita äritehingute pärast).
3. Tühistatakse võlad ja peetakse silmas hingamisaastat vaeste eest hoolitsemise ja neile vabaduse andmisega.
4. Rahaliselt toetatakse templit, selle teenistust ja isikkoosseisu uudsevilja, esmasündinu ja kümnise andmise kaudu ning sedasi säilitatakse õige jumalakummardamise järjepidevus.

Esimesed kolm töotust seondusid inimestevaheliste suhetega (abielu ja võlgade tühistamine) ning Jumalaga (hingamispäev), viimane aga (Ne 10:33–40) puudutas templi kodukorda.

Ühiskonna eesmärk oli näidata, et nad pühendusid lepingule ning rakensid seetõttu praktilisi teid suhte arendamiseks Jumala ja kaasinimestega. Isegi siis, kui nad lepingut alati täpselt ei pidanud, mõistsid nad, et õiged harjumused ja tavad mõjutavad tulevikku. Selleks, et Iisraeli rahvas läheks õiget teed, tuli paika panna tavad ja harjumused, mis suunaksid neid sinna, kuhu nad tahtsid minna. Kui nad tahtsid koos Jumalaga käia, siis olid selle suuna tähtsateks sammudeks hingamispäeva tähtsustamine ja templi eest hoolitsemine.

Kahjuks ei pidanud rahvas oma lubadusi kuigi hästi; seda näitavad meile Nehemia raamatu viimased peatükid. Aga kuigi kõik neid ei pidanud, pidas vähemalt osa. Jumala abiga ja oma tähelepanu Temale kinnitades saame arendada õiged harjumusi ja jääda kindlalt õigele rajale.

„Tahet õigesti harjutades võiks sinu elus toimuda täielik muutus. Alistades oma tahte Kristusele, ühendad end jõuga, mis on kõikide vürstiriikide ja võimude üle. Sa saad ülalt jõudu, et püsida kindlana, ja nõnda, pideva alistumisega Jumalale, oled võimeline elama uut elu – usuelu.“ – Ellen G. White, *Tee Kristuse juurde*, lk 48. Mis hoiab sind tagasi kogemast seda, mida siis kirjutatakse?

Vaata veelkord Ne 10:33–40. Miks oli tegevus templis iisraellaste jaoks oluline, nagu näitab ütlus „me ei jäta maha oma Jumala koda“ (Ne 10:40)? Miks oli tempel väga tähtis usu jaoks tervikuna? (Vaata ka Hb 8:1–7.)

Iisraellased lubasid templi eest hoolt kanda. Kuigi nad olid väikesearvuline, kuningate poolt majanduslikult rõhutatud inimeste kogum, otsustasid nad anda sellest vähesest, mis neil oli, selleks et tempel edeneks, mitte lihtsalt ei kiratseks. Seepärast langetasid nad valiku anda templi teenistuse heaks kolmandiku seeklist igal aastal, mitte lihtsalt rahvaloenduse ajal, nagu sea-dus kohustas. Rahvas nägi vajadust ületada nõutud osa. Lisaks sellele võtsid kindlad perekonnad vastutuse muretseda altaril põletatavaid puid, kuna nad tajusid, et ilma organiseerimata see komme kahaneb.

Uudseviljad, esmasündinud ning kümnis ja annetused olid templiteenistuse harud, mis võimaldasid preestritel ja leviitidel tegutseda. Kümnendik kõigest pidi minema leviitidele. Esmasündinudki lunastati välja rahaga ja see lisandus summale, mida leviidid said. Kuid kümnendik leviitide kümnisest läks preestritele.

Tempel oli Iisraeli riigi südamik. Sellel oli nende usus väga keskne koht ning suurim tragöödia oli see, kui Nebukadnetsar kiskus templi maha ja viis minema pühad riistad.

Kui tempel õigesti toimis, andis see rahvale jõulise usuelu, kuna suunas rahva pilgu patuprobleemi lõplikule lahendusele, mis toimus talle surma kaudu. Kui Jeesus ristil suri, teostus see lahendus (Rm 5:5–10). Pealegi õppisid inimesed lepituspäeva iga-aastase teenistuse kaudu, et Jumalal oli lõplik plaan kurjust ja patust lahti saada. Võib öelda, et tempel toimis lavastusena, mis paljastas inimestele kogu lunastusplaani. Õppetunnid, mida meie saame templi teenistusega tutvumisest, on tohutud ja vajalikud selleks, et pakkuda meile suuremat pilti Jumala iseloomust ning tuua selgemalt esile lunastusplaani.

„Ustav on see sõna ja väärib igati vastuvõtmist, et Kristus Jeesus on tulnud maailma päästma patuseid, kelle seast esimene olen mina“ (1Tm 1:15). Milline lootus oli Paulusel ja kuidas saame sellest teha ka enda lootuse?

Toetav mõte: Loe Ellen G. White'i raamatust *Tee Kristuse juurde* peatükki „Jumalale pühendumine“, lk 43–48.

„Teenistus maises pühamus koosnes kahest osast: preestrid teenisid iga päev pühas paigas, kuna ülempreester teostas kord aastas erilist lepitust kõige pühamas paigas, et puhastada pühamu. Päevast päeva töid kahetsevad patused ohvreid kogudusetelgi ette ja tunnistasid, käed ohvri pea peal, üles oma patud ning kandsid need niiviisi sümboolselt üle süütule ohvriloomale. Seejärel loom tapeti. „Ilma verd valamata,“ ütleb apostel, „ei ole andeksandmist olemas.“ „Sest liha hing on veres“ (3Ms 17:11). Jumala käsust üleastumine nõudis üleastuja elu. Vere, mis kujutas patustaja surma väärt elu, kelle süü asetati otsekui ohvrilooma õlgadele, viis preester pühasse paika ja piserdas eesriide ette, mille taga oli laegas, mis sisaldas kärke, millest patustaja oli üle astunud. Selle tseremoonia kaudu kanti patt sümboolselt vere vahendusel pühamusse. Mõnel juhtumil ei viidud verd pühasse paika, kuid sellisel juhul pidid preestrid sööma ohvrilooma liha, nagu Mooses õpetas Aaroni poegi, öeldes: „See on antud teile, et te võtaksite ära koguduse patusüü“ (3Ms 10:17). Mõlemad tseremooniad sümboliseerisid patu ülekandmist patukahetsejalt pühamule.“ – Ellen G. White, *Suur võitlus*, lk 418.

Arutelüküsimused:

1. Mõtlege lubadustele, mida oled andnud ja murdnud, vaatamata sellele, kui siiralt ja innukalt sa neid pidada kavatsesid. Mida oled õppinud sellest kogemusest, mis aitab sind ehk samast veast hoiduda?
2. Leping on ametlik suhtekorraldus. Meie murrame seda Jumala suhtes, kuid Tema on alati omalt poolt ustav, isegi siis, kui meie seda pole. Kuidas tõmbab Jumala headusest ja truudusest niimoodi aru saamine inimesi Temaga lähemasse suhtesse ja aitab meil elada nii, nagu peaksime?
3. Mõtlege, kui mitu korda oled sa Jumalale ja „uue lepingu“ raames antud töotustele truudusetu olnud (vaata Lk 22:20; Hb 8:13; 9:15). Miks on seetõttu väga tähtis mõista lunastusplaani ning töotust andestusest, mis meil on Jeesuse ohvri tõttu, kelle veri pitseeris meile „uue lepingu“?

Võrkpallievangelism

Loo on kirja pannud Wilson Measapogu.

Man Bahadur Rai ja ta perekond uskusid, et nende kodus kolkakülas Nepalis Hiina piiri lähedal elasid kuus vaimu.

Kodu ümber oli paigutatud kuus savipotti, et vaimudel oleks, kus elada. Kui ema toitu valmistas, siis pani ta igasse potti vaimudele söömiseks toitu. Ta kartis, et kui kas või üks vaim ära ununeb, tabavad kogu perekonda seedehäired või midagi hullemat.

Isal ja emal kui kohalikel vaimulikel juhtidel oli küla üle suur võim ja nad vihkasid kristlasi – usku nähtamatusse Jumalasse. Nad eelistasid nähtavaid metallist ja puust jumalaid.

Ühel õhtul astus 18aastane Man töölt kodu poole ja kuulis üht meeshäält rääkimas neitsist, kes sai lapse. Man imestas, kes sellist ebaloogilist juttu ajas. Ta järgnes häälele hoonesee ja nägi meest, kes luges mustakaanelisest raamatust.

Pärast koosolekut vaidles Man tulihingeliselt selle mehega tema õpetatu üle. Mees, seitsmenda päeva adventistist külalispastor, lihtsalt naeratas ja kutsus teismelist järgmiseks õhtuks tagasi.

Pärast nädal aega toimunud koosolekuid sai Man Piibli ja otsustas, et tõestab selle olevat vale. Mida rohkem ta luges, seda rohkem tundis ta aga veendumust, et Jeesus on elav Jumal. Ta andis oma südame Jeesusele.

Isa sattus raevu, kui Man teatas, et temast on saanud kristlane. Ta andis teismelisele peksa ja saatis ta külast minema.

Ema nuttis kogu öö. Hommikul palus ta ühel oma sõbral poeg üles otsida ja talle lammas anda.

Man võttis lamba rõõmsalt vastu ja, olles palvetanud, tundis tugevat mõjutust müüa lammas ära ning osta võrkpalli pall ja võrk. Man leidis tüki kasutamata maad viie küla piirimail, pani paika uue võrkpallivõrgu ja hakkas mängima.

Varsti möödus veidi noori ja küsis, kas nemadki võiksid kaasa lüüa. „Muidugi,“ ütles Man. „Aga teil tuleb meelde jätta üks salm Piiblist.“

Noored õppisid innukalt salmi pähe ja hakkasid mängima. Kui nad mängisid, peatus veel noori ja õppis salmi pähe, et kaasa mängida. Kui matš lõppes, palusid noored, et veel mängitaks.

„Hästi,“ ütles Man. „Aga esmalt tuleb teil ära õppida üks laul minu Jumalast.“

Ei kulunud kaua, kui paljud noored olid pähe õppinud terved peatükid Piiblist ja mitu kristlikku laulu.

Siis sai Man kuulda, et ma hakkab pidama piiblikooli, ning esimesel koolipäeval jutustaski ta oma loo. Ta tutvustas kolme noormeest, kes tema juures istusid. „See on võrkpallievangelismi tulemus,“ ütles ta. „Need mehed on võtnud vastu Jeesuse ja tahavad ka piiblitöölisteks saada.“

Man, kelle tema perekond hülgas, ei ole teoloog. Ta on eesliini tööline ja rajab uut perekonda, kes elab igavesti Jumala riigis.

Wilson Measapogu on Seitsmenda Päeva Adventistide Lõuna-Aasia Divisjoni täitevsekretär.

Katsumused, kannatused ja loendid

Hingamispäeva pärastlõuna

Selle nädala õppeaine: *Esr 1:9–11; Tn 1:1, 2; Tn 5. ptk; 5Ms 30:1–6; Esr 8:1–23; Ne 11:1, 2; 12:1–26.*

Juhtsalm: „**Need liitusid oma vägevamate vendadega ja võtsid needuse ja vande kinnitusel endile kohustuse käia Jumala Seaduse järgi, mis Jumala sulase Moosese läbi oli antud, ja tähele panna ning täita kõiki Issanda, meie Jumala käske, tema seadusi ja määrusi**“ (Ne 10:30).

Hüppame harilikult Piiblis üle sugupuudest ja pikkadest põhjalikest loenditest. Kuid Issand on need põhjusega Piiblisse kaasanud. Piibellik Issand on pisasjade Jumal. Tema märkab üksikasju ning see kinnitab, et Tema ei unusta meid iialgi.

Need vähesed näited sugupuudest annavad teada seda, et Jumal teab meie perekonna kohta kõike, ning loetelud räägivad tõsiasjast, et Jumal hoolib sellestki, mida kaasinimesed võivad pidada „tähtsusetuks“. Jeesus ütles, et Jumal kannab hoolt varblaste eest ja teab meie juuksekarvade arvu: „Eks müüda viis varblast kahe veeringu eest? Ja ükski neist ei ole unustatud Jumala ees. Isegi teie juuksekarvad on kõik ära loetud. Ärge kartke, te olete enam väärt kui hulk varblasi“ (Lk 12:6, 7). Jumal, kes hoolitseb selliste üksikasjade eest, kannab hoolt ka meie eest ning Tema teab meie murede kõiki peensusi.

Seega võime olla täielikult kindlad, kasvatada endas usaldust ja toetuda kinnitusele, et Issand hoolib meie elu igast valdkonnast. Aga samal ajal, kui eeltoodu meid lohutab – nagu see peabki tegema –, rääkigu see meile ka, et meilgi tuleb hoolitseda iga valdkonna eest.

Selle nädala õppetükki õppides valmistud hingamispäevaks, 30. novembriks.

Loe Esr 1:9–11 ja Tn 1:1, 2. Kuidas aitavad need Taanieli raamatu salmid mõista seda, millele Esra viitas?

Märkad, kuidas Esra raamatus esitatakse üksikasjad, Taanieli raamatus aga esitati suur plaan. Need tekstiosad koos näitavad, et kõik on Issanda kontrolli all.

„Rahvaste ajalugu kõnetab meid täna. Jumalal on koht oma suures plaanis igale rahvale ja igale üksikisikule. Kaasajal vaetakse inimesi ja rahvaid vae-kaussidel, mis on Tema käes, kes kunagi ei eksi. Kõik otsustavad oma saatuse isikliku valikuga ning Jumal valitseb kõige üle, et viia ellu oma eesmärged.“ – Ellen G. White, *Prohvetid ja kuningad*, lk 536.

Loe Tn 5. ptk. Mida õpetavad need salmid meile Belsassari üle otsuse langetamise kohta?

Baabülon langes 539. aasta eKr oktoobris, mil Meedia-Pärsia sõjaväe kuningas Kyros selle vallutas. Belsassar, kes ekslikult toetus oma edule, luksusele ja kuulsusele, oli nii ülbe, et oli organiseerinud metsiku banketi ööl, mis lõppes tema tapmisega. Jumalik käsi kirjutas palee seinale, et tema päevad on loetud ja lõppevad. Kuigi ta teadis võimsa kuninga Nebukadnetsari käekäiku ja lugu, kuidas too Jumalat uskuma hakkas, ei õppinud ta sellest midagi. Alati on kurb, kui me ei kuula Jumala hoiatusi ega tee Tema juhiste kohaselt.

Prohvet Taaniel oli kogu aeg käeulatuses, kuid teda eirati. Kui kaotame Jumala pühaduse ja Tema kohalolu tajumise elus, liigume teele, millega kaasnevad tüsistused, probleemid ja tragöödiad, mis lõppevad viimaks surmaga.

Olles kuningale meelde tuletanud Nebukadnetsari lugu, ütles Taaniel: „Aga sina, tema poeg Belsassar, ei ole alandanud oma südant, kuigi sa teadsid seda kõike“ (Tn 5:22). Kuidas tagada, et meie ei teeks omas ajas sama viga, mille tegi Belsassar? Kuidas peaks risti tõelisus meid Jumala ees alati alandlikena hoidma?

Vaata läbi loendid Esr 2. peatükis ja Ne 7. peatükis. Mida sa märkad?

Esr 2. peatüki kordamine (nende loetelu, kes koos Serubbaabeli ja Joosuaga naasid Babüloonia vangipölvest) Ne 7. peatükis on ettekatsetatud. Sellised loendid võivad meile taas kord igavatena tunduda, kuid need paljastavad tähtsa arusaama, milleks on tõsiasi, et Jumal hoolib üksikasjadest, millest meie ei pruugi hoolida.

Jerusaalemma müürid olid nüüdseks valmis saanud ning piiblitekst näitab kavatsuslikult, et tagasituliijate esimene põlvkond, Esra ja Nehemja põlvkond, panustasid kõik sellesse suurde ettevõtmisesse, kuigi üksnes Jumal andis neile selles edu. See põlvkond ehitas üles eelnevalt saavutatu, kuigi ülesanne oli keerukas, täis takistusi ega saanud lõpetatud nii kiiresti, kui nad oleksid soovinud.

Esra ja Nehemja juhtimist hinnati, aga rahvaski tegi oma töö. Kumbki rühm oli hõivatud erinevate ülesannetega, mida sooritati erineval ajal, kuid tulemus on muljetavaldav. Algus (Esr 2. ptk) on seotud lõpuga (Ne 7. ptk) ning vähe sellest, et teine tempel sai valmis, kavandati ja ehitati Jerusaalemmgi ümber.

Loe Ne 7:72. Mida õpetab see meile innukuse kohta, millega nad soovisid täita Jumala tahet?

„Kogu Iisrael, asusid oma linnadesse.“

Kogu tagasitulek ja taasehitamine oli paljuskki hämmastav. Rahvas, kelle linnad mitu aastat varem laastati, kelle tempel hävitati ja maa rüüstati, olid nüüd tulnud tagasi samale maale, samasse linna ja ehitasid taas kõik üles, isegi templi. See pidi nii neile kui ka nende ümber olijatele tunduma tõelise imena. Kõik see oli aga Jumala tahte ja tootuse kohane.

Mis võib sinu elus just praegu näida lootusetu, kuid kõigele vaatamata usaldad sa ikkagi, et Issand kannab sind sellest läbi?

Kus on preestrid?

Pole kahtlustki (nagu eile nägime), et toimunu oli selle prohvetikuulutuse hämmastav täitumine, mis pani juudid Babülooniast tagasi tulema.

Kuid nagu kõigega, millega inimesed tegelevad, nii oli ka siin probleeme. Üheks suureks mureks oli tõsiasi, et vaatamata kõikidele imelistele töotustele pärast pagulust olukord ennistada, ei tahtnud paljud juudid oma esivanemate maale tagasi tulla. See tähendab, et nad eelistasid jääda Babülooniasse.

Miks nii?

Loe Esr 8:1–15. Pööra eriliselt tähelepanu 15. salmile. Mis oli siinne suur mure ja miks pidanuks see olema mure kellegi jaoks, kes tahtis Iisraeli riigi selle endisel kodumaal uuesti rajada?

Tõsiasi on, et mitte kõik Babüloonias olevad juudid, sealhulgas nii mõnedki leviidid, ei tahtnud tagasi tulla. Selle võisid tingida mitmesugused asjaolud. Paljud olid sündinud ja üles kasvanud uues paigas ning nemad teadsidki ainult seda kohta. Paljud ei pruukinud tahta ette võtta pikka ja kahtlemata ohtlikku teekonda tagasi maale, mis neile üldse tuttav polnud ja kus nad otsast peale pidid hakkama. Lõpuks aga, nagu teame, said nad kokku piisavalt palju leviite, kes pidid hakkama templis teenima (vaata neljapäevast osa), väljakutsetele vaatamata.

“Nüüdseks olid juudid, kes jäid pagenduse maale, seal olnud peaagu poolteist sajandit. Väljakaevamised Nippuris on toonud päevavalgele arvukalt dokumente, mis näitavad, et Mesopotaamia piirkonnas elas Artaxerxes I valitsusajal palju jõukaid juute. Seepärast oli Esra ja tema kaasjuhtide jaoks päris keeruline veenda nii paljusid tagasi pöörduma, kui neid temaga koos tuli. Tagasisaabuvad kolonistid võisid oodata oma vanal kodumaal üksnes ränka teedrajavat elu, mis oli palju vähemate mugavustega kui Babüloonias. Kõike seda arvesse võttes on isegi üllatav, et Esral õnnestus veenda peaaegu 2 000 perekonda, et nad võtaksid oma liisuosa koos vendadega välja oma vanal kodumaal.” – *Piibli kommentaarid, SPA poolt välja antud*, 3. kd, lk 376.

„Meil tuleb paljude viletsuste kaudu sisse minna Jumala riiki“ (Ap 14:22). Mida räägib see tõsiasjast, et katsumused ja raskused on nende teel, kes tahavad truult Issandat teenida?

Loe 5Ms 30:1–6. Missugune töotus anti siin heebrea rahvale? Mida tähendas niisugune töotus (ja paljud teised sellesarnased) selliste meeste jaoks nagu Esra ja Nehemja?

Esra ja Nehemja tundsid prohvetikuulutusi. Nad teadsid, et Jumal hakkab inimesi vangipõlvest tagasi viima. Näeme Ne 9. peatükist, et nad tundsid oma ajalugu ja enda hädade põhjuseid. Samas teadsid nad ka Jumala heldust ja juhtimist, vaatamata nende pattudele.

Niisiis usaldasid nad Issandat, et Tema võimaldab edukalt vangipõlvest tagasi pöörduda. Need töotused aga ei tähendanud, et nad ei oleks teekonnal paljude väljakutsetega silmitsi seisnud. Käesoleval veerandaastal oleme siimaani vaadelnud katsumusi ja kannatusi, mis neid tabasid, isegi keset Jumala töotusi.

Loe Esr 8:16–23. Millega rahvas siin proovile pandi ja kuidas nad sellele reageerisid?

Töotustele vaatamata teadis Esra täpselt, kui ohtlik oli teekond. Seega olid paastumine ja Jumala ette alandumine viisid tunnistamiseks, kuivõrd sõltus rahvas oma kordaminekus Issandast. Sel korral, mil ees seisis nii palju ohte, käis Esra peast kindlasti läbi mõte küsida kuningalt abi ja kaitset. Kuid lõpuks valis ta seda mitte teha, erinevalt Nehemjast (Ne 2:9), kellel oli kaasas kaitse-salk. Esra tundis ilmselt, et kui ta küsiks, ei tuleks see Issandale auks, sest ta oli juba kuningale öelnud: „Meie Jumala käsi on heana kõigi peal, kes teda otsivad, aga tema võim ja viha on kõigi vastu, kes tema hülgavad“ (Esr 8:22). Antud juhul toimus kõik nende kasuks, sest hiljem kirjutas ta (Esr 8:31), et Issand kaitses neid ja nad jõudsid turvaliselt sihile.

Muidugi tuleb meil kõiges usaldada Jumalat. Samas aga on kordi, kui meil tuleb pöörduda abipalves isegi nende poole, kes ei jaga meie usku. Mispuhul seda teha tuleb? Miks ei ole see paljudel juhtudel vale, vaid on lausa kohane?

Loe Ne 11:1, 2. Mis selles peatükis toimub? Miks pidi rahvas liisku heitma, et välja selgitada, kes hakkavad elama Jeruusalemmas ja kes teistes linnades?

Mida Ne 11. ptk meile õpetab? Uustulnukate hulgast, kes olid pärast pagenduses olekut tulnud tagasi oma maale, oli vaja saada Jeruusalemma uusi elanikke.

Näib, et kergem oli elada maakohas kui suures linnas. Inimestel oli seal esivanematelt päritud oma maatükk. Oli suur ohver sellest loobuda ja Jeruusalemma elama minna ning paljud tundsid õigusega, et nad on justkui juurteta, kui nii teevad. Ellu tulnuks uued väljakutsed ning linnaelu erineb maapiirkonnas elamisest. Alati on keeruline kolida tundmatusse keskkonda.

Kui suureks väljakutseks on kolida uude suurlinna või riiki, kus on vaja levitada evangeeliumi? Misjonitöö suurlinnades nõuab tahtlikkust olla valmis uuteks seiklusteks ja raskusteks.

„Meie töölised ei laienda mõju-ulatust nagu peaks. Meie juhtivad inimesed ei ole ärkvel töö suhtes, mida teha tuleb. Kui ma mõtlen suurlinnadele, kus nii vähe on tehtud, kus on need paljud tuhanded, keda hoiatada Päästja peatsest saabumisest, tunnen teravat soovi näha mehi ja naisi minemas Vaimu väes tööle, südames Kristuse armastus hukkuvate inimhingede vastu.“ – Ellen G. White, *Tunnistused kogudusele*, 7. kd, lk 40.

Miks on Ne 12:1–26 esitatud pikk preestrite ja leviitide nimistu? Mis seost on nende ja Jeruusalemma müüride pühitsemise vahel, mida kirjeldatakse sama peatüki teises osas (Ne 12:27–47)?

Jumal tahab, et asjad saaksid õigesti tehtud. Pühendunud ja pühitsetud inimesi on vaja enne, kui suured asjad teoks saavad. Need preestrite perekonnad aitasid Nehemjal ehitada müüre selleks, et nad saaksid turvaliselt teenida elavat Jumalat ilma väljastpoolt tulevate sissetungideta. Linnamüürid olid turvalisuse pärast vajalikud, kuid ilma pühendunud preestriteta oleks jumalateenistus olnud ohus. Nii et kõikidel inimestel tuli oma erinevates töökohustustes enda osa teha.

Toetav mõte: Loe Ellen G. White'i raamatust *Tee Kristuse juurde* peatükki „Kristuse järelkäija mõõdupuu“, lk 57–65.

„Leidub inimesi, kes on ära tundnud Kristuse andestava armastuse ja kes tõepoolest soovivad olla Jumala lapsed, kuid märgates, et nende iseloom on puudulik ja elu vigane, on nad valmis kahtlema, kas nende süda on tõepoolest Püha Vaimu poolt uuendatud. Sellistele ütleksin: ärge laskuge meeleheitesse! Me peame sageli maha langema ja Jeesuse jalgade ees oma puuduste ja vigade pärast nutma, kuid me ei tohi sellepärast heituda. Isegi kui oleksime vaenlasele alla jäänud, ei ole meid kõrvale heidetud. Jumal ei ole meid maha jätanud ega tagasi lükanud. Ei! Kristus on Jumala paremal käel ja kostab meie eest... Ta soovib sind endale tagasi, näha sinus peegeldumas oma puhtust ja pühadust. Kui sa vaid tahad allutada end temale, siis tema, kes sinus head tööd alustas, viib selle ka edasi kuni Jeesuse Kristuse päevani. Palu innukalt. Usu täielikult. Kui loobume eneseusaldusest, siis lootkem Lunastaja jõule – nii võime tänada teda, kes on meie abi.“ – Ellen G. White, *Tee Kristuse juurde*, lk 64.

Arutelüküsimused:

1. Mõtles Taanieli raamatu 2. peatükile ja sellele, kuidas Taaniel kuulutas tuhandeid aastaid tagasi nii üksikasjalikult ette impeeriumide tõusu ja languse, kirjeldades (väga täpselt) ka kaasaja Euroopa lõhenemist. Kuidas õpime saama julgust sellest prohvetikuulutusest, mis näitab meile siinse maailma kaose keskel nii jõuliselt, et Jumal teab kõike, mis juhtub, ja on seda isegi ette kuulutanud?
2. Jumal teab meist kõike. See on lohutav ning annab turvatunnet ja kindlust, et oleme Tema hoole all. „Aga nõnda ütleb nüüd Issand, kes sind, Jaakob, on loonud, ja kes sind, Iisrael, on kujundanud: Ära karda, sest ma olen sind lunastanud, ma olen sind nimepidi kutsunud, sa oled minu päralt“ (Js 43:1). Kuidas saad kaasinimestele kinnitada Jumala kohalolu ja hoolitsust siis, kui neil on emotsionaalne kriis, suhtekriis, sotsiaalne kriis või finantskriis?
3. Mõtiskle rohkem kolmapäevases õppetükis olnud mõtte üle, et Esra ei tahtnud küsida kuningalt abi, kuna ta kartis, et see muudab õõnsaks tema sõnad Jumala kaitse kohta. Me teame näiteks, et Jumal on tervendaja. Kas see tähendab, et siis, kui läheme arsti juurde, ilmutame usu puudumist, et Tema meid tervendab? Arutlege sellel teemal klassis.

Vene orbude õpetamine

Loo on kirja pannud Andrew McChesney.

Väljakutse paistis olevat tohutu suur.

59aastane vanaema Natalja Balan ei teadnud kindlalt, kuidas muuta Jumal tõeliseks kahe vennakese jaoks, keda ta Vene lastekodust oma koju oli toonud.

Kaks poissi – 10aastane Daniil ja tema vend, 9aastane Nikita – olid tunda saanud sõnulseletamatut kuritarvitamist alkohoolikust isa poolt ja hiljem lastekodus. Nende ema suri.

Natalja ja tema abikaasa Jakov, kes oli seitsmenda päeva adventistide koguduse emeriitpastor, võtsid lapsed kasvatada oma koju Obolenskisse (Obolensk on 4 600 elanikuga linnake Moskvast 115 km lõuna suunas) pärast seda, kui nad olid lugenud koguduse kaasasutaja Ellen White'i üleskutset igale adventiperekonnale kanda hoolet orbude eest. Vanemad palvetasid innukalt, et Jumal ilmutaks ennast poiste elus.

Siis tabas neid õnnetus.

Daniilil ja Nikital oli kummalgi vana jalgratas, mida lahked naabrid olid kinkinud, ja neile meeldis jalgrattaga sõita. Kuid poistele ei meeldinud rattaid lifti tirida, et viia need korrusmaja seitsmendale korrusele. Nad jätsid tähelepanuta isa hoiatuse mitte jätta rattaid esimese korruse eeskotta ja ühel päeval olid rattad kadunud. Oh, kuidas poisid nutsid!

„Palvetame ja Jumal aitab,“ ütles ema.

Hommikupalvuse ajal palus ema: „Armas Jumal, palun aita poistel, kes rattad varastasid, need tagasi tuua.“

Siis palvetasid poisid.

Selles linnas oli ainult üks kool ning ema oli kindel, et koolipoisid olid rattad ära võtnud. Koolijuhilt saadud loaga riputas ema koolis mitmesse paika kuulutuse: „Selle kooli lapsed varastasid kaks jalgratast, mis kuuluvad kahele kasulapsele. Palun tooge rattad tagasi.“

Ema ja kaks poissi palvetasid igal hommikul ja öhtul, ja nii kolm päeva.

Siis helises nende korteris välisukse kell, mis oli signaaliks sellest, et ukse taga olija tahtis perekonnaga rääkda. Üks meeshääl ütles: „Tulge alla ja võtke ratas.“

Ema leidis maja eest võõra koos kalli, täiesti uue jalgrattaga.

„Nägin teie kuulutust siis, kui viisin oma poega esimesse klassi,“ ütles mees. „Minu poiss on selle ratta jaoks liiga väike, seepärast otsustasin selle teile tuua.“

Suur jalgratas oli paras vanemale poisile, Daniilile.

„Jumal, tänan sind nii ilusa ratta eest!“ palvetas poiss sellel öhtul.

Nikita oli samuti õnnelik, aga ta tahtis päris oma ratast. Ema ütles talle: „Palume Jumalat.“

Perekond palvetas Nikita ratta pärast mitu päeva.

Ühel hommikul helises jälle välisukse kell ja meeshääl ütles: „Tulge alla ja võtke ratas.“

Ema leidis eest teise võõra veel ühe kalli jalgrattaga, mis oli väiksem kui eelmine. See mees ütles samuti, et jalgratas oli tema esimese klassi poja jaoks liiga suur.

Nikita oli ülirõõmus!

Vargad ei toonud varastatud rattaid tagasi, kuid perekond tänas Jumalat vastatud palvete eest ja neile senistest veel paremate rataste andmise eest.

„Ma tänan Jumalat, et Ta vastab palvetele – eriti just minu palvele, et mu lapsed võiksid tunda Jumalat,“ ütles Natalja.

Kummardada Issandat

Hingamispäeva pärastlõuna

Selle nädala õppeaine: Ne 12:27–47; IAja 25:6–8; IJh 1:7–9; Jh 1:29, 36; IKr 5:7; Hb 9:1–11.

Juhtsalm: „Ja nad laulsid Issandat kiites ning tänades: „Sest tema on hea, sest tema heldus kestab igavesti Iisraeli vastu!“ (Esr 3:11).

Selle nädala juhtsalm annab meile aimu heebrea jumalateenistuse tavadest ning sellest, kuidas inimeste tänulikkus Jumalale avaldus Tema ülistamise ülevoolavas vormis. 515. aastal eKr pühitses rahvas sisse uue templi (Esr 6:15–18) ja siis, umbes 60 aastat hiljem, tähistati Jeruusalemma müüri valmimist (Ne 6:15–7:3; 12:27 ja edasi).

Sirvides suguvõsade nimestikke Ne 11. ja 12. peatükis, teeb autor tagasipõike aega, mil linnamüür pühitseti. Selle rahva jaoks oli tavapärane pühendada asjad Jumalale: tempel, linnamüür või ka majad ja ühiskondlikud hooned. Selline pühitsemine oli läbimõeldult ette valmistatud ning selle juurde kuulus laulmine, muusika, pidutsemine, ohvrid, rõõmus meel, lustilisus ja inimeste puhastamine. Taavet seadis sisse ohverdamise tava pühitsemise ajal ning pärastpoole tegid Iisraeli juhid tema eeskuju kohaselt, alates Saalomoniga, kes tõi seaduselaeka templisse (1Kn 8:5).

Sellel nädalal vaatame, kuidas kummardasid juudid Issandat tol ajal, ning näeme seda, mida meie, kes teenime sama Issandat, saame endale kohaldada.

Selle nädala õppetükki õppides valmistud hingamispäevaks, 7. detsembriks.

Loe Ne 12:27–29. Pane tähele mõningaid võtmesõnu, mis räägivad sellest, kuidas nägi välja nende jumalateenistus ja ülistamine. Kuidas sa seda kirjeldaksid?

Israeli rahvas oli määranud leviitidest ühe erilise grupi, et nad templiteenistustel laulaksid ja musitseeriksid. Jumal suunas seda tava ja andis juhised sellise teenistuse jaoks, et templiteenistus oleks ilus ja asjatundlikult esitatud.

Kuningas Taavet oli seda tava muutnud varasemast viimistletumaks ja suurepärasemaks süsteemiks. Seepärast Aasafi järeltulijad (Taavet oli määranud Aasafi templi teenistuse juhiks) endiselt „laulsid Jumala koja teenistusel“ (Ne 11:22).

Otsi üles 1Aj 25:6–8. Mida saame siit teada selle kohta, kui keskne ja tähtis koht oli muusikal rahva jumalateenistuses ja „Issandale laulude laulmises“?

Lauljateks olid leviidid, kes olid ametlikult templiteenistusse määratud. Seega oli templiteenistustel muusika tegemine töö, mille eest nad said tasu. Kuningas Taaveti ajal rajati täieõiguslik muusikaakadeemia, mille ülevaatajaks oli kuningas ise. Seal olid õpetajad ja õpilased, noored ja vanad, kes vahetuste kaupa templis töötasid ja muusikat esitasid. Osa olid pillimehed, teised lauljad, kolmandad aga hoolitsesid pillide ja teenistustel kasutatava riietuse eest. Mis oli sellise asjatundliku organisatsiooni eesmärk? Selle otstarbeks oli arendada talenti ja nägemust tipptasemel jumalateenistusest. Tipptase peab olema alati jumalateenistuse siht. Ülistus peab tulema südamest ja saama väljendatud parimal viisil, et inimeste meel saaks vaimulikult ülenдатud. Võib eeldada, et need muusikud ja lauljad, kes templis teenisid, olid hoolikalt välja valitud jumalateenistust juhtima.

Mil viisil oled sina kogenud kummardamise rõõmu muusika kaudu? Mismoodi on see sinu jaoks tähtis?

Puhastamine

Järgnev salm pärast seda, kui Pühakirjas räägitakse linnamüüride pühitsemisest ja lauljate kogunemisest, räägib puhastamisest. „Preestrid ja levii did puhastasid endid, nõndasamuti puhastasid nad rahva ning värvad ja müüri“ (Ne 12:30).

Heebrea keeles on „puhastamist“ väljendav sõnatüvi *thr*, mis tähendab *olla puhas*, *olla laitmatu*, ning see esineb Vanas Testamendis mitmes kontekstis, kaasa arvatud juhul, mil seda mõtet kasutatakse Jumala ees moraalselt laitmatu ja puhas olemise kohta.

„Aga kui me käime valguses, nõnda nagu tema on valguses, siis on meil osadus omavahel ning Jeesuse, tema Poja veri puhastab meid kogu patust. Kui me ütleme: „Meil ei ole pattu“, siis me petame iseendid ja tõde ei ole meis. Kui me oma patud tunnistame, on tema ustav ja õige, nõnda et ta annab andeks meie patud ja puhastab meid kogu ülekohtust“ (1Jh 1:7–9). Mida õpetavad need piiblisalmid meile 1) inimese olemusest, 2) Jumala andestusest ja 3) Jumala väest meie elus?

Tempel ja selle teenistused olid olulised muistse Iisraeli usundi koostisosad. Kuid tempel ja selle teenistused olid vahendid lõpliku eesmärgi jaoks, mitte eesmärk ise. Lõppeesmärgiks oli ju juhtida inimesi päästvasse suhtesse nende lepingu Jumalaga, Issanda Jeesuse Kristusega, ning juhtida inimesi tundma Tema puhastavat väge oma elus. Just see teadmine, mida Jumal on teinud ja millest Issand on meid päästnud, paneb meid Teda armastama ja Teda teenima. See on üks põhjus, miks muistsed iisraellased jutustasid ikka ja jälle, mida Jumal oli neile minevikus teinud. See aitas neil tunda Issanda headust ja armastust, mis oli nende jumalateenistuse kogemuses läbiv ning asus rõõmu ja tänu keskmes.

Meie jaoks tänapäeval peaks pattude andestamise kogemus ja selle vääriliselt hindamine kutsuma esile tänutunde Jumala vastu ning panema tajuma lootust ja rõõmu. Siis on kerge ülistada Issandat ning väljendada seda, kui väga me hindame Tema iseloomu ilu. Mis muu saaks meie jaoks paremini ilmutada Jumala iseloomu, kui ristil oleva Jeesuse nägemine, kes kannab meie pattude eest karistust, nii et meil ei tule ise karistust kanda?

Vaatamata juba tehtud pattudele ja praegusele iseloomule võid sa Ristilöödult saada täieliku andestuse ja seda just praegusel hetkel. Miks mitte võtta omaks andestus, mida Jeesus sulle just praegu pakub?

Kaks suurt tänapüha koori

Loe Ne 12:31–42. Miks etendas muusika sellel pidulikul hetkel nii tähtsat osa?

Nehemja ajal loodi jumalateenistuse osana kaks suurt tänapüha koori, kes liikusid Jeruusalemmas ringi lauldes ja saatepillide kõlades. Nad alustasid ühest kohast ja lahknesid seejärel, nii et kumbki käis eri suunas ümber linnamüüri. Üht rühma juhendas Esra, kes oli esiotsas, ja teise grupi taga oli Nehemja. Kaks koori kohtusid taas Vahtkonnavärgis ja suundusid sealt templisse. Kumbagi rongkäiku täiendasid preestrid, kes puhusid pasunaid. Kui koorid templisse sisenesid, paiknesid nad näoga teineteise vastu. Tegemist oli suurepäraselt organiseeritud rongkäigu ja jumalateenistusega.

Vastamaks küsimusele, miks on muusikal niivõrd tähtis osa pidustusel ja jumalateenistusel, tuleb meil vaadelda selle tähendust templi kontekstis. Tempelis ei olnud muusika kontsert, mida inimesed nautima tulid, nagu minnakse kuulama kontserdisaalis esitatavat Beethoveni 4. sümfooniat. Oli hoopis nii, et kui muusikud laulsid ja pilli mängisid, kummardusid inimesed palves. See oli nende jumalateenimise osa.

Templi ja jumalateenistuse keskseks osaks oli ohver, iseenesest küllalt ebameeldiv toiming. Eks ole, nad ju lõikasid süütutel loomadel kõri läbi? Sellise kauni muusika mängimine aitas lisaks inimeste mõtete mitmel moel taeva poole tõstmisele ka kogu jumalateenistuse palju meeldivamaks muuta.

Vaata Piiblist juhtumeid, mil muusikal oli jumalateenimises oluline osa. Eriliselt mõtiskle 2Ms 15:1; 2Aj 20:21, 22 ja Ilm 15:2–4 üle.

Nii taevast kui ka maa peal on muusika jumalateenimise osa. Pane tähele seda, et üldtõotud salmides lauldakse ainult just sellest, mida Issand on oma rahvale teinud, sealhulgas andnud neile võidu „metsalise üle“ (kelle muu üle pidanuks nad veel võidu saama?). See ülistab Jumalat Tema päästivate tegude eest.

Nimeta üht-teist, mida Jumal on sulle teinud, mis on heaks põhjuseks Temale tänu laulda?

Loe Ne 12:43. Mis oli erilist „suurte ohvrite“ ohverdamises, mis olid rahva pidulike jumalateenistuste osaks?

Ohvrid olid kõige olulisemaks osaks templiaegses jumalateenistuses. Ohvreid oli mitmesuguseid, olgu siis andestuse töötamiseks või osadusest ja tänust tuleneva rõõmu väljendamiseks Jumalale. Ohvrid olid jumalateenistuse sisu, kuna need meenutasid Jumala kummardajatele Jumala tõde ja seda, kes Ta on, ning osutasid töötatud Seemnele – Messiale –, kes ohverdab oma elu nende eest, sest Tema on Jumala Tall.

Loe Jh 1:29, 36; 1Kr 5:7 ja Ilm 5:6, 12, 13. Mida on neil salmidel öelda tõsiasja kohta, millele ohvrid lõpptulemusena osutasid? Kui vana-aja iisraellased rõõmustasid surnud koduloomade üle, surma üle, mis suutis tõde ainult pisut avaldada, kui palju enam on meil põhjust rõõmustada?

Pööra tähelepanu sellelegi, kui mitu korda esineb rõõmus olemise ja rõõmustamise mõte üksnes Ne 12:43s. See tähendab, et keset aupaklikkust ja küllap jumalakartlikku hirmu, mida inimesed oma jumalateenistusel kogesid (oli ju nende tõttu looma tapmine tõsine asi), oli ka rõõmu ja rõõmustamist. Kui meie astume Jumala ette, peab see toimuma aukartuses ja austuses, kuid samuti ka rõõmuga. 95. psalm näitab, et tõeline jumaldamine kaasab kutse laulda, rõõmsalt hõisata ja musitseerida Jumala ülistamiseks (Ps 95:1), kuid see tähendab ka maani maha kummardamist ja Issanda ette põlvitamist (Ps 95:6). Meie Looja ülistamise, tänamise ja teenimise juures on oluline leida tasakaal rõõmu ja aupaklikkuse vahel.

Kui mõtleme, et ristil rippus kogu loodu Looja (vaata Jh 1:1–3) ning suri enda kätetöö pattude eest, siis milline tunne meid eelkõige valdab? Millist osa saab rõõm etendada ja peab etendama selles, kuidas kogeme risti?

Loe Ne 12:44–47. Miks oli Juudal „rõõm teenivaist preestreist ja leviitidest”? Miks olid nad olulised?

Mida sümboliseeris preestrite (kes olid leviidid) töö? Vaata Hb 9:1–11.

„Kristuse eestkostel inimese heaks üleval pühamus on lunastusplaanis sama oluline koht nagu Tema surmal ristil! Oma surmaga alustas Ta seda tööd, mida Ta pärast ülestõusmist taevasse lõpule viima läks. Me peame usu kaudu astuma sissepoole eesriiet, „kuhu eeljooksjana meie heaks on läinud sisse Jeesus“ (Hb 6:20).” – Ellen G. White, *Suur võitlus*, lk 489.

Veel kord, kuigi inimestel toona ei olnud kindlasti seda valgust, mis meil täna, said nad piisavalt palju aru teadmaks, et leviitide töö, kes ainsatena võisid pühamus teenida, oli väga tähtis. Nad olid õhinas, et nende kaudu tehakse Jumala tööd.

Rahvas oli võtnud aega olla koos Jumalaga, et lugeda Tema sõna, palvetada, kummardada ja ennast taas Talle pühendada. Kõige selle keskel mõistsid nad, et templi vajaduste rahuldamine oli jäetud hooletusse ning teenistus oli vaja taastada. Nüüd, kui kõik jälle toimis, tundsid inimesed rõõmu, et leviidid saavad nende heaks oma tööd teha. Jumal jättis rahvale väga sügava mulje ja inimesed mõistsid, et tegevused templis olid osa Tema kavandatud kummardamisest.

Kahjuks võetakse evangeeliumitöölisi, Sõna õpetajaid ja muusikuid sageli kui enesestmõistetavaid. Nehemjagi ajal oli leviitide toetamine mõnikord tugev, mõnikord väga nõrk. Leviitidel tuli mitmel korral minna tagasi muu töö juurde, et oma peret elatada, sest inimesed lõpetasid kümglise ja annetuste andmise.

Ilma kümglise ja annetusteta ei ole ülemaailmset organiseeritud kogudust. Kui tahame, et meie evangeeliumitöölised jätkaksid, peame võtma kohustuse toetada neid nii rahalise panusega kui ka suusõnalise tunnustamisega. Kogudus ei pruugi kunagi olla täiuslik, kuid see ei tohi kahjustada tõsiasja, et anname Jumalale – nii saab Tema töö üle kogu maailma edeneda.

Toetav mõte: Loe Ellen G. White'i raamatust *Tee Kristuse juurde* peatükki „Kasvamine Kristuses“.

„Kristuse rist on lunastatute uurimisaineks ja lauluks läbi kogu igaviku. Aus-tatud Kristuses näevad nad ristilöödud Kristust. Nad ei unusta kunagi seda, et Tema, kelle vägi lõi ja hoidis ülal loendamatud maailmad ääretus ilmaruu-mis, Jumalast Armastatu, taeva Majesteet, Tema, keda keerubid ja hiilgavad seeravid vaimustatult austasid – alandus selleks, et tõsta üles langenud ini-mene, et Ta kandis patusüüd ja häbi ning et Ta läks niikaugele, et Isa varjas Tema eest oma palge, kui kadunud maailma hädad murdsid Ta südame ja kustutasid Tema elu Kolgata ristil. Tõsiasi, et kõigi maailmade Looja, kõigi inimeste Kohtunik, pani kõrvale oma au ja alandas ennast armastusest ini-meste vastu, äratav pidevalt universumi imetlust ja austust. Kui päästetud vaatavad oma Lunastajale ja näevad Isa igavest au Tema näol; kui nad sil-mitsevad Tema trooni, mis kestab igavesti, ja teavad, et Tema kuningriigil ei ole lõppu, siis alustavad nad taas vaimustatult laulu: „Väärt, väärt on Tall, kes oli tapetud ja on lunastanud meid Jumalale oma kalli verega!“ – Ellen G. White, *Suur võitlus*, lk 651, 652.

Aruteluküsimused:

1. Rääkige klassis õige tasakaalu leidmisest aupaklikkuse ja rõõmu vahel. Või töötage läbi selline küsimus: *Kas aupaklikkus ja rõõm on siiski teineteist välistavad?*
2. Iisraellased püstitasid Jeruusalemma müüri jumaliku kaitse all pühenda-mistseremoonia kaudu ja tunnistasid sellega, et müür on kasutu, kui Jumal seda ei hoia. Saalomon sõnastas selle hästi: „Kui Issand ei ehita koda, tühja vaeva näevad siis ehitajad temaga. Kui Issand ei hoia linna, siis valvab val-vur ilmaaegu“ (Ps 127:1). Mida peaks see meile rääkima ükskõik millisest Issanda heaks tehtud jõupingutusest?
3. Milline osa on muusikal sinu oma koguduse jumalateenistusel?
4. Pühakiri ütleb selgesõnaliselt: Jeesus on meie Ülempreester taevases pühamus. Mida Ta seal meie heaks just praegu teeb? Mida õpetab preest-rite teenistus maapealses templis meile sellest, mida teeb Jeesus meie heaks taevases templis?

3 hoiatust Abhaasias

Loo on kirja pannud Andrew McChesney.

Valentina Dmitrienko ruttas Abhaasia väliturule kavatsusega leida maisi, et küpsetada oma perele lameleibu lepjoškasid. Abhaasia on endisest nõukogude vabariigist Gruusiast lahku löönud piirkond.

Valental ei olnud palju raha ning kuudepikkune relvastatud konflikt tema kodulinna Suhhumis oli tinginud tõsise toidupuuduse.

Valentina leidis ühe naise, kes müüs riidekottide kaupa kuivatatud maisiteri, kuid tal polnud nii palju raha. Ta seisis sõnatult ja mõtles: „Kuidas ma pere ära toidan?“

Järsku tundis naine, et keegi patsutab teda vasemale õlale, ning tema poole pöördus sõbralik, kuid kindlameelne hääl: „Valja, mine nüüd ära!“

Jahmunult pöördus ta ümber. Mitte kedagi ei olnud.

Valentina seisis hetke segaduses, kuid ta mõtted läksid abikaasale Pavelile, kes töötas seitsmenda päeva adventistide pastorina, ja nende 16aastasele tütrele Natašale. Ta vaatas naise poole, kellel oli ihaldusväärne mais.

Taas tundis ta oma õlal patsutust.

„Valja, mine nüüd ära!“

Taibates, et midagi oli valesti, ruttas Valentina turuvärava poole, kuid peatus, et tervitada kahte naabrit, Jurit ja Taisjat. Siis nägi ta ühte naist, kes müüs värskeid tõlvikuid, ja küsis: „Kui palju maksab?“

Ta tundis oma õlal kolmandat korda patsutust. „Valja, mine nüüd ära!“

Valentina hakkas jooksmas. Kaks minutit hiljem kuulis ta üle pea lendava suur-tükiväe mürsu kohutavat vilinat. Veel kaks mürsku järgnesid kiiresti üksteisele.

Valentina peatus, jooksupoolsurnud, kui linnaväljalt kajas vastu vali kõma. Valentina nägi turuplatsilt tõusmas hiiglaslikku suitsu- ja prahipilve.

Pisarad voolasid mööda ta põski, kui ta koju jooksis, palvetades: „Jumal, tänan et sa mu päätsid! Aga kes olen mina? Miks Sa mind kaitsesid?“

Hiljem läks Valentina turuplatsile tagasi ja nägi plahvatanud lõhkekehade tekitatud auke. Kaks auku olid täpselt neis kohtades, kus ta oli seisnud ning maisiteri ja tõlvikuid igatsevi silmi vaadanud.

Seda 1993. aasta päeva meenutades mõtleb Valentina sageli salmle Js 43:2, kus Issand ütleb: „Kui sa lähed läbi vee, siis olen mina sinuga, ja kui sa lähed läbi jõgede, siis ei uputa need sind; kui sa käid tules, siis sa ei põle ja leek ei kõrveta sind.“

„Suurtükiväe mürsk on nagu tuli, mis inimesed kõrvetab, aga Jumal töötab: „Ma olen sinuga,“ ütles Valentina (vasakul). „Anname Jumalale õiguse meid kaitsta, kui käime koos Temaga ja elame koos Temaga. Kogu meie elu on teenimiselu. Miks tuli Kristus siia maailma? Teenima, nagu ütleb Ellen White. See olgu meie elu eesmärk – teenida.“

Ärataganenud inimesed

Hingamispäeva pärastlõuna

Selle nädala õppeaine: Ne 13:1–9; 5Ms 23:4–7; Ne 13:10–14; 4Ms 18:21–24; Ne 13:15–22; Jh 5:5–16.

Juhtsalm: „Ja ma käskisin leviite, et nad endid puhastaksid ja tuleksid väravaid valvama, et hingamispäeva pühitsetaks. Mõtle minu peale, mu Jumal, sellegi pärast, ja ole mulle armuline oma rohke helduse pärast!“ (Ne 13:22).

12. ja 13. peatükki teineteisest lahutavas ajavahemikus pöördus Nehemja tagasi Babülooniassa. Kuigi me ei tea, kui kaua ta ära oli, olid inimesed selleks ajaks, kui ta naasis (tõenäoliselt umbes 430–425 eKr), tagasi libisenud. Kuigi nad olid Jumalaga neil teemadel lepingu teinud – esiteks, et nad ei abiellu ebajumalateenijatega, teiseks, et nad peavad hoolikalt hingamispäeva, ja kolmandaks, et nad kannavad hoolt templi ja selle isikkoosseisu eest kümnise ja annetustega (Ne 10. ptk) – olid nad kõigist kolmest lubadusest üle astunud.

Selleks ajaks, kui Nehemja tagasi tuli, leidis ta, et rahva pühendumine Jumalale oli väga lodev. Inimesed olid lakanud andmast kümnist ja annetusi, olid hakanud templi ruume kasutama muul otstarbel, olid lakanud õigesti hingamispäeva pidamast ja hakanud uuesti abielluma ümberkaudsete rahvastega. Kõige hullem aga, et juhtkond, kelle ta oli kohapeale jätnud, aitas kaasa iisraelaste ja Jumala vahelise suhte vähenemisele. Pole sugugi üllatav, et Nehemja oli rusutud, kui ta avastas, kui palju oli olukord muutunud. Selle asemel aga, et toimunuga nõus olla, tegutses ta veelkord nii, nagu tema iseloom nõudis – Jumala auks.

Selle nädala õppetükki õppides valmistud hingamispäevaks, 14. detsembriks.

Ne 13. peatükk algab murega nende keskel olevate ammonlaste ja moabii-tide pärast (Ne 13:1–13). Loetud salmid ei räägi sellest, et teisest rahvusest või rassist inimesed, kes olid Jumala järgijad, tuli ära ajada, vaid hoopis sellest, et ära saata tuli need, kelle usk oli teistsugune – kes polnud Jumala poole pöördunud, vaid olid ebajumalateenijad. (Vaata ka 5Ms 23:4–7.)

Loe Ne 13:1–9. Kes olid Eljasib ja Toobija? Miks oli vastuvõetamatu see, mida nad tegid? Vaata Ne 2:10, 19; 3:1; 12:10, 22; 13:28.

Nii Eljasib kui ka Toobija on Nehemja raamatus tuntud isikud. Eljasib oli rahva preester ja ühtlasi vastutas ta templi eest. Toobija kohta on öeldud, et ta oli Nehemja ammonlasest vastane, kes oli tuliselt vastu tööle Jeruusalemmas. Eljasibi ja Toobija ühine tegevus annab mõista, et asjasse olid kaasatud abielusidemed.

Teame, et Toobijal oli juudi nimi (mis tähendas „Issand on hea”) ja see tuli tõenäoliselt juutlikust päritolust, kuigi abielu puudutavaid ürikuid pole talletatud. Tema naise perekonna, Aarahi tundmatute järeltulijate kohta usutakse, et nad olid seotud Eljasibi perekonnaga. Lisaks sellele oli Nehemja teise vastase, hooronlase Sanballati tütar abiellunud Eljasibi pojapojaga. Seega oli intriigi ring Nehemja ümber tihe, kuna riigi kõige kõrgemad ametnikud olid suguluses ja liidus Nehemja juhiametiga vastu.

Maavalitseja äraolekul oli ülempreester andnud Toobijale ühe templi ruumi, mis oli mõeldud kümnise, annetuste ja ohvriandide toomise paigaks. Toobija oli ennast templis püsivalts sisse seadnud viisil, mis laskis teda paista rahva ühe juhina. Nehemja vaenlased olid lõpuks saavutanud seda, mida nad kogu aeg olid tahtnud: Nehemja kõrvale tõrjuda ja ise vastutajad olla. Õnneks ei jäänud Nehemja käed rüpes istuma.

Kogu püha ajaloo jooksul lubab Jumala rahvas – olgu siis juudid vanas Iisraelis või kristlased, kes neile Uue Testamendi ajal ja pärast seda järgnesid – ennast väga kergesti kõrvale juhtida, kas pole? Kuidas saame meie nende vigu vältida?

Loe Ne 13:10–14. Mida soovib Nehemja siin parandada?

Lauljad, väravahoidjad ja templi teised sulased pidid minema tööle oma põldudele selleks, et pere ära toita, sest Jumala tööd ei toetatud. Kogu kümnise ja annetuste süsteem, millele oli nii suure vaevaga alus pandud, oli laostunud. Nehemjal tuli otsast alustada. Asjade välja viskamine templi ruumist näitab meeleheidet.

„Väärkasutuse tõttu oli teotatud nii templit kui ka rahva ohvriande. See oli halvanud rahva ohvrimeelsust. Inimesed olid kaotanud agaruse ja tuliduse ega soovinud enam maksta kümnist. Issanda koja varakambreisse toodi vähe vahendeid; paljud lauljad ja teised templisulased olid jäänud ilma piisavast sissetulekust ning Jumala tööst lahkunud, et hankida elatist mujalt.“ – Ellen G. White, *Prohvetid ja kuningad*, lk 670.

Tore on näha, et kogu Juuda tuli jälle kokku ja taastas selle, mis oli laastatud. Inimesed olid Nehemja poolel Toobija ja Eljasibi vastu, sest küllap nad mõistsid, et Nehemja tegi rahva kasuks kõik, mis suutis. Lisaks sellele usaldas Nehemja templi maavalduse ülevaatajate kohad inimestele, keda ta pidas truudeks ja usaldusväärseteks. Neile anti ülesanne koguda kokku kümnised ja annetused, tagada kokkutoodu korralik ladustamine ning jagada vahendeid sobivate osade kaupa. Võiksime öelda ka nii: Nehemja tuli ja juuris näiliselt ühe hoobiga välja korrumpeerunud juhtkonna süsteemi.

Kuigi Nehemja määras ustavad mehed templi asju ajama, ei kaotanud korrumpeerunud Eljasib oma ametikohta, sest see läks edasi Aaroni pärivusliini mööda. Tema töö templis võis Nehemja hinnanguil olla vigane (ta määras ametisse teisi, kes nii mõnegi ülempreestrikohuse enda peale võtsid), kuid ülempreester oli ikkagi Eljasib.

Nehemja oli palvetanud: „Mõtle, mu Jumal, minu peale selle pärast! Ära kustuta mu häid tegusid, mis ma olen teinud oma Jumala koja ja selle teenistuse heaks!“ (Ne 13:14). Mis oli selle palve juures väga inimlik?

Nehemja templiteenistuse reform sisaldas kümnise ja annetuste juurutamist.

Loe 4Ms 18:21–24; MI 3:10; Mt 23:23; 1Kr 9:7–14, 2Kr 9:6–8 ja Hb 7:1. Mida õpetavad need piiblisalmid meile kümnise ja annetuste olulisuse kohta nii templiteenistuses kui ka tänapäeval?

Ilma kümnist ja annetusi kogumata poleks tempel saanud toimida. Kui lõpes kümnise toomine, lagunes teenistus ning kogu jumalakummardamise süsteem oli ohus. Kui templi isikkoosseis läks tööd otsima, et perekonda ülal pidada, ei suutnud nad keskenduda templi eest hoolitsemisele. Järelikult kahanes Jumala kummardamine.

„Kümnise süsteem on ilus oma lihtsuses. Selle õiglustunne avaldub proportsionaalses nõudes rikkale ja vaesele. Proportsionaalselt, vastavuses sellega, kuidas Jumal on andnud meile kasutada Tema omandust, tuleb meil Talle kümnis tagastada.

Kui Jumal kutsub meid üles kümnist andma (MI 3:10), ei manipuleeri Ta meie tänuikkuse või heldekäelisusega. Kuigi tänuikkus peab olema kõige selle osa, mida me Jumalale väljendame, anname me kümnist sellepärast, et Jumal on nii käskinud. Kümnis kuulub Issandale ja Tema nõudel anname selle Talle tagasi.“ – *Seventh-day Adventists Believe...* (2. tr; Boise, Idaho: Pacific Press®Publishing Association, 2005), lk 304.

Nii nagu juhtus iisraellaste templiga, niisamuti kahaneb meie kogudus, kui liikmed ei anna kümnist ja annetusi. Meie koguduse teenistused ei toimi ilma inimesteta, kes saavad tasu selle eest, et nad panustavad oma aja kvaliteet-
sesse Jumala evangeeliumitöösse, planeerimisse ja koguduse haldamisse. Jumalakummardamine väheneks ka kvaliteedilt. Kuid tähtsaim on, et ilma kümnise ja annetusteta ei eksisteeriks evangelismi.

Pealegi anname kümnist, sest Jumal kehtestas oma Sõnas selle süsteemi. On kordi, mil Jumal ei selgita, miks Ta midagi sisse seab. Ta ootab meilt usaldamist, et Tema kontrollib asja. Võime süsteemi toimimise põhjused välja selgitada ja olla neist informeeritud, kuid siiski tuleb see usaldada Tema kätte.

Miks on kümnise andmine meie vaimulikkuse jaoks nii tähtis ja kuidas mõõdab see meie usaldust Jumalasse?

Loe Ne 13:15, 16. Millist probleemi Nehemja siin käsitleb?

Pole kerge Jumala eest seista, kui oled vähemuses. Kuna Jumal ütles, et hingamispäev on püha päev, mil keegi ei pidanud mingit tööd tegema, kavatses Nehemja tagada, et seda korraldust Jeruusalemmas täidetaks. Kahtlemata tundis ta moraalset kohustust võtta seisukoht, mille ta võttis, ja tegutseda seejärel vastavalt.

Hingamispäev oli tehtud loomisinädala haripunktiks, kuna tegemist oli erilise päevaga. Inimesed pidid sel ajal Jumalaga koos olles saama elustust ja kosutust viisil, kuidas nad oma tööde-tegemiste ja muude maiste toimingute ajal seda ei saanud.

On öeldud, et „rohkem kui Iisrael hoidis hingamispäeva, hoidis hingamispäev Iisraeli.“ Mõte on selles, et seitsmenda päeva hingamispäev oli ja jääb jõuliseks vahendiks, mis aitab hoida elavana nende usku, kes püüavad seda Jumala armu kaudu pidada ning tunnevad rõõmu füüsilisest ja vaimulikust kasust, mida see meile pakub.

Loe Ne 13:17–22. Mida teeb Nehemja selleks, et lõpetada „ostmine ja müümine“ hingamispäeval?

Kuna Nehemja on Juudamaa maavalitseja, näeb ta enda osa reeglite täideviijana. Juudamaa seaduste aluseks oli Jumala seadus, seetõttu hakkas ta seaduse eestkostjaks, sealhulgas hingamispäeva eestkostjaks. Võib-olla, kui Juuda suurnikud oleksid seisnud vastu ülempreestri valla päästetud rikutusele, ei oleks Nehemja ennast sellisest olukorrast leidnud. Kuid juhatajad ja suurnikud (keda ehk häiris ka ninanips, mida Nehemja neile varem vaeste pärast oli andnud) ei hakanud tõenäoliselt vastu muutustele, mida Eljasib ja Toobija sisse tõid.

Nehemja noomib kõigepealt suurnikke ja annab siis korralduse väravad sulgeda ning panna väravaisse vahipostile valvurid. Kui turuplats kandub lihtsalt linna müüride vahelt müüridest väljapoole, võtab ta ette veel karmimad meetmed ja ähvardab järgmisel hingamispäeval pista käe kaupmeeste külge. Nehemja pidi olema sõnapidaja mees, sest kaupmehed said asjast aru ja siit alates enam hingamispäeval ei tulnud.

Nehemja innukus hingamispäeva suhtes on imetlusväärne. Nehemja hoolis hingamispäeva õigesti pidamisest nii kirglikult, et ta lausa lubas „pista oma käe“ teistest rahvustest kaupmeeste „külge“. Võiksime öelda ka nii: ta oleks isiklikult sekkunud juhul, kui ta oleks nad hingamispäeval veel kord tabanud linnavärvais või linnas. Maavalitsejana oli tal ametlik kohustus tagada, et korraldust õigesti peetaks.

„Nehemja noomis kõhklematult neid kohustuse hooletusse jätmise pärast. „Mis kõlvatu tegu see on, mida te teete, et te hingamispäeva teotate? küsis ta karmilt. „Eks teinud teie vanemad nõndasamuti ja eks lasknud meie Jumal tulla kogu selle õnnetuse meie ja selle linna peale? Ja hingamispäeva teotades te suurendate veelgi viha Iisraeli vastu.“ Seejärel käskis ta: „Niipea kui Jeruusalemma värvais hingamispäeva eel on läinud pimedaks, lukustage väravad ja need jäägu suletuks, kuni hingamispäev on möödas!“ Usaldades oma sulaseid rohkem kui Jeruusalemma kõrgeid ametnikke, pani Nehemja sulased värvate juurde valvama korralduste täitmist.“ – Ellen G. White, *Prohvetid ja kuningad*, lk 671, 672.

Nehemja hoiatus hingamispäeva teotamise eest koos teiste hoiatustega seda päeva mitte rikkuda, kandus ilmselt kajana läbi ajastute Jeesuse ajani. Teame seda, sest evangeeliumid kujutavad Jeesust ikka ja jälle heitlemas usujuhtidega hingamispäeva õige pidamise pärast.

Loe Mt 12:1–8; Mk 3:1–6; Lk 6:6–11 ja Jh 5:5–16. Mis oli siin põhiküsimus ja kuidas aitab muistse Iisraeli ajaloo mõistmine meile selgitada, miks see võitlus esile kerkis?

Oma innukuses (kuigi ekslikus innukuses) tagada, et hingamispäeva ei „rüvetataks“, olid need usujuhid nii fanaatilised, et süüdistasid „hingamispäeva isandat“ Jeesust (Lk 6:5) sellest üleastumises. Näeme siit, kuidas millegi heaga võib minna nii kaugele! Irooniline on, et samal ajal, kui paljud sellised inimesed väljendasid seaduse pärast suurt muret, unustasid nad seaduse „kaalukama osa“, „õigluse ja halastuse ja ustavuse“ (Mt 23:23).

Kuidas saame üksikisikuina – ja kogudusena – olla hoolsad, et me ei teeks sama viga, mida tegid need mehed, kas siis hingamispäeva või millegi muu suhtes, mis on meie uskumist mööda tähtis usuasi?

Reede, 13. detsember

Toetav mõte: Ellen G. White, 'i raamatust *Tee Kristuse juurde* peatükk „Rõõm Issandas“, lk 115–126.

„Kui ta kõneles Jumala käskudest, hoiatustest ja hirmsatest karistustest, mis olid tabanud Iisraeli minevikus just selle patu pärast, ärkas kuulajate südame-tunnistus. Algas usupuhastus, mis pööras neilt Jumala meelepaha ning tõi kaasa Tema heakskiidu ja õnnistuse.

Pühis ameteis oli mitmeid, kes palusid luba jätta enda kõrvale oma paganlik naine; nad väitsid, et neil polnud luba naist hüljata. Kuid selles asjas ei tehtud kellelegi, kes oli sünni poolest või ametilt kõrgem, mingit erandit. Kui mõni preester või ülem keeldus katkestamast sidet ebajumalakummardajatega, kõrvaldati ta otsekohe Issanda teenistusest. Üks ülempreestri pojapoeg oli abiellunud kurikuulsa Sanballati tütreaga. Ta vallandati ametist ja saadeti viivitamatult Iisraelist välja. „Mu Jumal, pea neid meeles,“ palus Nehemja, „et nad on rüvetanud preestriametit ning preestrite ja leviitide lepingut!“.“ Ellen G. White, *Prohvetid ja kuningad*, lk 673, 674.

Aruteluküsimused:

1. Loe äsjast Ellen G. White'i tsitaati. Rääkige klassis selle üle, mida Nehemja teie meelest tegi, tegemata erandeid isegi nende jaoks, kes näisid oma naisi tõeliselt armastavat ega tahtnud neist lahutada. Kas arvate, et Nehemja oli liiga käre, liiga järeleandmatu ja oleks võinud teha mõne erandi? Miks või miks mitte? Samas kontekstis: kuidas rakendab kogudus distsipliini armastuses ja arusaamises ning on samas püsiv ega madalda Jumala tõe taset?
2. Ehkki teame, et seitsmenda päeva hingamispäeva pidamine ei ole kuidagi käsumeelne – samamoodi, nagu ei ole käsumeelne himustamisest, varastamisest või valetamisest hoidumine –, kuidas vaadata ette, et me ei muudaks hingamispäeva pidamist (või kuulekust ükskõik, millisele käsule) niisuguseks, et sellest saab käsumeelsus? Miks on kõige tugevamaks kaitseks käsumeelsuse lõksu eest see, kui hoiame alati silme ees risti ja seda, mida Kristus meie heaks ristil tegi?
3. Kuidas hoida ennast samas ohust, mis tuleb aeglasest, kuid pidevast järeleandmistest tegemisest; sellest, millele Nehemja vastu oli?

Õnneliku kodu saladus

Loo on kirja pannud Andrew McChesney.

Kodu ei olnud Hazel Moyo jaoks õnnelik koht. Tema isa jõi ning ema ja isa tülit-sesid sageli. Nad elasid Zimbabwe väikelinnas Gwandas. Hazel igatses õnneliku perekonna järele.

14aastaselt langetas Hazel otsuse, vallandades sündmusteahela, mis pidi muutma tema kodu igaveseks. Ta hakkas käima kirikus. Ta nägi teisi lapsi püha-päeval jumalateenistusele minemas ja temagi tahtis minna. Niisiis võttis tüdruk 9aastase venna käre otsa ja läks.

Pärast keskkooli lõpetamist nägi Hazel ajalehes seitsmenda päeva adventis-tidele kuuluva Solusi Ülikooli kuulutust; see kool asus tema kodust umbes kahe ja poole tunnise bussiteekonna kaugusel. Ta kohtus ülikooli värbajatega siis, kui nad tema kodulinna külastasid, ja tema isa oli nõus tasuma õppemaksu.

Solusis ühines Hazel peagi laulurühmaga ning küsis neilt palju küsimusi hin-gamispäeva kohta. Üks grupi liige, noor abielus pastor Elyght Nyatanga ütles: „Tahaksin, et selline tüdruk oleks mu tütar.“ Ta ütles: „Hakkan igal kolmapäeval palvetama ja paastuma tema Jumala tundmise pärast.“

See mõte meeldis veel viiele grupiliikmele ja koos Hazeliga löid nad kaasa.

Nad palvetasid ja paastasid kolm kuud. Solusi Ülikoolis oli siis palvenädal ja Hazel ristiti.

Kui Hazel sai 23aastaseks, kinkis Elyght talle Ellen White'i raamatu „Kuulutus noortele“. Hazelit liigutasid õnneliku perekonna kohta antud nõuanded. Tema tahtis õnnalikkude perekonda.

„Õppisin sellest, kuidas käituda vihase lapsevanemaga, kuidas tegeleda mõnin-gate probleemidega, mis sul vanematega on, ja kuidas väljendada oma vane-matele austust,“ ütles ta.

Tema üks lemmiklõik ütleb nii: „On palju lapsi, kes tunnistavad suuga, et nad tunnevad tõe, kes aga ei anna vanematele sellist lugupidamist ja armastust, mis kohane, kes ilmutavad isa ja ema vastu üsna vähe armastust ega austa neid sellega, et viivitavad nende soovide täitmisega või ei püüa kergendada nende murelikkust.“ (Lehekülj 331.)

Rõõm hakkas täitma Hazeli kodu siis, kui ta tegi selle raamatu nõuannete järgi.

Koolivaheajal kutsus Hazel oma vanemad ka õhtul enne magamaminekut Piiblit lugema ja palvetama. Nad olid nõus! Järgmisel õhtul palus ema jälle Haze-lil Piiblit lugeda ja palvetada. Varsti hakkas kogu pere pidama ühiseid õhtu- ja hommikupalvusi.

Nüüd täidab kodu õnn ning Hazel palvetab, et tema perekond tuleks ristimisele.

„Nüüd oleme õnnelik perekond – selline pere, millist olen alati tahtnud,“ ütles Hazel.

Osa 2015. aasta kolmeteistkümnenda hingamispäeva annetustest läks Solusi Ülikooli tarbeks, et kahekordistada selle söökla suurus 500 istekohalt 1 000-le. Täname teid misjoniannetuste eest, mis võimaldavad sellistel adventkoolidel nagu Solusi töötada koos Püha vaimuga, kes muudab perekondi igaviku jaoks.

Halbade otsustega tegelemine

Hingamispäeva pärastlõuna

Selle nädala õppeaine: Ne 13:23–25; 5Ms 7:3, 4; 2Kr 6:14; Esr 9. ja 10. ptk; 1Kr 7:10–17.

Juhtsalm: „Ning ütlesin: „Mu Jumal! Ma häbenen ja mul on piinlik tõsta oma palet sinu poole, mu Jumal! Sest meie pahateod ulatuvad meil üle pea ja meie süü on tõusnud taevani“ (Esr 9:6).

Esra ja Nehemja said juhtideks kogukondades, kus segaabelud mitte-iisraellastega olid saanud normiks. Mõlemale juhile tegi see kõvasti muret, kuna nad tahtsid suunata rahvast ligemasse suhtesse Jumalaga. Nad olid teadlikud negatiivsest mõjust, mis mitteusklikel või ebajumalateenijatel oli Iisraeli rahvale, sest nad olid näinud selle kohutavat toimet ajaloo jooksul. Kaanlaste usundid levisid kogu Iisraelis sinnamaani, et Baali ja Ašerat kummardati igal kõrgemal künkal. Pealegi oli mõju, mis oli paganlikel abikaasadel Iisraeli perekondades, kahjulik. Bileam andis moabiitidele nõu saata oma naised iisraellaste juurde, sest oli kindel, et iisraellased pööravad Jumalale selja, kui neisse naistesse armuvad. Kahjuks oli tal õigus. Abikaasad ei mõjuta mitte ainult teineteist, vaid oma lastegi usku.

Mida teevad Esra ja Nehemja Iisraeli segaabelude puhul? Kas löövad käega või astuvad vastu? Sellel nädalal vaatleme, mismoodi need kaks juhti seda küsimust käsitlesid.

Selle nädala õppetükki õppides valmistud hingamispäevaks, 21. detsembriks.

Loe Ne 13:23–25. Mis siin toimus ja kuidas selgitame Nehemja reageeringut olukorrale?

Kuna need lapsed ei rääkinud aramea keelt (keelt, mida kasutati vangipõlve ajal) ega heebrea keelt, ei suutnud nad aru saada Pühakirja õpetustest. Tegemist oli tõelise probleemiga, sest Jumala ilmutuse tundmine võis niiviisi moonuda või lausa kaduda. Kirjatundjad ja preestrid selgitasid Toorat enamasti aramea keeles selleks, et jutlus oleks inimestele selgem. Kuid kuna emad pärinesid Ammonist, Asdodist või Moabist ning olid esmased laste eest hoolitsejad, pole üllatav, et lapsedki ei rääkinud oma isade keelt. Keel, mida räägime, kujundab meie arvamuse mitmesuguste mõistete kohta, sest kasutame vastava kultuuri sõnavara. Piibli keele kaotamine tähendab rahva eristaatuse kaotamist. Seega oli Nehemja jaoks mõeldamatu, et perekonnad kaotasid puutepunkti Jumala Sõnaga ja järelikult oma ühenduse elava Jumalaga, heebrealaste Issandaga.

Piibli õpetlased osutavad arusaamale, et Nehemja tegevus oli tõenäoliselt inimeste avalik häbistamine, mis oli tollel ajal kehtiv karistus. Kui öeldakse, et Nehemja „riidles nendega ja sajatas neid“, siis ei peaks me mõtlema, et Nehemja kasutas ropendamist ja vandesõnu, vaid hoopis seda, et ta ladus nende ette lepingu needused. 5Ms 28. peatükk reastab needused, mis võivad tabada lepingu rikkujaid. On väga võimalik, et Nehemja kasutas Piibli sõnu, toomaks inimesi nende valede tegude ja viletsate valikute tagajärgede tajumisele.

Lisaks, kui tekst ütleb, et Nehemja „peksis neist mõningaid mehi ja katkus neilt karvu“ (Ne 13:25), peaksime – selle asemel, et pidada Nehemjat raevukaks ja metsistunuks – tähele panema tõsiasja, et peksmine oli avaliku karistamise ettenähtud vorm. Sellist käitumist rakendati neist ainult „mõningate“ puhul, mis tähendab juhte, kes põhjustasid või soodustasid väärat käitumist. Need teod väljendasid avalikku häbistamist. Nehemja tahtis tagada inimeste arusaamise oma valikute tõsidusest ja neist tulenevatest tagajärgedest.

Kuidas peaksime meie reageerima siis, kui näeme seda, mis meie usku must mööda on koguduses väärtegu?

Loe Ne 13:26, 27. Kui tähtis koht on piibellikul ajalool meie teavitamise osas õigelt rajalt kõrvale kaldumise ohtudest? Mida neis salmides näeme?

Saalomoni viisid tema langetatud valikud sügavale pattu. Täpsem oleks öelda, et Saalomon põhjustas oma kokkuvarisemise ise, kuna oli sõnakuulmatu korraldusele, mille Jumal oli Iisraeli kuningatele andnud: „Ja tema ärgu võtku enesele palju naisi, et ta ei taganeks usust“ (5Ms 17:17). Saalomoni elu kasutatakse negatiivse näitena: ta abiellus rohkem kui ühe naisega, kuid veelgi kõnekam, nagu Nehemja rõhutab, oli see, et ta valis naised, kes ei olnud Jumala kummardajad.

Miks tegi Nehemja õigesti, kui ta heitis rahvale ette segaabieliu paganatega? 1Ms 6:1–4; 1Ms 24:3, 4; 1Ms 28:1, 2; 5Ms 7:3, 4 ja 2Kr 6:14.

Korraldust, et segaabieliu ei sõlmitaks, ei antud rahvusluse, vaid ebajumalateenistuse pärast. Piiblis on inimesi, kes abiellusid mitte-iisraellastega. Mooses abiellus Midjanimaa naise Sipporaga; Boas abiellus Moabist pärit Rutiga. Selle korralduse puhul on kõne all hoopiski mure, et abiellutakse kellegagi, kelle usk on teistsugune või kes polegi usklik. Probleemiks oli tõsiasi, et Esra ja Nehemja ajal valisid inimesed abielluda kellegagi, kes ei uskunud Jumalat. Richard M. Davidson väidab raamatus *Flame of Yahweh* (Peabody, Mass.: Hendrickson Publishers, 2007) nii: „Eedenlik plaan abieliu jaoks... kutsus kaks abielupoolt nii vaimuliku usu kui ka muude põhiväärtuste poolest täiendavasse terviklikkusesse“ – lk 316. Kõnealuse loo paganlikud naised ei kavatse nudki ebajumalakummardamisest loobuda. Järelikult oli Nehemja inimeste valikute pärast vist pigem kurb kui vägivaldne, sest tema jaoks näitas see vajakajäämist tõelises Jumalale pühendumises.

Piibel annab meile eeskirjad eluviiside jaoks, mis hoiavad meid Jumala juures ning on mõeldud meie õnne suurendamiseks. Korraldus olla abikaasaga võrdses ikkes aitab meid suunata paremasse ellu ja tugevdada teineteise pühendumist Jumalale.

Millised põhimõtted saame neist kirjapanekutest tuua enda jaoks tänapäeva, mis aitavad kaitsta meie ja meie perekonna usku?

Loe Esr 9. ptk. Kuidas reageerib Esra, kui saab kuulda iisraellaste segaabeludest? Esr 9:1 ja 2 ütlevad, et inimesed „ei ole endid eraldanud“. Sõna „eraldanud“ kasutatakse ka sellistes piiblisalmides nagu 3Ms 10:10, 11:47, 2Ms 26:33, 1Ms 1:4, 6, 7, 14, 18. Millele vihjab selle sõna kasutamine olukorras, kus usklik abiellub uskmatauga?

Inimesed astusid Esra juurde segaabelude asjus. Sõnastus, mida nad kasutasid jäledusi tegevaid rahvaid loetledes, näitas, et nad olid Toorast teadlikud, sest see loetelu on võetud otse Piiblist kirja pandust. Huvitav on, et sõnumi töid Esrale tsiviiljuhid, sest isegi rahva vaimulikud juhid – preestrid ja levii did – olid selles üleastumises süüdi.

„Uurinud tegureid, mis olid üldse põhjustanud Babüloonia vangipõlve, oli Esra leidnud, et Iisraeli ärataganemine oli suurel määral seotud segunemisega paganlike rahvastega. Ta oli märganud, et Jumala käsu kohaselt end ümbritsevaist rahvastest lahus hoides olnuks nad säästetud paljudest kurbadest ja alandavatest kogemustest. Kuuldes nüüd, et mineviku õppetundidest hoolimata olid silmapaistvadki mehed julgenud rikkuda ärataganemise tõkkeiks antud seadusi, läks Esra sisimas keema. Esra mõtles, kui hea oli Jumal, kes andis oma rahvale jälle kannakinnituse kodumaal, ning teda valdas õiglane pahameel ja kurbus nende tänamatuse pärast.“ – Ellen G. White, *Prohvetid ja kuningad*, lk 620.

Sõna „eraldama“ kasutatakse kontrastsete üksuste puhul. Tegelikult tähendab see täielikku vastandumist. Selle väitega tunnistasid inimesed eelneva mõistmist ja Jumala korralduse – hoida eemale väärreligioonidest – tundmist. Nad said aru, kuidas mitte keegi ei võinud öelda, et tema vastakate uskumustega abikaasa ei mõjutanud abielusuhet ega laste kasvatamist. Nad tajusid, kui tõsiseks oli olukord muutunud.

Mida saame meie teha püüdluste heaks hoida oma usku oma kodus ja perekonnas elavana, isegi juhul, kui oleme möödani kus langetanud valesid otsuseid?

Loe Esr 10. ptk. Kuidas püüdsid Esra ja juhid lahendada segaabielude probleemistikku?

Üheskoos otsustas terve rahvakogu saata võõramaa naised minema. On üllatav, et selle plaaniga nõustusid needki, kes olid võõraste naistega abielus, välja arvatud neli meest, keda nimetatakse Esr 10:15 nimepidi. Juudid lubasid saata oma abikaasad ära ning selle plaani elluviimiseks kulus kolm kuud. Lõpuks saatis 113 juudist meest oma naise ära (Esr 10:18–43). Viimane salm ütleb huvitavalt (Esr 10:44), et mõningates segaabieludes olid juba lapsed. Meie jaoks tundub mõistuspäratu või lausa ebaõige saata emad koos lastega perekondade juurest ära. Peame aga meeles pidama, et tegemist oli ebahariliku ajaga, mil Jumal alustas juudi rahvaga algusest, ja teatud mõttes alustasid ka nemad Jumalaga algusest. Täielikuks järelkäimiseks nõudis Jumal põhjalikke meetmeid.

Esr 10:11, 19 kasutatud erilisi sõnu „lahutage endid“ (*badal*) ja „saadavad ära“ (*yatza'*) ei kasutata Piiblis kuskil mujal abielulahutuse kohta. Esra pidi teadma, milline oli tavaline sõnakasutus lahutuse puhul, kuid ta valis seda mitte kasutada. Seega on ilmne, et Esra meelest olid eelmainitud abielud kehtetud juhul, kui leiti, et need olid vastuolus Toora korraldusega. Teisisõnu, need abielud tühistati, kuna olid seadusega vastuolus. Tegemist oli kehtetute abielude lõpetamise protsessiga. Samas ei anta meile teada, mis sai naistest ja lastest ning millist mõju avaldas see tegu kogukonnale. Tolle aja tava kohaselt pidanuksid endised abielumehed hoolitsema endiste naiste ja nende laste üleandmise eest. Naised läksid tavaliselt tagasi isakoju, kust nad olid tulnud.

Ajapikku aga hakkas nii mõnigi juudi mees taas abielluma uskmatusena ja võib-olla tõi mõni tagasi naise, kelle oli ära saatnud. Inimolemusest tingituna on lahendused tihti põgusad ning Jumalale pühendumine käib üles-alla tsükliks. Needki meist, kes arvavad end olevat tugevad usklikud, peavad möönma, et oleme läinud läbi ajajärgudest, mil olime Jumalale vähem pühenenud ja mil meie teekonda koos Temaga oleks võinud täpsemalt nimetada puudulikuks. Kahjuks heitleb inimene Jumala asetamisega esikohale.

Milline on olnud sinu kogemus „Jumalale vähem pühendunud olemise ajajärgudega“? Mida oled neist kogemustest õppinud?

Sellest, mida oleme näinud segaabielse probleemi käsitlemisel Esra ja Nehemja ajal, on selge, et Jumal võtab abielu tõsiselt, ja nii peaksime tegema meiega. Peaksime võimaliku abielupartneri osas palvemeelselt kaalutlema ja kaasama Jumala otsuse langetamisse. Ning peaksime otsustama olla truud Jumala põhimõtetele, mis hoiavad meist eemal palju kurbust ja viletsust.

Vaata, kuidas käsitleb Paulus temaatikat, kui kristlasel on uskmata abikaasa. Õpi hoolega tundma 1Kr 7:10–17. Missugune peaks olema meie lähenemisviis abieludele, mis tänapäeval veavad võõras ikkes?

Kuna Piiblis ei ole täpselt väljatöötatud korraldust, mida meil tuleks teha erinevatest uskkondadest pärit inimeste abieluga, oleks väga mõistmatu ning nende piiblisalmide kavatsusele ja nendes väljendatud põhimõtetele vastu pörkuv hakata nõudma, et uskmatust abikaasast lahutamine on asjade õige käik ning Esra poolt kirjanandu põhjal soovitatav. Esra ja Nehemja olukord oli kunagine sündmus ja vastas Jumala tahtele (Esr 10:11), sest kogu Iisraeli kogukonna tulevik ja jumalakummardamine olid ohus. Nad kaotanuksid oma identiteedi elava Jumala kummardajadena.

Teame, et juutide asunduses Elefantiinis Egiptuses (Esra ja Nehemja jaoks kaasaegne) lubasid juhid segaabielseid ja lühikese ajaga arenes välja sega-usk; usuti Jahvet ning Tema paganlikku kaasat, jumalanna Anati. Pealegi oli ohus Messia liin. Seega ei saa seda kunagist sündmust võtta abielude ja perekondade purustamise eeskirjana iga kord, kui usklik abiellub uskmatauga. Küll aga näitab sündmuse kirjanek, kui kõrgelt hindab Jumal abielupartnerite ühes ikkes vedamist. Saatan on õnnelik, kui astume abiellu inimesega, kes ei julgusta meid Jumalale pühendumisele, sest Saatan teab, et siis, kui mõlemal abikaasal on sama veendumus, on nad Jumala misjonitöös tugevamad kui juhul, mil ainult üks on ustav.

Samal ajal kui Piibel annab sõnaselgelt nõu mitte hakata võõras ikkes vedama (2Kr 6:14), leiame sealt lõike, kus pakutakse armu neile, kes on valinud teistmoodi. Jumal annab jõudu neile, kes on abiellunud uskmatauga, olla ustav Jumalale ja oma abikaasale. Jumal ei löö meile käega ka siis, kui langetame valikuid, mis on Tema tahte vastu; kui me Temalt abi palume, siis Ta annab meile seda. See ei tähenda, et me teeme, mida tahame, ja ootame siis, et Jumal meid ikkagi õnnistaks; küll aga tähendab see, et kui me tuleme Tema juurde abi vajavana ja alandliku südamega, kuuleb Ta alati. Ilma Jumala armuta ei oleks meie kellegi jaoks lootust, sest me kõik oleme patused.

Toetav mõte: Ellen G. White'i raamatust *Prohvetid ja kuningad* peatükk „Usu-puhastus“, lk 669–678.

„Usinus Jumala poolt antud kohustuste täitmisel kuulub tähtsa osana tõelise usu juurde. Inimesed peaksid nägema olukordades Jumala töövahendeid, millega teostada Tema tahet. Kiire ja otsustav tegutsemine õigel ajal saavutab hiilgavaid võite, samas põhjustab viivitamine ja käegalöömine ebaõnnestumist ning häbistab Jumalat. Kui Jumala töö juhid ei tegutse innukalt, vaid on ükskõiksed ja eesmärgitud, on ka kogudus hoolimatu, loid ja lõbuarmastav. Ent kui juhid otsustavad pühalikult teenida Jumalat ja ainult Teda, on rahvaski üksmeelne, lootusrikas ja agar.“

Jumala Sõnas leidub rohkesti ebaharilikult teravaid vastuolusid. Jumala sõna räägib paralleelselt patust ja pühadusest, et neid kõrvutades oskaksime hoiduda ühest ja vastu võtta teise. Samad leheküljed, mis kõnelevad Sanballati ja Toobija vihast, petlikkusest ja äraandlikkusest, kirjeldavad Esra ja Nehemja suursugusust, andumust ja eneseohverdamist. Meile on jäetud vabadus jäljendada emba-kumba eeskujut. Samuti esitatakse Piiblis külg külje kõrval Jumala käskudest üleastumise kohutavad tagajärjed ning sõnakuulmisega kaasnevad õnnistused. Meil endil tuleb otsustada, kas soovime tagajärgede all kannatada või tulemustest rõõmu tunda.“ – Ellen G. White, *Prohvetid ja kuningad*, lk 676.

Aruteluküsimused:

1. Kui me neid lugusid lugesime, näis ilmne, et neist inimestest paljude jaoks ei olnud Jumalale pühendumine esikohal, mistõttu nad valisid paganliku naise. Esra ei jäta inimesi lihtsalt nende enda kavandatusse, vaid püüab neid parandada ja õigesse rööpassse seada lootuses, et muutus tuleb. Kas muutus ilmnes ikkagi päriselt? Kui inimeste käitumist muudeti, kas nad muutusid seesmiselt? Kas nende pühendumine Jumalale kasvas päriselt? Mis tõendab seda, et paljud neist tegelikult ei muutunud? Mida saame nende vigadest õppida selle kohta, kui tähtis on tegelik südamemuutus?
2. Kuidas saame oma koguduses aidata inimesi, kes võib-olla maadlevad probleemidega, mis tulenevad mõtlematult abiellu astumisest?
3. Kuigi Jumala põhimõtted on igavesed ja absoluutsed, on kultuurid küllaltki erinevad. Miks peame neid erinevusi silmas pidama siis, kui püüame Jumala põhimõtteid oma ellu ja olukordadesse rakendada?

Jumala matemaatika

Selle loo on kirjutanud Andrew McChesney.

Jannie Bekker, voogavate blondide juustega peen lõuna-aafrikanna, lähetati Vietnami pealinna koos 2 miljoni USA dollariga ja olulise ülesandega rajada seitsmenda päeva adventistide koguduse esimene „suurlinna mõjukeskus“ Kagu-Aasia riigis.

Bekker nägi aga vaeva sellega, et leida Hanoi sobiv kinnistu. Vabade kinnistute eest küsiti vähemalt 2 miljonit dollarit ja sageli ligines hind kolmele või neljale miljonile dollarile.

Bekker palvetas, kui ta reisis mitu korda Hanoisse Singapuris asuvast adventkoguduse Lõuna- Aasia uniooni peakorterist, kus ta töötab esimehe eriabina.

„Olen juba kaotanud järje, kui mitu reisi ma Vietnami tegin,“ ütles Bekker. „Küllap oli neid kordi 15 –20.“

Bekker määrati oma tööle pärast seda, kui adventkoguduse esimees Ted N. C. Wilson esitas 2014. aastal üleskutse luua Hanoisse kogukonnakeskus, et teenida inimesi. Ta pidas oma kõne pärast Ho Chi Minhi suurlinna külastamist ja linnas märgiliste evangeelsete seeriakoosolekute korraldamist ning palus abi vajalike rahaliste fondide kokkupanemiseks, mis oleksid kohased Lõuna-Aasia Vaikse ookeani divisjoni ja Lõuna-Aasia uniooni sissemaksesummaga. Lõpuks andis ülemaailmne adventkogudus 1 miljoni USA dollarit ning divisjon ja unioon kumbki andsid 500 000 dollarit.

Kuid Bekker ei suutnud leida kinnistut. Kinnisvarad, mida ta üle vaatas, maksid kas liiga palju või oli nende asukoht halb. Üks võimalik tehing kukkus läbi.

Siis tutvustas ühe sõbra sõber Bekkerit arendajaga, kellel oli kinnistu ja kes ehitas sellele seitsmekorruiselisest hoonet. Arendaja tahtis kõige selle eest ainult 1,8 miljonit dollarit. Hetkel, mil Bekker valdust nägi, teadis ta, et see oli just see.

Bürokraatia ja muud takistused lükkasid ostu mitmeks kuuks edasi. Veel üks ostja heitis sellele kinnistule silma ja pakkus suuremat summat raha. Bekker palvetas jätkuvalt ning arendaja jättis lõpuks teise pakkuja kõrvale, öeldes, et adventistide plaan püüdis olla kogukonnale kasuks, mitte aga teha omnikku rikkaks.

Bekker säras 22. mail 2018 rõõmust, kui Wilson ja töö teised juhid avasid seitsmekorruelise hoone, kus hakkab paiknema raamatuladu, tervisliku toidu kauplus, võõrkeelte kool, muusikakool, tervisekeskus, ADRA Vietnami peakorter ning koosolekusaalid kahe koguduse jaoks.

„Jumal murdis läbi palju imelisemal viisil, kui ma iial oodanuks,“ ütles Bekker. „Ta andis meile rohkem kui see, mille pärast me palvetasime. Meie anname kogu au ja tänu Talle.“

Juhid Iisraelis

Hingamispäeva pärastlõuna

Selle nädala õppeaine: *IKn 12:1–16; Ap 15:7–11; Jh 11:46–53; Ne 4. ptk; Esr 8:21–23, 31, 32.*

Juhtsalm: „Siis läks kogu rahvas sööma ja jooma, läkitama teistelegi osa ja pidama suurt rõõmupidu, sest nad mõistsid sõnu, mis neile oli teatavaks tehtud“ (Ne 8:12).

Nii Esra kui ka Nehemja on näited suurtest juhtidest, kes pühendusid Jumalale ja täitsid ülesandeid, mida Issand neid tegema kutsus. Nende armastus Jumala vastu kannustas neis soovi olla truud sulased. Tegelikult on nende ustavus olnud meie uurimises kesksel kohal.

Sellel nädalal vaatleme Piiblis leiduvaid näiteid juhtidest (nende hulgas Esra ja Nehemja). Siinsed õppetunnid ei ole kindlasti ammendavad, sest on palju teisi, kellest võiksime rääkida. Kuid valitud õppetunnid on iga juhi jaoks väga olulised. Sa ei pruugi pidada ennast oma elu konkreetset ajajärgul juhiks, kuid meil kõigil on ühele või teisele inimesele mõju; sellepärast käivad need õppetunnid kõigi kohta.

Nende juhtide loo keskmes on Jumala Sõna. Sõna muutis nende mõtlemist ja elu ning tulemuseks oli hulgaliselt vaimulikku ärkamist ja usupuhastust. Nad võlgnesid kõik selle Jumala Sõnale ja Tema juhistele, mida nad sealt leidsid. Samamoodi on meiega, olgu me kes tahes – meil tuleb olla Jumala Sõna kesksed selles, kuidas me seitsmenda päeva adventistidest kristlastena elame.

Selle nädala õppetükki õppides valmistud hingamispäevaks, 28. detsembriks.

Pühapäev, 22. detsember

Juhtide mõju

Kogu Piibli jooksul leiame näiteid nii headest kui ka halbadest juhtidest ja nii mõnigi kord segunevad hea ning halb. Halvad juhid on ühel või teisel korral teinud midagi head, samas kui head juhid on ühel või teisel korral teinud midagi halba. Pealegi on kõik juhid inimesed ja seega võimelised nii heaks kui ka kurjaks, õigeks ja valeks. Kes poleks öeldu tõepära oma elus kogenud?

Probleem on aga selles, et kui sa oled juht, siis avaldad sa suurt mõju kas heaks või halvaks. On halb, kui sinu mõju kodus, töökohal või kus sa iganes viibid, on negatiivne. Kuid siis, kui oled juhikohal, olgu see koht vaimulikus vallas, poliitikas või mõlemas korraga, on mõju mitmekordne. Seega on väga tähtis kõiges, mida sa teed, aga eriti juhikohal olles peegeldada Pühakirja õpetuste põhimõtteid.

Otsi üles järgmised piiblisalmid. Mis laadi näiteid juhtimisest siit leiame? Kui midagi head, siis selgita, miks oli see hea. Kui midagi halba, siis selgita, miks oli see halb.

Rehabeam (1Kn 12:1–16) _____

Peetrus (Ap 15:7–11) _____

Joosija (2Kn 23:1–10) _____

Deboora (Km 4:1–16) _____

Ahab (1Kn 21:1–16) _____

Käesolev vaatlus on küll pealiskaudne, kuid millised õppetunnid neist lugudest saame selle kohta, mis teeb juhi heaks ja halvaks, ning kuidas rakendada seda teavet enda juures, ükskõik, milline on meie roll elus?

Vaata järgmisi piiblisalme. Mida räägivad need meie juhtidest ja nende mõjust rahvale, kelle üle nad valitsesid?

1Kn 15:26, 34 _____

2Kn 13:1–3 _____

Jh 11:46–53 _____

Kainestav mõte nii mõnegi jaoks meist – ükskõik, mis juhikohal oleme – on tõsiasi, et meie juhtimine kisub inimesi kas vaimulikult madalamale või tõstab neid ülespoole. Kõigil siin esitatud puhkudel oli mõju laastavalt negatiivne.

Veel täpsemalt: meie iseloom ja pühendumine Kristusele muudab neid, kellega lävime. Vaimulike juhtide mõju aitab kaasinimesi Jumalale lähemale, kui juhid ise Jumalat otsivad, või viib kurjuse suunas, kui nad Jumalat ei otsi.

Vastandina täna loetule jääb vääramatuks tõsiasi, et Esra ja Nehemja suhe Jumalaga oli tugev. Juba see, kui palju paastumist ja palvetamist leiame Esrast ja Nehemjast kõnelevais raamatutes, ületab teiste suurte juhtide kohta Piiblis kirja pandu. Rahvas käis koos Jumalaga oma juhtkonna käe all ka juhul, kui kõik polnud täiuslik. Nende elu oli suunatud Jumala poole. Teisest küljest tunnistab tõsiasi, et oli inimesi, keda Esra ja Nehemja ei mõjutanud ega muutnud, sellest, et meie jaoks loeb iseenda usk, mitte kellegi teise oma. Vaata kas või inimesi, kel oli võimalus näha lihasse tulnud Jeesust, kuulda Tema jutlusi ja olla Tema imetegude pealtnägijad või kuuljad, ning kes lõpuks Ta ikkagi hülgasid. Jah, meil on oma osa teha, ükskõik, mis kohal elus oleme, ja meie mõju on kas hea või halb. Kuid lõpuks peab iga inimene ise Jumala ees enda kohta vastust andma.

Mõtle enda mõjusfääris olevatele inimestele. Mismoodi saad oma mõju parandada?

Loe Ne 4. ptk. Mismoodi Nehemja julgus esile tuleb? Mis talle selle julguse andis?

Nehemja astus vastu vaenlastele, kes püüdsid juute heidutada. Nehemja reageeris nii, et seadis inimesed viivitamata võitlusvalmis. Ta ei öelnud lihtsalt: „Hästi, Jumal, aja Sina kõik korda.“ Ta tegi hoopiski inimestepoolse osa. Nehemja jagas kätte mõõgad ja muud relvad, kuigi samal ajal jätkati tööd müüri ehitamisel. Tema juhtimise all ei tõmbunud juudid küüru ega taandunud hirmunult, vaid võtsid sõjariistad julgelt pihku, et ennast kaitsta. Nehemja julgustas temasse uskuvaid inimesi töötama koos temaga ning andis neile vastutuse tegutseda. Ta kinnitas nende jõudu tööd teha, usaldades neile kohustusi ja määrares vastutusalasid. Nehemja polnud inimene, kes oleks teistele ainult rääkinud, mida teha, et siis ise oma tupp peituda. Ta seisis nende kõrval ja tegi sedasama rasket tööd.

Piiblis on räägitud aegadest, mil Jumal käskis inimestel püsida vagusi ja vaadata, kuidas Tema sõdib, ning siis on räägitud paljudest teistest juhtumitest, mil Jumal ütles: „Asu tegutsema, ma annan sulle võidu.“ Peame tegema oma osa, kui tahame näha Jumala päästet ja õnnistusi.

„Põhjus, miks Nehemja vaenlased ei suutnud teda oma võimule allutada, oli Nehemja kindel pühendumine Jumala tööle ja sama kindel usaldus Jumalasse. Loid hing langeb kergesti kiusatusse, kuid kurjusel on raske kinnitada kanda sellise inimese elus, kes sihikindlalt püüab teha õilsat tööd. Pidevalt edasi liikuva inimese usk ei nõrgene, sest ülal, all ja kõige taga näeb ta tegutsemas lõpmatut Armastust nii, et kõik toimub Tema hea tahte kohaselt. Jumala tõelised sulased võivad töötada kõigutamatu kindlusega, sest armutroon on nende alalise usalduse alus.“ – Ellen G. White, *Prohvetid ja kunigad*, lk 660.

Kokkuvõtteks: Nehemja ammutas julgust Jumala reaalsuse ja võimsuse mõistmisest. Ja ometi, nagu näinud oleme, pani Jumala tundmine teda tegutsema ta usu kohaselt.

Kontekst on küll teine, aga kuidas peegeldab järgnev piiblisalm seda, mida Nehemja puhul näinud oleme? „Aga mõni võib öelda: „Sinul on usk, aga minul on teod.“ Näita mulle oma usku lahus tegudest ja mina näitan sulle usku oma tegudega“ (Jk 2:18).

Mida õpetavad need salmid (Ne 2:1–10; Esr 7:8–10) meile nii Esra kui ka Nehemja elu liikumapanevast jõust?

Kõiges, mida Esra ja Nehemja tegid, püüdsid nad näha Jumala tahte täitumist Tema rahva suhtes. Jah, inimesed olid valesti teinud; jah, neid karistati selle pärast. Kuid Jumal, olles ustav oma töotustele iisraellaste käekäiku parandada, avas enda rahvale tee töotatud maale tagasi pöördumiseks ja Tema seatud eesmärkide täitmiseks, juhul kui inimesed Talle truuks jäid. Issand oma tarkuses valis kaks väga pühendunud meest; meest, kes olid milleski Moosese sarnased, et nad etendaksid ülesehitamises kesksel osa, just nagu Ta oli kasutanud Mooset põlvkondi varem erilise ülesande täitmiseks.

Suurtel juhtidel, nagu need kaks meest, on eesmärk. Neil on elus eesmärk, mis suunab iga nende tegu. Võib küll öelda, et Esral ja Nehemjal oli elus eesmärk. Neil oli nägemus sellest, kus nad tahtsid Jumala rahvast näha, ja siis panustasid nad kõik selle eesmärgi täitmisse.

Esra tegi seda Pühakirja tundmaõppimise ja rahvale Sõna õpetamise kaudu. Nehemja julgustas rahvast tegema seda, mis oli õige, ja astuma julgelt välja Jumala eest. Mõlemad mehed tahtsid näha taastatud Jeruusalemma, aga mitte üksnes materiaalsel taastamisel. Nad tahtsid näha ka vaimulikku ärkamist ja usupuhastust selle elanike vaimulikus elus. Sellepärast nad parandasid, manitsesid ja mõnikord nõudsid konkreetset tegevussuunda. Suured juhid usuvad millessegi suuremasse kui tavalisse ja keskpärasesse. Esra ja Nehemja uskusid armastavasse, võimsasse Jumalasse – Jumalasse, kes suudab teha imesid – ning nad soovisid, et igal inimesel oleks Temaga sügav side.

Nehemja raamatu esimesest peatükist alates avaldab lugejale muljet Nehemja pühendumine Jumalale ja tema mure rahva halva olukorra pärast. 1. peatükis ta nutab, kui talle räägitakse iisraellaste raskustest Juudamaal. Ta langeb põlvedele ja töötab teha seda, mida Jumal teda tegema kutsub. Näib, et Nehemjat juhib mõte maailmas midagi muuta. Ta on tegus inimene, tegus Jumala heaks. Nehemja ei pingutanud kõrgema palga või silmapaistvama seisuse pärast (need mõlemad olid tal Pärsias olemas), vaid püüdis midagi muuta sellega, et läks Juudamaale, mitte kuigi õitsvasse paika, kus talle igal sammul vastu seisti. Ta astus edasi usus, vaatamata enda ees olevatele takistustele.

Loe Esr 8:21–23, 31, 32. Kas sa pead Esra otsust kuningale mitte rääkida rumaluseks või vapruseks? Kuidas Esra ja rahvas alandlikkust ilmutasid?

Mõni aeg hiljem võttis Nehemja vastu kuninga pakutud turvameeskonna. Kuid Esra uskus, et Jumal saab ennast kõige paremini näidata juhul, kui nad ei palu kuningalt midagi. Kui nad siis kahjustamatult Juudasse jõudsid, omistati see nende Jumalale. Võib-olla kipume teatud olukordades liiga palju toetuma kaasinimestele ega lase Jumalal ennast piisavalt näidata. Esra valis lasta Jumalal oma töö selles olukorras teha ja tõestas kuningale, et Jumal on tööpoolest võimas Jumal.

Esra ei käitunud aga ülbelt. Ta kutsus inimesed kokku ning nad paastusid ja palvetasid selle olukorra pärast. Nad ei asunud teekonnale enne, kui olid võtnud tõsiselt aega olla koos Jumalaga. Nad tulid Jumala ette alandlikkusega, paludes, et Tema kaitsest saaks Tema väe tunnusmärk, ning Jumal vastas.

Loe Ne 5:14–19. Kuidas Nehemja alandlikkust väljendas?

Tõelised juhid peavad olema valmis ennast alandama ja olema sulased. Asjatundlikud juhid ei nõua ega vaja „tiitlit“, et au saada. Nehemja koja uksed olid avatud ja ta andis inimestele heldelt. Tema usk Jumalasse oli nähtav ning tema imekspandav pühendumine Jumalale oli rahvale eeskujuks. Ta oli tugev isiksus ega sallinud rumalust, kuid ta ei upitanud ennast kellestki kõrgemale. Tal oli tol korral kõrgeim ametikoht Juuda riigis ja ometi oli ta heldekäeline. Sel viisil kajastas ta Jeesuse elu ja õpetusi; Jeesus õpetas, et parim viis juhtida on kaasinimesi teenida. Jeesus tegi seda ja nii tuleb ka meil oma ametipostile vaatamata sama teha.

„Ja Jeesus istus maha, kutsus need kaksteist ja ütles neile: „Kui keegi tahab olla esimene, siis ta olgu viimane ja kõikide teenija!“ (Mk 9:35). Mida õpetavad Jeesuse sõnad meile selle kohta, mida tähendab olla Jumala silmis õige juht?

Toetav mõte: Loe Ellen G. White'i raamatust *Tee Kristuse juurde* peatükki „Eesõigus palvele“, lk 93–104.

„Taastamistöö ja uuendused, mida tegid pagulusest naasnud juudid Serubbaabeli, Esra ja Nehemja juhtimisel, sobib hästi kujutama vaimulikku äratus- ja usupuhanustööd, mida tehakse maailma ajaloo lõpupäevil. Iisraeli jääk oli väikesearvuline rahvas, kes ei suutnud tagasi lüüa vaenlaste rüüstet, ent ometi kavatses Jumal nende kaudu säilitada maa peal Jumala tundmise ja Jumala käsu tundmise. Nad olid tõelise jumalateenistuse ja Jumala Sõna hoidjad. Jeruusalemma müüride ja templi ülesehitamise käigus oli neil vastakaid kogemusi ning neid vaevanud vastuseis oli tugev. Töö juhtide koorem oli raske, kuid vankumatus usalduses liikusid usumehed edasi. Alandliku meelsuse ja kindla usaldusega uskusid nad, et Jumal viib oma tõe võidule. Kuningas Hiskija sarnaselt „kiindus [Nehemja] Issandasse ega lahkunud Tema järelt, vaid pidas Tema kätte... Ja Issand oli temaga“ (2Kn 18:6, 7).“ – Ellen G. White, *Prohvetid ja kuningad*, lk 677.

Aruteluküsimused:

1. Miks tuleb meil teha Jumala ees kõik, mida saame, selleks et olla oma juhtide suhtes toetav?
2. Miks on juhtimisstiil „olla sulane“ väga keeruline, paljunõudev, kuid samas ka palju andev? Miks on väga oluline, et kristlik juht oleks sulane?
3. Nehemja palvetas oma raamatu alguses, lõpus ja vahepeal. Mõlemad mehed – nii Esra kui ka Nehemja – olid palveinimesed. Loe hoolikalt ära, mitu korda on Esra ja Nehemja raamatutes nimetatud sõna „palve“ või „palvetas“. Need juhid palvetasid pidevalt. Mida peaks see meile rääkima meie palve-elu kohta?
4. „Tema kiindus Issandasse ega lahkunud tema järelt, vaid pidas tema kätte, mis Issand oli Moosesele andnud“ (2Kn 18:6). Kuidas saab keegi „kiinduda Issandasse“? Mida see tähendab? Kuidas on Issandasse kiindumine seotud Tema käskude pidamisega?

Näha pilti tervikuna

Kirja pannud Andrew McChesney.

Üks viieliikmeline perekond tuli Lõuna-Sudaani pealinnas Jubas peaaegu iga päev seitsmenda päeva adventistide koguduse õuele toitu paluma.

Misjonärist arsti Peter Fenoy meelest, kes pidas selles õues väikest Munuki Seitsmenda Päeva Adventistide Kliinikut, oli perekonna tegevus hämmeldav.

„Mis nende inimestega toimub?“ küsis ta endalt. „Miks tulevad nad iga päev toidu järele? Kas nad ei saa enda heaks midagi teha?“

Ühel päeval otsustas Peter asja välja selgitada ja läks perekonna lähedalasuvasse koju. Teda vapustas seal nähtu. Isa, ema, kaks tütart ja poeg sõid kordamööda. Isa ja poeg sõid ühel päeval, ema ja tütre järgmisel.

Argentiinast pärit Peter läks tagasi oma õuele ja rääkis leiust enda naisele Natašale, kes oli sündinud Põhja-Ossetias, endise Nõukogude Liidu territooriumil.

„Keskendumine ainult sellele, mida me teeme – meditsiinilisele tööle – ja unustame enda ümber olevad inimesed, kes vajavad midagi muud,“ rääkis mees naisele. „Meditsiinitöö on hea asi, kuid kogukond vajab midagi veel: puhast vett, toitu, moskiitovõrke ja anumaid, millega vett tuua.“

Olles palvetanud, otsustas Peter kirjutada Ameerika Ühendriikides asuvalle Adventistide Katastroofi- ja Arenguabi Agentuurile ning teha ettepaneku 150 000 USA dollari saamiseks. Ta polnud kunagi varem projektitaotlust kirjutanud, kuid ADRA võttis selle vastu ja kattis eelarvega. Mõne aja pärast sai Munuki Seitsmenda Päeva Adventistide Kliinik tuntuks ADRA Juba Projektina. See toimus 2005. aastal, kuu aega enne seda, kui hirmutav relvakonflikt rahuleppe lõpetas.

Väike kliinik laiendas oma teenistust ning pakkus toitu ja tarvikuid, veevarustust ja kiirabiteenust. Ühe aastaga tõusis projekti rahastus 150 000 dollarilt 2 miljonile dollarile.

„Olin üllatunud,“ ütles Peter. „Mõistsin, et inimeste vajadustele keskendumine ja nende vajaduste täitmine arendab projekte, mis kaasinimesi aitavad.“

Peteri elu muutus järsult. ADRA saatis ta Andrews'i Ülikooli USAsse Michigani osariiki, et ta omandaks magistrakraadi rahvusvahelistes suhetes. Siis töötas ta mitmes abiagentuuris, sealhulgas ADRA, Taani Pögenike Nõukogus, Maailmanägemuses ja UNICEFis Jordaania, Liibanonis, Boliivias, Lõuna-Ossetias ning Tšetšeenia vabariigis Venemaal.

Kuid kõik see algas ühest pisiasjast – soovist saada teada, miks üks perekond iga päev toitu küsis.

„Enne seda keskendus kogu mu elu tervisele. Ma ei taibanud, et oli veel midagi peale läbivaatusruumi,“ ütles 39aastane Peter River Plate'i Adventülikoolis vesteldes; see on tema alma mater, kes saadab temasukuseid misjonäre üle kogu maailma.

„Ära keskendu ainult sellele, mis sul on ja mida sa arvad tegevat,“ ütles Peter. „Püüa mõista, mida inimesed tegelikult vajavad – ning siis saad reageerida paremini ja Kristuse-sarnasemalt.“